

INNER COVER (EMPTY)

*****1*****

INNER COVER (EMPTY)

*****2*****

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ**

ΒΙΒΛΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

******3******

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

06- ΣΤΑΔΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

12 – ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΥΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

18- ΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

54- ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

92- ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

104- ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ΑΓΓΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΚΑΚΟ ΑΓΓΙΓΜΑ

****4****

118- Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ

126- ΚΕΡΔΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

148- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

154- ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

168- ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΟΝ ΓΑΜΟ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

182- ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

5

INNER COVER (EMPTY)

*****6*****

1- ΣΤΑΔΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

****7***

1- ΣΤΑΔΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αντικειμενικός Στόχος 1.1 Εξήγησε ποιες είναι οι παράμετροι ανάπτυξης.

Αντικειμενικός Στόχος 1.2 Εξήγησε τις παραμέτρους σεξουαλικής ανάπτυξης ως αναπτυξιακή παράμετρο.

Αντικειμενικός Στόχος 1.3 Απαρίθμησε τα στάδια της σεξουαλικής ανάπτυξης.

Αντικειμενικός Στόχος 1.4 Εξήγησε τη σχέση της σεξουαλικής ανάπτυξης σε σχέση με άλλα αναπτυξιακά πεδία.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Δραστηριότητα 1:

Εργαλεία-υλικά: χαρτιά Α3, μαρκαδόροι, ρευστή κόλλα, κάρτα με τίτλους περιοχών ανάπτυξης, πάνινη τσάντα / φάκελος / κουτί

«Γεια σας συμμετέχοντες, σήμερα θα κάνουμε μαζί σας μια μελέτη σχετική με τις παραμέτρους ανάπτυξης των ανθρώπων. Τι πιστεύετε ότι είναι η ανάπτυξη;» Η δραστηριότητα ξεκινά με αυτή την ερώτηση.

Συλλέγονται οι απαντήσεις των δασκάλων και η ανάπτυξη ορίζεται ως «Μία συνηθισμένη και διαδοχική διεργασία η οποία παρατηρείται ανάλογα με την εκάστοτε ηλικία, από την μήτρα έως τον θάνατο».

Μετά τίθεται η ερώτηση στους δασκάλους, «Ποιες είναι οι παράμετροι της ανάπτυξης;» Αφού μαζευτούν πάλι οι απαντήσεις των δασκάλων, γίνεται η ακόλουθη δήλωση, «Οι παράμετροι της ανάπτυξης χωρίζονται σε σωματική ανάπτυξη, γνωστική ανάπτυξη, γλωσσική ανάπτυξη, ανάπτυξη της προσωπικότητας, συναισθηματική ανάπτυξη, κοινωνική ανάπτυξη, ηθική ανάπτυξη και σεξουαλική ανάπτυξη. Όπως είναι φανερό, η σεξουαλική ανάπτυξη είναι μία από τις παραμέτρους της ανάπτυξης».

Μετά από αυτή την επεξήγηση, «Ποια νομίζετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά αυτών των παραμέτρων της ανάπτυξης;» Σε αυτό το σημείο τίθεται μια ερώτηση. Μετά από αυτή την ερώτηση, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια μοιράζει τους συμμετέχοντας σε οκτώ ομάδες. Η κάθε ομάδα τραβάει μια προπαρασκευασμένη κάρτα με τίτλο παραμέτρου ανάπτυξης από το κουτί (Παράρτημα 2). Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ζητά από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν τα χαρακτηριστικά που γνωρίζουν για την παράμετρο ανάπτυξης που τράβηξαν σε χαρτιά τα οποία τους έχουν μοιραστεί.

Οι συμμετέχοντες έχουν πέντε λεπτά για αυτή τη δραστηριότητα. Στο μεταξύ, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια κολλάει τις ονομασίες των οκτώ παραμέτρων ανάπτυξης πάνω στον πίνακα σε σημείο όπου μπορούν να δουν οι συμμετέχοντες. Όταν τελειώσει ο χρόνος, απαιτείται από την κάθε ομάδα να κολλήσει το μικρό χαρτί που έχει ετοιμάσει κάτω από την ονομασία της δικιάς της παραμέτρου ανάπτυξης. Όλοι οι συμμετέχοντες έχουν κολλήσει τα χαρτιά τους, η κάθε παράμετρος ανάπτυξης και οι πληροφορίες που βρίσκονται γραμμένες από κάτω διαβάζονται δυνατά τους συμμετέχοντες.

Συζητώντας για τα χαρακτηριστικά της κάθε παραμέτρου ανάπτυξης, τίθεται σε συζήτηση η καταλληλότητα της κάθε επικεφαλίδας. Τότε ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ρωτά τους συμμετέχοντες «Νομίζετε ότι υπάρχει κάποιο ακόμα χαρακτηριστικό ανάπτυξης που πρέπει να προσθέσουμε;» Οι απαντήσεις αξιολογούνται και αυτές που είναι σχετικές γράφονται στον πίνακα κάτω από τα χαρτιά.

****g****

Όσα χαρακτηριστικά δεν έχουν ειπωθεί συμπληρώνονται από τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια με την χρήση του Οδηγού για την Προστασία από Παραμέληση και Κακοποίηση και Εκπαίδευση για τις Προσωπικές Λειτουργίες Ατόμων με Διανοητικές Ειδικές Ανάγκες. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται για όλα τα χαρακτηριστικά παραμέτρων ανάπτυξης. Με αυτόν τον τρόπο ολοκληρώνεται η πρώτη δραστηριότητα με τους συμμετέχοντες.

Δραστηριότητα 2:

Καταδεικνύοντας τις εκπαιδευτικές παραμέτρους και τους τίτλους των εκπαιδευτών, «Η σεξουαλική ανάπτυξη είναι μία από τις παραμέτρους της ανάπτυξης κατά την οποία το άτομο εξελίσσεται από τη γέννησή του μέχρι τον θάνατό του. Η υγιής σεξουαλική ανάπτυξη είναι ένα σημαντικό ζητούμενο για να είναι ένα άτομο ψυχικά, σωματικά, συναισθηματικά και κοινωνικά υγιές. Η σεξουαλικότητα είναι σημαντικός παράγοντας της ανθρώπινης ύπαρξης», λέει ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια. Αφού εστιάσει το ενδιαφέρον στο πεδίο της σεξουαλικής ανάπτυξης, εξηγεί ότι η σεξουαλική ανάπτυξη εκτυλίσσεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου και συμπλέκεται με άλλες παραμέτρους ανάπτυξης. Έπειτα εξηγεί στους συμμετέχοντες ότι σχετίζεται με άλλες παραμέτρους ανάπτυξης.

Για αυτό το σκοπό, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια ετοιμάζει μια παρουσίαση power point με τις ανάλογες εξηγήσεις που τις παίρνει από το Εγχειρίδιο Οδηγό για τους Εκπαιδευτές και Εκπαίδευση για την Προστασία από Παραμέληση-Κακοποίηση και αναπτύσσει τις επεξηγήσεις στην παρουσίαση.

Αντικειμενικός Στόχος 1.5 Εξήγησε τις αλλαγές που συμβαίνουν στο σώμα κατά τη διάρκεια της εφηβείας.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτική

Δραστηριότητα 1:

Εργαλεία-υλικά: Αφίσες με το γυμνό ανθρώπινο σώμα που απεικονίζουν μια γυναίκα και έναν άντρα, ρευστή κόλλα, μαρκαδόροι και ξυλομπογιές, αυτοκόλλητο χαρτί.

Η συνεδρία ξεκινάει με έναν χαιρετισμό προς τους συμμετέχοντες. Έπειτα λέγεται η ακόλουθη δήλωση και τίθεται η ερώτηση: «Πόσο χρονών νομίζετε ότι είναι το παιδί που λέει τις ακόλουθες προτάσεις:

- Δεν αισθάνομαι χαρούμενος/η σήμερα!
- Κανένας δε με καταλαβαίνει!
- Τελικά, είμαι πολύ έξυπνος/η αλλά δεν μπορώ να επιτύχω γιατί δεν δουλεύω αρκετά.
- Είμαι πολύ άσχημος/η.
- Μισώ τον εαυτό μου.

Λαμβάνουμε τις απαντήσεις από τους συμμετέχοντες και παρέχονται εξηγήσεις δίνοντας έμφαση στην εφηβεία. Αυτές οι προτάσεις έχουν ειπωθεί στην εφηβεία με παιδιά ή από παιδιά σε αυτή την περίοδο της ζωής τους. Δηλώνεται ότι είναι εκφράσεις που έχουν ακούσει οι επαγγελματίες αρκετά συχνά.

g

Έπειτα, θέτοντας την ερώτηση, «Λοιπόν, ποια θα ήταν η λέξη που θα χρησιμοποιούσατε εάν θα θέλατε να περιγράψετε την εφηβεία με μια λέξη;» ζητάμε από τους συμμετέχοντες να γράψουν τις απαντήσεις τους στο αυτοκόλλητο χαρτί που τους έχει μοιραστεί. Οι γραπτές εκφράσεις επικολλούνται σε ένα σημείο που έχει αποφασιστεί από τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια και το οποίο μπορεί να είναι εύκολα ορατό από τους συμμετέχοντες. Οι απαντήσεις διαβάζονται δυνατά σε όλους τους συμμετέχοντες μία μία. Τότε ρωτάμε τους συμμετέχοντες, «Τι θα λέγατε να μαθαίναμε μερικά ακόμα πράγματα για την εφηβεία;» Οι αφίσες με το γυμνό γυναικείο και αντρικό σώμα κρεμιούνται στην κατάλληλη περιοχή την οποία μπορούν να δουν όλοι οι συμμετέχοντες. Ζητάται από τους συμμετέχοντες να γράψουν τις αλλαγές που συμβαίνουν στο ανθρώπινο σώμα κατά τη διάρκεια της εφηβείας σε λευκές αφίσες ή να καταδειχθούν στις αφίσες με σχέδια (σημείωση με μαρκαδόρους). Οι εκφράσεις που θα λείπουν από τις αφίσες ή θα είναι ανακριβείς συμπληρώνονται και διορθώνονται από τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια. Οι ακόλουθες πληροφορίες χρησιμοποιούνται σε αυτή τη διαδικασία.

✓ Αυξάνεται η ακμή επειδή οι σμηγματογόνοι αδένες υπερλειτουργούν, εμφανίζονται στο δέρμα μαύρα στίγματα.

✓ Είναι εμφανείς οι καμπύλες του σώματος.

✓ Στις γυναίκες είναι πλέον ορατά τα στήθη.

✓ Μεγαλώνουν τα ανδρικά γεννητικά όργανα.

✓ Εμφανίζεται αυξημένη τριχοφυΐα. Στα γεννητικά όργανα και στις μασχάλες μεγαλώνουν οι τρίχες.

✓ Στους άντρες εμφανίζονται το γένι και το μουστάκι.

✓ Στους άντρες αλλάζει η φωνή και χοντραίνει.

✓ Αρχίζει η έμμηνος ρύση στις γυναίκες και ξεκινούν οι κολπικές εκκρίσεις.

✓ Οι άντρες παράγουν σπέρμα.

✓ Αυξάνεται το ύψος, αυξάνεται το βάρος.

✓ Αυξάνεται ο ιδρώτας, ο ιδρώτας μυρίζει.

✓ Αναπτύσσονται οι μύες.

✓ Στους άντρες εμφανίζεται το καρύδι του λάρυγγα.

Μετά από την παρουσίαση, το θέμα επισκοπείται και η συνεδρία λήγει κάνοντας κάποιες γενικές αποτιμήσεις θέτοντας ερωτήσεις και δίνοντας απαντήσεις.

10

PICTURE ONLY

11

EMPTY PAGE

****12****

2- **ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΥΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

13

2- ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΥΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Αντικειμενικός Στόχος 2.1 Εξήγησε τη σημασία του να υποστηριχθεί η διαδικασία της σεξουαλικής ανάπτυξης.

Αντικειμενικός Στόχος 2.2 Εξήγησε τη σημασία να υποστηριχθεί η σεξουαλική ανάπτυξη.

Αντικειμενικός Στόχος 2.3 Κάνε έναν κατάλογο με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που δημιουργούνται υποστηρίζοντας τη σεξουαλική ανάπτυξη.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Δραστηριότητα 1:

Υλικά-εργαλεία: χαρτιά Α3, μαρκαδόροι, χρωματιστά αυτοκόλλητα χαρτιά, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

«Τι νόημα έχει για εσάς ο όρος σεξουαλική ανάπτυξη;» ρωτά ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια και παρέχει την ακόλουθη εξήγηση αφού λάβει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων. Η σεξουαλική ανάπτυξη είναι μια παράμετρος που χρειάζεται να την μελετήσετε ακριβώς όπως όλες τις άλλες αναπτυξιακές παραμέτρους, οι σεξουαλικές ικανότητες είναι φυσικές και είναι απαραίτητο να διδαχθούν, όπως ακριβώς οι λειτουργίες των μυών είναι απαραίτητο να διδαχθούν σε σχέση με τη φυσική ανάπτυξη ή οι λειτουργίες της γραφής και της ανάγνωσης σε σχέση με τη γνωστική ανάπτυξη. Ειδικά η σεξουαλική ανάπτυξη η οποία επηρεάζει το πεδίο της συναισθηματικής ανάπτυξης. Η διαμόρφωση της σεξουαλικής ταυτότητας επηρεάζει ευθέως την ανάπτυξη της προσωπικότητας, καθώς καθορίζει τη διαδικασία της επιτέλεσης σύμφωνα με την σεξουαλική ταυτότητα, την υιοθέτηση ρόλων και χαρακτηριστικών ανάλογων με τη σεξουαλική ταυτότητα. Επομένως, η παροχή σεξουαλικής αγωγής σε αναπτυσσόμενα άτομα από νεαρή ηλικία, ανάλογη με την ηλικία τους, επηρεάζει όλες τις παραμέτρους της ανάπτυξης, ειδικότερα τη συναισθηματική ανάπτυξη και την ανάπτυξη της προσωπικότητας, καθώς και την σεξουαλική ανάπτυξη. Βοηθάει στη βελτίωση την ψυχικής υγείας και με αυτόν τον τρόπο διευκολύνει την προσαρμογή του ατόμου στην κοινωνία. Αυτές οι διαδικασίες αποκαλύπτουν τη σημασία της υποστήριξης της σεξουαλικής ανάπτυξης για όλα τα άτομα. Παρόλα αυτά, η υποστήριξη αυτής της παραμέτρου ανάπτυξης είναι σημαντική για τα άτομα που έχουν δυσκολία να μαθαίνουν αφηρημένες έννοιες, δηλαδή άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες τα οποία δεν μπορούν να τις συλλάβουν. Η σεξουαλική ανάπτυξη των ατόμων με διανοητικές ειδικές ανάγκες συμπεριλαμβάνουν σεξουαλικά αισθήματα, συμπεριφορές, ικανότητες και πιστεύω. Αυτή η διαδικασία είναι στενά συνδεδεμένη με τις δεξιότητες ζωής, όπως καθημερινές δεξιότητες, διαπροσωπικές δεξιότητες, δεξιότητες για την ασφάλεια, την αυτοεξυπηρέτηση και την αυτοεκτίμηση (σε αυτές συμπεριλαμβάνονται δεξιότητες αυτοεκτίμησης, αυτεπίγνωσης, αυτοδιαχείρισης, προσωπικών ευθυνών και ανάληψη ευθυνών διαβίωσης). Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ρωτά τους συμμετέχοντες, «Επομένως, τι είδους ωφέλειες πιστεύετε ότι αποκομίζουμε ενισχύοντας τη σεξουαλική ανάπτυξη των ατόμων με διανοητικές ειδικές ανάγκες;» και κρεμάει την εικόνα ενός δέντρου στον πίνακα. Έπειτα μοιράζει τα χρωματιστά αυτοκόλλητα χαρτιά στους συμμετέχοντες για να καταγράψουν τις σκέψεις τους.

14

Αφού γράψουν οι συμμετέχοντες τις σκέψεις τους στα χαρτιά που έχουν μπροστά τους, τα κολλάνε στα κλαδιά της εικόνας του δέντρου που είναι κρεμασμένο. Αφού διαβαστούν δυνατά όλες οι δηλώσεις των συμμετεχόντων από τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια, τότε ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια κάνει την ακόλουθη δήλωση.

Για να υποστηρίξετε τη σεξουαλική ανάπτυξη των ατόμων με διανοητικές ειδικές ανάγκες:

- Δώστε προσοχή στο φύλο από την πρώτη παιδική ηλικία,
- Δώστε σημασία στο φύλο και στο φύλο των άλλων κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας και εκφράστε τα κοινά και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των φύλων,
- Μάθετε τα ξεχωριστά σημεία του σώματος στην περίοδο της πρώτης σχολικής ηλικίας, δώστε έμφαση στις σωματικές διαφορές του αντίθετου φύλου,
- Να τα μάθετε να ντύνονται σύμφωνα με το φύλο και να φροντίζετε να συναναστρέφονται συνομήλικους στην πρώτη και δεύτερη σχολική ηλικία,
- Να τους μάθετε τα χαρακτηριστικά της εφηβείας κατά τη μέση σχολική περίοδο,
- Να τους διδάξετε την κατάλληλη διατροφή για την εφηβεία,

Να μάθουν τι πρέπει να προσέχουν στην προσωπική υγιεινή κατά τη διάρκεια της εφηβείας:

- Να φροντίζουν για την έμμηνο ρύση,
- Να μάθουν πώς να αφαιρούν την ανεπιθύμητη τριχοφυΐα και άλλες δεξιότητες κατά τη διάρκεια του γυμνασίου,
- Να μάθουν τι σημαίνει χαλάρωση, σε ποιο πλαίσιο, πότε, πόσο συχνά και πώς να την επιτυγχάνουν, να μάθουν για τη σεξουαλική χαλάρωση,
- Να αποκτήσουν κοινωνικές δεξιότητες ώστε να δημιουργούν σωστές κοινωνικές σχέσεις κατά τη διάρκεια και μετά την εφηβεία,
- Να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες ασφάλειας και εννοιών, όπως η ιδιωτικότητα, η παρενόχληση και η προστασία από την κακοποίηση,
- Να επιδεικνύουν δεξιότητες αυτοδιάθεσης, όπως η αυτοδιάθεση, η λήψη αποφάσεων και χρήση επιλογών σε καταστάσεις όπως η σωστή διάδραση με το αντίθετο φύλο και η αποφυγή ανεπιθύμητης συμπεριφοράς,
- Να τους επιτραπεί να μάθουν πώς να συμπεριφέρονται σε διάφορα κοινωνικά περιβάλλοντα στο οποία θα εισέλθουν ως ενήλικες.

15

Εν ολίγοις, η υποστήριξη της σεξουαλικής ανάπτυξης βοηθά στην κοινωνική αποδοχή και στη συμμετοχή, διασφαλίζοντας την απόκτηση δεξιοτήτων που θα κρατήσουν για όλη τη ζωή τους. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια ρωτά τους συμμετέχοντες, «Λοιπόν, ποιος νομίζετε ότι παίζει τον σημαντικότερο ρόλο και φέρει την ευθύνη σε αυτή τη συνθήκη;» και παρέχει την παρακάτω εξήγηση, αφού έχει πρώτα λάβει την ανατροφοδότηση από τους συμμετέχοντες.

Την κύρια ευθύνη για την υποστήριξη της σεξουαλικής ανάπτυξης έχει η οικογένεια. Εφόσον η οικογένεια κατέχει ρόλο κλειδί στην υποστήριξη της σεξουαλικής ανάπτυξης, οι εκπαιδευτές πρέπει να εκπαιδεύσουν πρώτα την οικογένεια και να της εξηγήσουν, λεπτομερώς, τι μπορεί να προσφέρει η οικογένεια, δίνοντας έμφαση στο ρόλο των γονιών.

Κάποιες δεξιότητες στη σεξουαλική αγωγή διδάσκονται από τις οικογένειες στο σπίτι. Οι εκπαιδευτές πρέπει να συνεργάζονται με την οικογένεια για να διδαχθούν αυτές οι δεξιότητες, να ενημερώνουν την οικογένεια τι να κάνει στο σπίτι και να παρακολουθείται αυτή η διαδικασία στενά. Σε αυτή τη διαδικασία, είναι εξαιρετικά σημαντικό να μιλάνε τη γλώσσα της οικογένειας, να καθοδηγούν την οικογένεια δίνοντας προσοχή στην ιδιωτικότητα και την ευαισθησία με την οποία πρέπει να διαχειριστεί το θέμα.

Καθώς η σεξουαλική ανάπτυξη είναι μια περίπλοκη παράμετρος με βιολογικές, ψυχολογικές, φυσιολογικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, ηθικές, θρησκευτικές, ανθρωπολογικές, οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις, οι δάσκαλοι οφείλουν να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή. Πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνουν υπόψη τους τις παραπάνω διαστάσεις στις υποστηρικτικές δραστηριότητες. Οι δάσκαλοι που γνωρίζουν τη δομή της οικογένειας και την κουλτούρα της και εργάζονται σε στενή σχέση μαζί της πρέπει να προσαρμόζουν την εκπαίδευση ανάλογα με τα κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της, εφόσον παρέχουν εκπαίδευση σε άτομα με διαφορετικές αξίες και πιστεύω.

Η ασυλία, η προστασία της ταυτότητας και η εχεμύθεια είναι οι βασικοί κανόνες για την υποστήριξη της σεξουαλικής ανάπτυξης και της σεξουαλικής αγωγής. Για αυτό τον λόγο, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια πρέπει να δουλεύει με ρούχα ή μοντέλα καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας και να ολοκληρώνει την εκπαίδευση χωρίς να αγγίζει τις επίμαχες περιοχές. Είναι επίσης σημαντικό να δίνει πληροφορίες για τη σεξουαλικότητα στο ανάλογο επίπεδο την κατάλληλη στιγμή. Καθώς μη επαρκείς πληροφορίες δεν θα ικανοποιήσουν τον μαθητή/ τη μαθήτριά, ενώ η υπερπληροφόρηση μπορεί να οδηγήσει σε σύγχυση και να είναι παραπλανητική. Επιπλέον, οι μαθητές/ μαθήτριες πρέπει να μάθουν τι είναι πραγματικά η σεξουαλικότητα και όχι να επαναλαμβάνονται λανθασμένες πληροφορίες που έχουν ακούσει (όπως η ιστορία του πελαργού), οι οποίες πρέπει να εξηγούνται. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης πρέπει να προτιμάται επιστημονικό υλικό (μοντέλα βίντεο, ιστορίες από την κοινωνία, παιχνίδια ρόλων, εσφαλμένες απόψεις κ.λπ.).

16

PICTURE ONLY

****17****

PICTURE ONLY

18

3- ΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

19

3- ΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Αντικειμενικός Στόχος 3.1 Εξήγησε για ποιο λόγο είναι απαραίτητη η ιδιωτικότητα.

Αντικειμενικός Στόχος 3.2 Κάνε μια λίστα με τους βασικούς ρόλους των κύριων παρόχων της εκπαίδευσης ιδιωτικότητας.

Αντικειμενικός Στόχος 3.3 Κατάδειξε συμπεριφορές που υποστηρίζουν την απόκτηση ιδιωτικότητας.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτική

Εργαλεία-υλικά: χαρτιά Α3, μαρκαδόροι, ρευστή κόλλα, φάκελοι, επικεφαλίδες ειδήσεων, διάφορες εφημερίδες και περιοδικά

Δραστηριότητα 1:

Αφού καλωσορίζετε τους εκπαιδευτές λέτε, «Όταν δουλεύουμε με παιδιά, ξέρουμε τις έννοιες της ιδιωτικής περιοχής, του δημόσιου χώρου, της ζώνης εμπιστοσύνης, των ορίων, του να πεις όχι, της άρνησης, της αποδοχής της απόρριψης και πρέπει να κατακτήσουμε αυτές τις δεξιότητες στην καθημερινή ζωή». Γίνεται μια δήλωση. Έπειτα οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε δυο ομάδες την ομάδα Α και Β.

«Σήμερα θα φτιάξουμε μια εφημερίδα με τίτλο «Η Φωνή του Παιδιού». Έχω δυο φακέλους. Αυτοί οι φάκελοι περιέχουν επικεφαλίδες ειδήσεων που οι συγγραφείς της εφημερίδας θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν. Θέλω να επιλέξετε έναν από εσάς για επιμελητή/ επιμελήτρια της έκδοσης», λέει ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια. Ο επιμελητής/ η επιμελήτρια της έκδοσης καλείται από τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια για να διαλέξει έναν από τους φακέλους.

Σκοπός είναι να φτιαχτεί μια εφημερίδα που να αποτελείται από τα παρακάτω στοιχεία: επικεφαλίδες, άρθρα, ειδήσεις καθημερινές, ειδήσεις ιστορικού περιεχομένου, καρικατούρες/γελοιογραφίες, συνομιλίες κ.λπ. Κατά τη διάρκεια αυτής της εργασίας, οι συμμετέχοντες έχουν ενημερωθεί ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν φωτογραφίες από παλιές εφημερίδες και περιοδικά. Αφού ολοκληρωθεί η εργασία πάνω στην εφημερίδα ο επιμελητής/ η επιμελήτρια της έκδοσης μοιράζεται την εργασία της ομάδας του με τους υπολοίπους. Μετά την παρουσίαση, επισκοπούνται οι θεματικές και η συνεδρία ολοκληρώνεται με μια γενική επισκόπηση μέσω ερωτήσεων και απαντήσεων. Τα θεωρητικά στοιχεία για τις θεματικές των άρθρων που θα περιέχει η εφημερίδα βρίσκονται στο «Οδηγός για Εκπαιδευτές. Βιβλίο Οδηγός» Πήγαινε στο κεφάλαιο με τίτλο «Εκπαίδευση Ιδιωτικότητας για Άτομα με Διανοητικές Ειδικές Ανάγκες και Εκπαίδευση για την Προστασία από Παραμέληση-Κακοποίηση». Δίνονται κατά τη διάρκεια της συνεδρίας στους συμμετέχοντες. Αυτή η πηγή πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως η βάση σύμφωνα με την οποία θα αξιολογηθούν οι απαντήσεις και θα γίνουν προσθήκες και διαφοροποιήσεις σε σχέση με τη θεματική, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

20

ΕΙΚΟΝΑ:

ΦΑΚΕΛΟΣ Α

Ποιοι είναι οι κύριοι ρόλοι των βασικών φροντιστών στην εκπαίδευση της ιδιωτικότητας;

Τι είναι η ιδιωτική περιοχή, η δημόσια περιοχή;

Τι είναι μια ιδιωτική περιοχή;

Τι είναι η ιδιωτικότητα;

ΦΑΚΕΛΟΣ Β

Τι είδους δραστηριότητες πρέπει να διενεργούνται για να υποστηρίξετε την ιδιωτικότητα ως δάσκαλοι;

Πώς μπορείς να αποκτήσεις την ικανότητα να λες όχι;

Πώς μπορείς να αποκτήσεις την ικανότητα να λες όχι;

Πώς μπορείς να αποκτήσεις ικανότητες της αποδοχής της απόρριψης;

Αντικειμενικός Στόχος 3.4 Εισάγει το άτομο στις ιδιωτικές περιοχές του σώματός του.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη Διδασκαλία

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: η εικόνα ενός αγοριού που φοράει σορτσάκι και ενός κοριτσιού που φοράει σορτσάκι και μπουστάκι.

****21***

PICTURE ONLY

22

PICTURE ONLY

23

Προετοιμασία για Διδασκαλία:

- Είναι ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έτοιμος/-η για να μάθει τη δεξιότητα; Κατέχει αυτός/-ή τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτρια να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;», «Μπορεί αυτός/ή να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα και αν η απάντηση είναι «Όχι» πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/της σε αυτή τη διαδικασία.

- **Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή / της μαθήτριας σου**

/ Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Κάθισε με τον μαθητή /τη μαθήτρια σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλον είτε σε σχήμα Γ. Τοποθέτησε τις εικόνες που έχεις προετοιμάσει μπροστά από το θρανίο του/ της. Ρώτα τον/ την πού βρίσκονται οι ιδιωτικές της περιοχές. Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, άφησέ τον/ την να κατονομάσει τις ονομασίες των ιδιωτικών περιοχών ή να καταδείξει τις ιδιωτικές περιοχές στην εικόνα. Κατάγραψε τις απαντήσεις του μαθητή /της μαθήτριας.

- **Τακτοποιώντας το περιβάλλον**

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/ της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Εξαφάνισε τα εργαλεία και/ή τον εξοπλισμό που μπορεί να αποσπάσει την προσοχή του/ της. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις εκ των προτέρων και κράτησέ τα κοντά σου.

- **Τραβώντας την προσοχή**

Για να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου προτού να ξεκινήσεις τη διδασκαλία χρησιμοποίησε ένα από τα παραινετικά ερεθίσματα, όπως «Είσαι έτοιμος/-η να εργαστείς; / Θα ήθελες να δουλέψουμε μαζί μου; // Αν είσαι έτοιμος/-η να ξεκινήσουμε τη δουλειά, μπορούμε να ξεκινήσουμε!»

- **Δίνοντας κίνητρα**

Με σκοπό να δώσεις κίνητρα στον μαθητή /στη μαθήτρια σου σε σχέση με τη δραστηριότητα εξήγησέ του/ της για ποιο λόγο πρέπει να μάθει αυτές τις περιοχές δίνοντας εξηγήσεις, όπως «Σήμερα θα μάθουμε μαζί για τις ξεχωριστές περιοχές σου. Είναι σημαντικό για όλους μας να ξέρουμε για τις ιδιωτικές περιοχές μας, ώστε να έχουμε ένα πιο υγιές και πιο καθαρό σώμα. Το να γνωρίζουμε τις ιδιωτικές περιοχές μας είναι επίσης πολύ σημαντικό για την ασφάλειά μας». Παράλληλα, μπορείς να ανταμείβεις τη συμμετοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου σε αυτό το μάθημα χρησιμοποιώντας λέξεις και φράσεις, όπως «Είναι καταπληκτικός/-ή! / Μπράβο! / Πολύ καλά!» Μετά μπορείς να ξεκινήσεις να δουλεύεις λέγοντας, «Ναι, τώρα μπορούμε να αρχίσουμε να δουλεύουμε!»

- **Επισκόπηση και έναρξη της τάξης**

Αφού εξηγήσεις ότι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη εισαγωγική ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/ μαθητριών σου. Εφόσον ο μαθητής/ η μαθήτρια έχει τις λεκτικές ικανότητες να εκφραστεί ρώτα «Ποια είναι τα μέρη του σώματός σου;»

Ζήτα από τον μαθητή /τη μαθήτριά σου να μιλήσει για το θέμα, «Θυμάσαι που είχαμε μάθει για το σώμα σου άλλες φορές;» Παρόλ' αυτά, αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, εξήγησέ του/ της, δείχνοντάς του/ της ανθρώπινες φιγούρες για άλλα μέλη του σώματος που θα βρεις σε έντυπο υλικό, για παράδειγμα, εικόνες του κεφαλιού ή των ποδιών. Έπειτα ξεκίνησε το μάθημα, λέγοντας, «Ναι, τώρα μπορούμε να αρχίσουμε να δουλεύουμε!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Κάθισε σε ένα άνετο τραπέζι με τον μαθητή /τη μαθήτριά σου, κοιτώντας ο ένας τον άλλο, δίπλα δίπλα ή σε σχήμα Γ και πες, «Τώρα θα μάθουμε για τις ιδιωτικές μας περιοχές. Ας αρχίσουμε!» Κέρδισε την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου και ξεκίνα το μάθημα. Βάλε τις εικόνες των παιδιών που έχεις προετοιμάσει στο τραπέζι, με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτριά σου να τις δει με ευκολία. Έπειτα ρώτα τους, «Πού είναι οι ιδιωτικές περιοχές μας;» και μόλις δείξεις την κάθε ιδιαίτερη περιοχή που ανέφερεις στην εικόνα, πες, «Το στόμα μας, το στήθος, τα γεννητικά όργανα και τα οπίσθια είναι οι ιδιαίτερες περιοχές για τις γυναίκες και τα κορίτσια.» Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά αντιδράσει σωστά, αναφέροντας τις ιδιωτικές περιοχές ή αν τις δείξει στην εικόνα, ενίσχυσέ τον/ την. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδράσει ή απαντήσει λάθος, δείξε του/ της τη σωστή απάντηση. Έπειτα εξήγησέ του/ της, «Οι ιδιωτικές περιοχές είναι τα σημεία του σώματος που δεν πρέπει να ακουμπά κανένας άλλος.» Στο τέλος της κάθε συνεδρίας ενίσχυσε τον μαθητή /τη μαθήτριά σου λεκτικά ή δώσε του/ της κάποιο νόστιμο φαγητό, επειδή συνεργάστηκε μαζί σου.

Εξήγηση:

1- Όταν ασχολείσαι με τις ιδιωτικές περιοχές εξήγησε ότι τα γεννητικά όργανα είναι «το αιδοίο ή το πέος (επίλεξε αυτό που ταιριάζει στο φύλο του μαθητή/ της μαθήτριάς)». Είναι καλό να τα μάθουν με τις επίσημες/ιατρικές τους ονομασίες.

2- Εξήγησέ του/ της ότι η ασυλία των ιδιωτικών περιοχών μπορεί να παραβιαστεί από κάποιον που βρίσκεται στο κύκλο εμπιστοσύνης, όταν, για παράδειγμα, πηγαίνει για κάποιον λόγο στο γιατρό. (Δούλεψε με παρόμοιο τρόπο με τους μαθητές σου με το «Ιδιωτικές Περιοχές» στο «Έντυπο Καταγραφής Γνωρίζω τις Ιδιωτικές μου Περιοχές»).

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου την επιθυμητή συμπεριφορά στο επίπεδο που απαντά τα κριτήρια, σύλλεξε τις γενικευμένες πληροφορίες από διάφορα περιβάλλοντα, όπου διαφορετικοί άνθρωποι χρησιμοποιούν διαφορετικά εργαλεία και υλικά. Για παράδειγμα, από έναν μαθητή/ μια μαθήτριά που δουλεύει με τον γονέα του της, ή έναν άλλο δάσκαλο/ μια άλλη δασκάλα στο σπίτι, ή μια άλλη τάξη στο σχολείο και χρησιμοποιούν ένα πάζλ σύνδεσης και άμεσης λειτουργίας ρώτα πώς λειτουργεί αυτό.

25

Χρησιμοποίησε πληροφορίες παρακολούθησης για να μην ξεχνά ο μαθητής/ η μαθήτρια σου τις γνώσεις και να γνωρίζεις εάν θυμάται όσα κάνατε στην καθημερινότητα του/της. Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την επιθυμητή συμπεριφορά, φρόντισε να ενημερώνεις τις πληροφορίες παρακολούθησης με τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειες του μαθητή/ της μαθήτριας σε τακτά χρονικά διαστήματα. Κάνε την ενημέρωση, για παράδειγμα, κάθε 1, 2, 4 και 8 εβδομάδες.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Εάν, κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, δεν δοθεί στον μαθητή/ στη μαθήτρια η ευκαιρία να αντιδράσει αυτόνομα και ανεξάρτητα με την ανάλογη καθοδήγηση, οργάνωσε μια αξιολόγηση (ερωτηματολόγιο) έπειτα από πέντε συνεδρίες/μαθήματα, ώστε να αξιολογήσεις εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει κατακτήσει την επιθυμητή συμπεριφορά ή όχι. Κάνε το ερωτηματολόγιο σε ιδιωτική συνεδρία. Σε αυτή τη συνεδρία ρώτα τον μαθητή /τη μαθήτρια σου, «Πού βρίσκονται οι ιδιωτικές περιοχές σου;» Παρουσίασε τα ερεθίσματα που βρίσκονται στο έντυπο, άσε τον μαθητή /τη μαθήτρια σου να απαντήσει προφορικά ή δείχνοντας στην εικόνα. Κατάγραψε την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου χρησιμοποιώντας το «Έντυπο Καταγραφής Γνωρίζω τις Ιδιωτικές μου Περιοχές». Ενίσχυσε προφορικά τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

*Οι στήλες που σημειώνονται από τις εικόνες στο παρακάτω έντυπο δείχνουν τον αριθμό των μελετών που εσύ ή ο φροντιστής μπορεί να διενεργήσει με το παιδί. Οι εικόνες που παρέχονται είναι ενδεικτικές. Μπορείς να αυξήσεις ή να μειώσεις τον αριθμό πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη μελέτη, ανάλογα με το γνωστικό επίπεδο του παιδιού. Για παράδειγμα, όπως μπορείς να δεις στον πίνακα, μην κάνεις διπλή αξιολόγηση με το παιδί στο τέλος της εφαρμογής και μην τελειώσεις απότομα τη διαδικασία. Αν δεν είσαι σίγουρος/-η ότι το παιδί έχει μάθει αυτό που το έχεις διδάξει, συνέχισε μέχρι το παιδί να μάθει τη δεξιότητα.

"Γνωρίζω τις Ιδιωτικές μου Περιοχές" Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:
Δασκάλας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/

Μάθημα: Πού είναι οι ιδιωτικές σου περιοχές;

Στοχευμένες Ιδιωτικές Περιοχές	Προ-διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Αξιολόγηση	
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2

1. Στόμα
2. Στήθος στις γυναίκες
3. Γεννητικά όργανα
4. Οπίσθια

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) και για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

26

Αντικειμενικός Στόχος 3.5 Είσαγε τους ιδιωτικούς χώρους σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Μέθοδοι Διδασκαλίας και Τεχνικές: Παράλληλη διδασκαλία

Εκπαιδευτικά Υλικά / Υλικά και Τεχνολογίες Εκπαίδευσης: Οι ιδιωτικοί χώροι στο βιβλίο μας· η τουαλέτα, το μπάνιο, η κρεβατοκάμαρα του παιδιού, η κρεβατοκάμαρα των γονέων, τα δοκιμαστήρια, τα αποδυτήρια στην παραλία και το ιατρείο στο σχολείο και άλλοι μη ιδιωτικοί χώροι. Φρόντισε αυτές οι εικόνες να γίνουν κατανοητές.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

27

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

28

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

29

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

30

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

31

Προετοιμασία για διδασκαλία:

Είναι ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτριά να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;», «Μπορεί αυτός/-ή να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα και αν η απάντηση είναι «Όχι» πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της σε αυτή τη διαδικασία.

Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου

/ Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Κάθισε με τον μαθητή /τη μαθήτριά σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλον είτε σε σχήμα Γ. Τοποθέτησε τις εικόνες που έχεις προετοιμάσει μπροστά από το θρανίο του μαθητή/ της μαθήτριάς. Ρώτα τον/ την πού βρίσκονται οι ιδιωτικές της περιοχές. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, αφήστε τον/ την να κατονομάσει τις ονομασίες των ιδιωτικών περιοχών ή να καταδείξει τις ιδιωτικές περιοχές στην εικόνα. Κατάγραψε τις απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριάς.

Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/ της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριάς. Εξαφάνισε τα εργαλεία και/ή τον εξοπλισμό που μπορεί να αποσπάσει την προσοχή του/ της. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις εκ των προτέρων και κράτησέ τα κοντά σου.

Τραβώντας την προσοχή

Για να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου προτού να ξεκινήσεις τη διδασκαλία χρησιμοποίησε ένα από τα παραινετικά ερεθίσματα, όπως «Είσαι έτοιμος/-η να εργαστείς; / Θα ήθελες να δουλέψουμε μαζί μου; // Αν είσαι έτοιμος/-η να ξεκινήσουμε τη δουλειά, μπορούμε να ξεκινήσουμε!»

Δίνοντας κίνητρα

Με σκοπό να δώσεις κίνητρα στον μαθητή /στη μαθήτριά σου σε σχέση με τη δραστηριότητα εξήγησέ του/ της για ποιο λόγο πρέπει να μάθει αυτές τις περιοχές δίνοντας εξηγήσεις, όπως «Σήμερα θα μάθουμε μαζί για τους ιδιωτικούς χώρους σε διάφορα περιβάλλοντα. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τους ιδιωτικούς χώρους για την ασφάλειά μας». Παράλληλα, μπορείς να ανταμείβεις τη συμμετοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου σε αυτό το μάθημα χρησιμοποιώντας λέξεις και φράσεις, όπως «Είναι καταπληκτικός/-ή! / Μπράβο! / Πολύ καλά!» Μετά μπορείς να ξεκινήσεις να δουλεύεις λέγοντας, «Ναι, τώρα μπορούμε να αρχίσουμε να δουλεύουμε!»

Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ό,τι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/ μαθητριών σου.

Εφόσον ο μαθητής/ η μαθήτρια έχει τις λεκτικές ικανότητες να εκφραστεί κάνε του ερωτήσεις για να ακούσεις τη γνώμη του σε θέματα, όπως «Ποιοι είναι οι διάφοροι χώροι του σπιτιού σου; Ποιοι είναι οι διάφοροι χώροι του σχολείου;». Παρόλ' αυτά, αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν έχει τις ανάλογες λεκτικές ικανότητες εξήγησέ του για τους διάφορους χώρους στα διάφορα περιβάλλοντα πηγαίνοντάς τον στα διάφορα δωμάτια του σπιτιού ή δείχνοντάς του εικόνες από το σχολείο από το έντυπο υλικό. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Γνωρίζω ιδιωτικούς χώρους σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Αφού καθίσει απέναντι ο ένας από τον άλλο ή δίπλα δίπλα, λες, «Τώρα εμείς οι δύο θα μάθουμε για τους ιδιωτικούς χώρους σε διαφορετικά περιβάλλοντα, θέλεις να ξεκινήσουμε;» Τράβα την προσοχή τον μαθητή /τη μαθήτρια σου. Τοποθέτησε πάνω στο τραπέζι τις εικόνες της τουαλέτας, του μπάνιου, της κρεβατοκάμαρας του παιδιού, της κρεβατοκάμαρας των γονιών, τον δοκιμαστηρίων, των αποδυτηρίων στην παραλία και του ιατρείου του σχολείου για να μπορεί με ευκολία να τις βλέπει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου. Ρώτα «Ποιοι είναι οι ιδιωτικοί χώροι», και αμέσως μετά πες, «Η τουαλέτα, το μπάνιο, η κρεβατοκάμαρα του παιδιού, η κρεβατοκάμαρα των γονέων, τα δοκιμαστήρια, τα αποδυτήρια στην παραλία και το ιατρείο στο σχολείο».

Έπειτα εξήγησε, «οι χώροι όπου μπορείς να είσαι μόνος ή να αποφασίσεις τι θα κάνεις με κάποιον άλλον ονομάζονται ιδιωτικοί χώροι». Όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου αντιδράσει σωστά ενίσχυσέ τον/ την λέγοντας, «Είναι καταπληκτικός/-ή! Μπράβο!», αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν αντιδράσει ή η αντίδρασή του είναι λανθασμένη προσπάθησε να εκμαιεύσεις τη σωστή απάντηση. Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια δεν έχει λεκτικές εκφραστικές ικανότητες, αντί να αντιδράς λεκτικά στον μαθητή /στη μαθήτρια σου κατά τη διάρκεια του μαθήματος, χρησιμοποίησε τρόπους που να τον/ την βοηθάνε να μάθει τις εικόνες των ιδιωτικών χώρων. Για αυτό το λόγο, θα χρειαστείς εικόνες που να απεικονίζουν τόσο ιδιωτικούς όσο και μη ιδιωτικούς χώρους. Βάλε δίπλα δίπλα μια εικόνα ιδιωτικού χώρου και μια μη ιδιωτικού χώρου και ρώτα τον μαθητή /τη μαθήτρια, φρόντισε οι ερωτήσεις να είναι στο επίπεδο διδασκαλίας του/ της κάθε μαθητή/ μαθήτριας, «Δείξε μου την εικόνα του ιδιωτικού χώρου / Ποιος είναι ο ιδιωτικός χώρος;» Τότε αμέσως δείξε την εικόνα που απεικονίζεται τον ιδιωτικό χώρο. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα να αντιδράσει ο/ ο μαθητής/ η μαθήτρια σου. Αντίδρασε ανάλογα με την αντίδραση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Στο τέλος της κάθε συνεδρίας / μαθήματος ενίσχυσε τον μαθητή /τη μαθήτρια σου για τη συνεργασία του λέγοντας, «Πόσο όμορφα δουλέψαμε μαζί! Είσαι καταπληκτικός/-ή!»

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την επιθυμητή συμπεριφορά στο επίπεδο που απαντά τα κριτήρια, σύλλεξε τις γενικευμένες πληροφορίες από διάφορα περιβάλλοντα, όπου διαφορετικοί άνθρωποι χρησιμοποιούν διαφορετικά εργαλεία και υλικά. Για παράδειγμα, από έναν μαθητή/ μια μαθήτρια που δουλεύει με τον γονέα του, ή έναν άλλο δάσκαλο/ μια άλλη δασκάλα στο σπίτι, ή μια άλλη τάξη στο σχολείο, ζήτα τους να δουλέψετε ανταλλάσσοντας τις διαφορετικές εικόνες.

33

Χρησιμοποίησε πληροφορίες παρακολούθησης για να μην ξεχνά ο μαθητής/ η μαθήτρια σου τις γνώσεις και να γνωρίζει εάν θυμάται όσα κάνατε στην καθημερινότητα του/ της. Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την επιθυμητή συμπεριφορά, φρόντισε να ενημερώνεις τις πληροφορίες παρακολούθησης με τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειες του μαθητή/ της μαθήτριας σε τακτά χρονικά διαστήματα. Κάνε την ενημέρωση, για παράδειγμα, κάθε 1, 2, 4 και 8 εβδομάδες.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Εάν, κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, δε δοθεί στον μαθητή /στη μαθήτρια η ευκαιρία να αντιδράσει αυτόνομα και ανεξάρτητα με την ανάλογη καθοδήγηση, οργάνωσε μια αξιολόγηση (ερωτηματολόγιο) έπειτα από πέντε συνεδρίες/μαθήματα, ώστε να αξιολογήσεις εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει κατακτήσει την επιθυμητή συμπεριφορά ή όχι. Κάνε το ερωτηματολόγιο σε ιδιωτική συνεδρία. Σε αυτή τη συνεδρία ρώτα τον μαθητή /τη μαθήτρια σου, «Πού βρίσκονται οι ιδιωτικοί χώροι;»

Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν μπορεί να εκφραστεί λεκτικά δημιούργησε μια συνεδρία κατάλληλη για το επίπεδο του/ της μαθητή/τριας σου. Βάλε δίπλα δίπλα μια εικόνα ιδιωτικού χώρου και μια μη ιδιωτικού χώρου και πες, «Δείξε μου την εικόνα του ιδιωτικού χώρου / Ποιος είναι ο ιδιωτικός χώρος;» Κατάγραψε την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου χρησιμοποιώντας το «Γνωρίζω τους Ιδιωτικούς Χώρους σε Διαφορετικά Περιβάλλοντα». Ενίσχυσε προφορικά τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

«Γνωρίζω τους Ιδιωτικούς Χώρους σε Διαφορετικά Περιβάλλοντα» Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:
Δασκάλας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/

Μάθημα: Πού είναι οι ιδιωτικοί χώροι; / Δείξε την εικόνα με τους ιδιωτικούς χώρους. / Ποιοι είναι οι ιδιωτικοί χώροι;

Στοχευμένοι Ιδιωτικοί Χώροι	Προ- διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Αξιολόγησ η	
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2

1. Τουαλέτα
2. Μπάνιο
3. Κρεβατοκάμαρα
4. Κρεβατοκάμαρα Γονέων
5. Δοκιμαστήριο
6. Αποδυτήρια στην παραλία
7. Ιδιωτικοί χώροι στο σχολείο
(ιατρείο, αποδυτήρια κ.λπ.)

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) και για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

34*

Αντικειμενικός Στόχος 3.6 Να γίνουν μελέτες για την αρμόζουσα και ανάρμοστη συμπεριφορά μέσα και έξω από τους ιδιωτικούς χώρους.

Μέθοδοι Διδασκαλίας και Τεχνικές: Ευθεία διδασκαλία

Εκπαιδευτικά Υλικά / Υλικά και Τεχνολογίες Εκπαίδευσης: Εικόνες στο βιβλίο που δείχνουν τους ιδιωτικούς χώρους: η τουαλέτα, το μπάνιο, η κρεβατοκάμαρα του παιδιού, η κρεβατοκάμαρα των γονέων, τα δοκιμαστήρια, τα αποδυτήρια στην παραλία και το ιατρείο στο σχολείο. Οπτικό υλικό για αρμόζουσα και ανάρμοστη συμπεριφορά μέσα και έξω από τους ιδιωτικούς χώρους.

Προετοιμασία για διδασκαλία:

Είναι ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτρια να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;», «Μπορεί αυτός/-ή να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα και αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της σε αυτή τη διαδικασία.

• **Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του/την μαθητή/τριας σου**

Κάθισε με τον μαθητή /τη μαθήτρια σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλον είτε σε σχήμα Γ. Τοποθέτησε τις εικόνες που έχεις προετοιμάσει μπροστά από το θρανίο του μαθητή/ της μαθήτριας. Ρώτα τον/ την ποιες είναι οι αρμόζουσες ή ανάρμοστες συμπεριφορές εντός των ιδιωτικών χώρων και εκτός των ιδιωτικών χώρων. Γι' αυτό το λόγο ρώτα τον μαθητή /τη μαθήτρια, «Πες μου τις αρμόζουσες συμπεριφορές που πρέπει να έχεις στους ιδιωτικούς χώρους και έξω από τους ιδιωτικούς χώρους». Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια δεν μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, δείξε του οπτικό υλικό από τέτοιου είδους συμπεριφορές. Γι' αυτό το λόγο θα χρειαστείς εικόνες αρμόζουσας και ανάρμοστης συμπεριφοράς που να εκτυλίσσονται τόσο μέσα σε ιδιωτικούς χώρους όσο και έξω από ιδιωτικούς χώρους. Βάλε δίπλα δίπλα από μια εικόνα που ανήκει σε αρμόζουσα και ανάρμοστη συμπεριφορά που πρέπει να έχει κάποιος μέσα σε ιδιωτικό χώρο / έξω από ιδιωτικό χώρο, ρώτα τον μαθητή /τη μαθήτρια σου, δίνοντάς του/της την οδηγία, «Δείξε μου τη συμπεριφορά που πρέπει να έχεις έξω από έναν ιδιωτικό χώρο». Κατάγραψε τις απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας. Ενίσχυσε τον/ την για τις σωστές απαντήσεις που θα δώσει.

• **Τακτοποιώντας το περιβάλλον**

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/ της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Εξαφάνισε τα εργαλεία και/ή τον εξοπλισμό που μπορεί να αποσπάσει την προσοχή του/ της. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις εκ των προτέρων και κράτησέ τα κοντά σου.

• **Τραβώντας την προσοχή**

Για να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου προτού να ξεκινήσεις τη διδασκαλία χρησιμοποίησε ένα από τα παραινετικά ερεθίσματα, όπως «Είσαι έτοιμος/-η να εργαστείς; / Θα ήθελες να δουλέψουμε μαζί μου; // Αν είσαι έτοιμος/-η να ξεκινήσουμε τη δουλειά, μπορούμε να ξεκινήσουμε!»

• **Δίνοντας κίνητρα**

Εξήγησε στον μαθητή /στη μαθήτρια σου για ποιο λόγο πρέπει να μάθει αυτή τη συμπεριφορά και τι μπορεί να κερδίσει όταν τη μάθει χρησιμοποιώντας φράσεις, όπως «Σήμερα θα μάθουμε τις συμπεριφορές που αρμόζουν ή δεν αρμόζουν στους ιδιωτικούς χώρους / έξω από τους ιδιωτικούς χώρους. Η αρμόζουσα συμπεριφορά στους ιδιωτικούς χώρους / έξω από τους ιδιωτικούς χώρους είναι σημαντική για την ασφάλειά μας». Παράλληλα, μπορείς να ανταμείβεις τη συμμετοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου με λέξεις και φράσεις, όπως «Είναι καταπληκτικός/-ή! / Μπράβο!» ή δίνοντάς του φαγητό που του/της αρέσει. ***35****

• Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ό,τι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/ μαθητριών σου. Πες στον μαθητή /στη μαθήτριά σου, «Ας επαναλάβουμε μαζί ποιοι είναι οι ιδιωτικοί χώροι (η τουαλέτα, το μπάνιο, η κρεβατοκάμαρα του παιδιού, η κρεβατοκάμαρα των γονέων, τα δοκιμαστήρια, τα αποδυτήρια στην παραλία και το ιατρείο στο σχολείο)». Ενώ κάνετε αυτή την επισκόπηση μπορείς να χρησιμοποιήσεις εικόνες από ιδιωτικούς χώρους από την προηγούμενη δραστηριότητα. Παρακαλώ κάνε την ακόλουθη δήλωση, «Τώρα θα μάθουμε ποια είναι η αρμόζουσα και ανάρμοστη συμπεριφορά σε αυτούς τους χώρους». Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Μαθαίνω την αρμόζουσα συμπεριφορά για τους ιδιωτικούς χώρους

Πες στον μαθητή /στη μαθήτριά σου χρησιμοποιώντας το οπτικό υλικό για συμπεριφορές που είναι αρμόζουσες ή ανάρμοστες για τους ιδιωτικούς χώρους σε σχέση με την ιδιωτικότητα. Εφόσον ως δάσκαλος/ δασκάλα είσαι το παράδειγμα, πρώτα από όλα, πρέπει να δίνεις το παράδειγμα συμπεριφοράς για κάθε εικόνα που δείχνεις, καταδεικνύοντας την αρμόζουσα συμπεριφορά σε ιδιωτικούς χώρους. Οι συμπεριφορές στις οποίες πρέπει να εστιάσεις βρίσκονται αναλυτικά παρακάτω.

1. Μπάνιο: Το να κάνεις ντους στο μπάνιο, να καθαρίζεις το σώμα του, να αφαιρείς την ανεπιθύμητη τριχοφυΐα και να φτιάχνεις το σώμα σου όπως επιθυμείς είναι αρμόζουσα συμπεριφορά σε σχέση με το άγγιγμα.

2. Τουαλέτες: Είναι σωστό να χρησιμοποιείς την τουαλέτα για πιπί και κακά. Πρέπει να κλείνεις την πόρτα όταν μπαίνεις μέσα στην τουαλέτα.

3. Στην κρεβατοκάμαρά μου: Όταν είσαι μόνος στην κρεβατοκάμαρά σου και οι κουρτίνες και τα παράθυρα είναι κλειστά, είναι σωστό/ αρμόζον να βγάζεις και να βάζεις τα ρούχα σου, αλλά και να αγγίζεις τον εαυτό σου, όπως σου αρέσει.

4. Στην κρεβατοκάμαρα των γονέων: Εάν έχεις την άδειά των γονέων μπορείς να ανοίγεις τις ντουλάπες και τα συρτάρια στην κρεβατοκάμαρά τους.

5. Αποδυτήρια στην Παραλία: Χρησιμοποιούμε τα αποδυτήρια για να φορέσουμε το μαγιό μας όταν πηγαίνουμε στην πισίνα ή την παραλία. Βγάζουμε τα ρούχα μας μόνο αφού μπούμε μέσα και κλείσουμε την πόρτα.

6. Δοκιμαστήρια σε Κατάστημα: Σωστή συμπεριφορά θεωρείτε να χρησιμοποιούμε τα δοκιμαστήρια για να δοκιμάσουμε ένα καινούργιο ρούχο στο κατάστημα. Πρέπει να μπαίνουμε στο δωμάτιο και να κλείνουμε την πόρτα για να δοκιμάσουμε τα ρούχα μας.

7. Ιατρείο στο Σχολείο: Σωστή συμπεριφορά θεωρείται να ζητήσουμε από τον νοσοκόμο/ τη νοσοκόμα που εργάζεται στο ιατρείο του σχολείου να βγει έξω από το δωμάτιο και να αλλάξουμε μόνο όταν είμαστε μόνι και είναι κλειστή η πόρτα.

Έπειτα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης, περίμενε να πει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την κατάλληλη συμπεριφορά όταν του δείχνεις το οπτικό υλικό. Ενίσχυσε λεκτικά τις σωστές αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου, αλλά, αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν αντιδρά ή δεν απαντά σωστά, καθοδήγησέ τον/την με τις αντιδράσεις σου. Τέλος, δώσε την ευκαιρία στον μαθητή /στη μαθήτρια σου να αντιδράσει αυτόνομα. Στο τέλος της κάθε διδακτικής συνεδρίας, ενίσχυσε τη διάθεση του μαθητή/ της μαθήτριας σου να συνεργαστεί μαζί σου λέγοντας, «Τι καλά που συνεργαστήκαμε εμείς οι δύο! Είσαι καταπληκτικός/-ή!»

ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΜΠΑΝΙΟ

ΤΟΥΑΛΕΤΑ

ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ

******37******

ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ

ΙΑΤΡΕΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

*****38*****

ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΔΟΚΙΜΑΣΤΗΡΙΟ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ (εικόνα)

Δραστηριότητα 2: Μαθαίνω την αρμόζουσα συμπεριφορά έξω από τους ιδιωτικούς χώρους

Εξήγησε την κάρτες των ανάλογων συμπεριφορών που εμφανίζουν τι αρμόζει και τι δεν αρμόζει να συμβεί έξω από έναν ιδιωτικό χώρο, εισάγοντας τες στον μαθητή /στη μαθήτρια μία μία. Εφόσον ως δάσκαλος/δασκάλα είσαι το παράδειγμα, πρώτα από όλα, πρέπει να φέρεις ως το παράδειγμα συμπεριφοράς για κάθε εικόνα που δείχνεις, καταδεικνύοντας την αρμόζουσα συμπεριφορά σε ιδιωτικούς χώρους. Οι συμπεριφορές στις οποίες πρέπει να εστιάσεις βρίσκονται αναλυτικά παρακάτω.

Μπάνιο: Όταν η πόρτα του μπάνιου είναι κλειστή δεν πρέπει να τη χτυπάς. Θεωρείται καλή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος χρησιμοποιεί το μπάνιο.

Τουαλέτα: Όταν η πόρτα της τουαλέτας είναι κλειστή δεν πρέπει να τη χτυπάς. Θεωρείται καλή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος χρησιμοποιεί το μπάνιο.

Κρεβατοκάμαρα Γονέων: Δεν πρέπει να μπαίνεις στην κρεβατοκάμαρα των γονιών σου όταν η πόρτα είναι κλειστή. Σωστή συμπεριφορά θεωρείται να χτυπάς την πόρτα και να περιμένεις να σου απαντήσουν.

Αποδυτήριο σε Παραλία ή Πισίνα: Όταν πηγαίνεις στην πισίνα ή στη θάλασσα, πρέπει να χρησιμοποιείς τα αποδυτήρια για να αλλάζεις τα ρούχα σου. Αν η πόρτα των αποδυτηρίων είναι κλειστή, πρέπει πρώτα να τη χτυπάς. Θεωρείται σωστή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος χρησιμοποιεί τα αποδυτήρια. Αν τα αποδυτήρια είναι κατειλημμένα, η αρμόζουσα συμπεριφορά είναι να περιμένεις.

Δοκιμαστήριο σε Κατάστημα: Πρέπει να χρησιμοποιούμε τα δοκιμαστήρια για να δοκιμάσουμε ένα καινούργιο ρούχο στο κατάστημα. Αν η πόρτα του δοκιμαστηρίου είναι κλειστή, πρέπει πρώτα να χτυπάμε. Θεωρείται σωστή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος χρησιμοποιεί το δοκιμαστήριο. Αν το δοκιμαστήριο είναι κατελημμένο, η αρμόζουσα συμπεριφορά είναι να περιμένεις να βγει έξω αυτός/η που το χρησιμοποιεί.

Ιατρείο Σχολείου: Πρέπει να χτυπάμε την πόρτα για να μπούμε στο ιατρείο του σχολείου. Αν είναι κάποιος μέσα, η αρμόζουσα συμπεριφορά είναι να περιμένεις να βγει έξω αυτός/η που εξυπηρετείται. Όταν χρησιμοποιείς τέτοιους χώρους, πρέπει να ζητάς άδεια αλλά και τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας. Έπειτα, κατά τη φάση της πρακτικής εξάσκησης, περίμενε να σου ονομάσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την κατάλληλη συμπεριφορά, όταν του/της δείχνεις το οπτικό υλικό. Ενίσχυσε λεκτικά τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου, αλλά, αν ο μαθητής/ η μαθήτρια δεν αντιδρά ή δεν απαντά σωστά, δώσε του/ της ερεθίσματα για να αντιδράσει. Τέλος, δώσε στον μαθητή /στη μαθήτρια την ευκαιρία να αντιδράσει αυτόνομα. Στο τέλος της συνεδρίας του μαθήματος, «Πόσο όμορφα συνεργάστηκες μαζί μου! Είσαι καταπληκτικός/-ή!» και ενίσχυσε τη συνεργασία του μαθητή/ της μαθήτριας μαζί σου.

ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΤΟΥΑΛΕΤΑ

*****40*****

ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΜΠΑΝΙΟ

ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ

ΔΟΚΙΜΑΣΤΗΡΙΟ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

41*

ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ

ΙΑΤΡΕΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Παρατήρησε αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου εφαρμόζει την ανάλογη (αρμόζουσα ή ανάρμοστη) συμπεριφορά στους ιδιωτικούς του/της χώρους. Κάνε ανάλογου τύπου δουλειά σε διαφορετικά περιβάλλοντα και με διαφορετικούς ανθρώπους. Χρησιμοποίησε πληροφορίες παρακολούθησης για να μην ξεχνά ο μαθητής/ η μαθήτριά σου τις γνώσεις και να γνωρίζεις εάν θυμάται όσα κάνατε στην καθημερινότητα του/ της. Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου την επιθυμητή συμπεριφορά, φρόντισε να ενημερώνεις τις πληροφορίες παρακολούθησης με τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειες του μαθητή/ της μαθήτριάς σε τακτά χρονικά διαστήματα. Κάνε την ενημέρωση, για παράδειγμα, κάθε 1, 2, 4 και 8 εβδομάδες.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Δραστηριότητα 1:

Για να αξιολογήσεις την επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου διάλεξε εικόνες που σχετίζονται και άλλες που δεν σχετίζονται με τη σωστή συμπεριφορά σε ιδιωτικούς χώρους. Βάλε μια κάρτα μπροστά στον μαθητή /στη μαθήτριά σου που απεικονίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετούμε σε ιδιωτικούς χώρους. Πες στον μαθητή /στη μαθήτριά σου, «Κοίτα τώρα την εικόνα μπροστά σου και δείξε μου ποια δείχνει τη σωστή συμπεριφορά που πρέπει να έχουμε σε ιδιωτικούς χώρους». Έπειτα ζήτη από τον μαθητή /τη μαθήτριά σου να πει ποια είναι η συμπεριφορά στην εικόνα. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου απαντήσει σωστά, ενίσχυσέ τον/ την. Χρησιμοποίησε το Έντυπο Καταγραφής «Μαθαίνω την Αρμόζουσα Συμπεριφορά στους Ιδιωτικούς Χώρους» για να αξιολογήσεις την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου.

*****42*****

«Μαθαίνω την Αρμόζουσα Συμπεριφορά στους Ιδιωτικούς Χώρους» Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Στόχος κίνητρο / εκπαίδευση: Δείξε την εικόνα της συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθείται σε κάθε ιδιωτικό χώρο. Ποια είναι η συμπεριφορά που πρέπει να ακολουθείται στον ιδιωτικό χώρο της εικόνας; Πες το.

Αρμόζουσα Συμπεριφορά σε Ιδιωτικούς Χώρους	Σωστή Απάντηση	Λάθος Απάντηση	Επεξήγηση
1. Μπάνιο: Το να κάνεις ντους στο μπάνιο, να καθαρίζεις το σώμα του, να αφαιρείς την ανεπιθύμητη τριχοφυΐα και να φτιάχνεις το σώμα σου όπως επιθυμείς είναι αρμόζουσα συμπεριφορά.			
2. Τουαλέτα: Το να χρησιμοποιείς την τουαλέτα για πιπί και κακά και να κλείνεις την πόρτα όταν μπαίνεις μέσα στην τουαλέτα είναι αρμόζουσα συμπεριφορά.			
3. Στην κρεβατοκάμαρά μου: Όταν είσαι μόνος στην κρεβατοκάμαρά σου και οι κουρτίνες και τα παράθυρα είναι κλειστά, είναι σωστό/αρμόζων να βγάζεις και να βάζεις τα ρούχα σου, αλλά και να αγγίζεις τον εαυτό σου, όπως σου αρέσει.			
4. Στην κρεβατοκάμαρα των γονέων: Εάν έχεις την άδειά των γονέων μπορείς να ανοίγεις τις ντουλάπες και τα συρτάρια στην κρεβατοκάμαρά τους.			
5. Αποδυτήρια στην Παραλία: Είναι σωστό να χρησιμοποιούμε τα αποδυτήρια για να φορέσουμε το μαγιό μας όταν πηγαίνουμε στην πισίνα ή την παραλία. Βγάζουμε τα ρούχα μας μόνο αφού μπούμε μέσα και κλείσουμε την πόρτα.			
6. Δοκιμαστήρια σε Κατάστημα: Σωστή συμπεριφορά θεωρείτε να χρησιμοποιούμε τα δοκιμαστήρια για να δοκιμάσουμε ένα καινούργιο ρούχο στο κατάστημα. Πρέπει να μπαίνουμε στο δωμάτιο και να κλείνουμε την πόρτα για να δοκιμάσουμε τα ρούχα μας.			
7. Ιατρείο στο Σχολείο: Σωστή συμπεριφορά θεωρείται να ζητήσουμε από τον/την νοσοκόμο/α που εργάζεται στο ιατρείο του σχολείου να βγει έξω από το δωμάτιο και να αλλάξουμε μόνο όταν είμαστε μόνι και είναι κλειστή η πόρτα.			

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Δραστηριότητα 2: Για να αξιολογήσεις την επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου διάλεξε εικόνες που σχετίζονται και άλλες που δεν σχετίζονται με σωστή συμπεριφορά έξω από ιδιωτικούς χώρους. Βάλε μια κάρτα μπροστά στον μαθητή /στη μαθήτρια σου που απεικονίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετούμε έξω από ιδιωτικούς χώρους. Πες στον μαθητή /στη μαθήτρια σου, «Κοίτα τώρα την εικόνα μπροστά σου και δείξε μου ποια δείχνει τη σωστή συμπεριφορά που πρέπει

να έχουμε έξω από ιδιωτικούς χώρους». Έπειτα ζήτη από τον μαθητή /τη μαθήτριά σου να πει ποια είναι η συμπεριφορά στην εικόνα. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου απαντήσει σωστά, ενίσχυσε τον/ την. Χρησιμοποίησε το Έντυπο Καταγραφής «Μαθαίνω την Αρμόζουσα Συμπεριφορά Έξω από τους Ιδιωτικούς Χώρους» για να αξιολογήσεις την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου.

43

«Μαθαίνω την Αρμόζουσα Συμπεριφορά Έξω από τους Ιδιωτικούς Χώρους» Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Στόχος κίνητρο / εκπαίδευση: Δείξε την εικόνα της συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθείται έξω από κάθε ιδιωτικό χώρο. Ποια είναι η συμπεριφορά που πρέπει να ακολουθείται έξω από τον ιδιωτικό χώρο της εικόνας; Πες το.

Αρμόζουσα Συμπεριφορά σε Ιδιωτικούς Χώρους	Σωστή Απάντηση	Λάθος Απάντηση	Επεξήγηση
1. Μπάνιο: Όταν βλέπουμε ότι η πόρτα του μπάνιου είναι κλειστή πρέπει πρώτα να τη χτυπάμε. Θεωρείται καλή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος/η χρησιμοποιεί το μπάνιο.			
2. Τουαλέτα: Όταν η πόρτα της τουαλέτας είναι κλειστή πρέπει πρώτα να χτυπάμε πριν να μπούμε. Θεωρείται καλή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος/η χρησιμοποιεί την τουαλέτα.			
3. Κρεβατοκάμαρα Γονέων: Δεν πρέπει να μπαίνεις στην κρεβατοκάμαρα των γονιών σου όταν η πόρτα είναι κλειστή. Σωστή συμπεριφορά θεωρείται να χτυπάς την πόρτα και να περιμένεις να σου απαντήσουν.			
4. Αποδυτήριο σε Παραλία ή Πισίνα: Όταν πηγαίνεις στην πισίνα ή στη θάλασσα, πρέπει να χρησιμοποιείς τα αποδυτήρια για να αλλάζεις τα ρούχα σου. Αν η πόρτα των αποδυτηρίων είναι κλειστή, πρέπει πρώτα να τη χτυπάς. Θεωρείται σωστή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος/η χρησιμοποιεί τα αποδυτήρια. Αν τα αποδυτήρια είναι κατειλημμένα, η αρμόζουσα συμπεριφορά είναι να περιμένεις.			
6. Δοκιμαστήριο σε Κατάστημα: Πρέπει να χρησιμοποιούμε τα δοκιμαστήρια για να δοκιμάσουμε ένα καινούργιο ρούχο στο κατάστημα. Αν η πόρτα του δοκιμαστηρίου είναι κλειστή, πρέπει πρώτα να χτυπάμε. Θεωρείται σωστή συμπεριφορά να μην μπαίνεις μέσα όταν ακούς κάποια ένδειξη (ήχο) ότι κάποιος άλλος/η χρησιμοποιεί το δοκιμαστήριο. Αν το δοκιμαστήριο είναι κατειλημμένο, η αρμόζουσα συμπεριφορά είναι να περιμένεις να βγει έξω αυτός/η που το χρησιμοποιεί.			
7. Ιατρείο Σχολείου: Πρέπει να χτυπάμε την πόρτα για να μπούμε στο ιατρείο του σχολείου. Αν είναι κάποιος μέσα, η αρμόζουσα συμπεριφορά είναι να περιμένεις να βγει έξω αυτός/η που εξυπηρετείται. Όταν χρησιμοποιείς τέτοιους χώρους, πρέπει να ζητάς την άδεια αλλά και τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας.			

Επεξηγήσεις και Εκτιμήσεις: Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει κάποιον διαφορετικό ιδιωτικό χώρο από αυτούς που έχουμε αναφέρει παραπάνω, θα ήταν καλό να κάνεις ανάλογες μελέτες στους δικούς του/ της ιδιωτικούς χώρους και να αναφέρεις τις αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετούνται σε εκείνους τους χώρους.

Αντικειμενικός Στόχος 3.7 Εργασίες για να διασφαλίσουν ότι τα άτομα σέβονται την ιδιωτικότητα των άλλων.

Μέθοδοι Διδασκαλίας και Τεχνικές: Ευθεία διδασκαλία

Εκπαιδευτικά Υλικά / Υλικά και Τεχνολογίες Εκπαίδευσης: Εικόνες στο βιβλίο που δείχνουν τους ιδιωτικούς χώρους: η τουαλέτα, το μπάνιο, η κρεβατοκάμαρα του παιδιού, η κρεβατοκάμαρα των γονέων, τα δοκιμαστήρια, τα αποδυτήρια στην παραλία και το ιατρείο στο σχολείο (Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις εικόνες που έχεις προετοιμάσει για τον Αντικειμενικό Στόχο 3.6. Σελίδες 37-38-39).

ΤΟΥΑΛΕΤΑ

ΜΠΑΝΙΟ

ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

****45****

ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ ΓΟΝΕΩΝ

46

ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ

47

ΔΟΚΙΜΑΣΤΗΡΙΟ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

****48****

Προετοιμασία για διδασκαλία:

Είναι ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτριά σου να ξεχωρίζει τις συμπεριφορές που υποστηρίζουν την απόκτηση ιδιωτικότητας, τις ιδιωτικές περιοχές, τους ιδιωτικούς χώρους σε διαφορετικά περιβάλλοντα και την αρμόζουσα ή ανάρμοστη συμπεριφορά μέσα και έξω από τους ιδιωτικούς χώρους;» «Μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτριά να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;», «Μπορεί αυτός/-ή να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα και αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της σε αυτή τη διαδικασία.

• Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση μαθητή/ μαθήτριας σου

Δούλεψε ατομικά με τον μαθητή /τη μαθήτριά σου. Όσο δουλεύεις με τον μαθητή /τη μαθήτριά σου για να την επιθυμητή συμπεριφορά, μπορείς να χρησιμοποιήσεις φωτογραφίες ή εικόνες που μπορείς να βρεις από υλικό, όπως τα περιοδικά, οι εφημερίδες και άλλα που δείχνουν την τουαλέτα, το μπάνιο, την κρεβατοκάμαρα του παιδιού, την κρεβατοκάμαρα των γονέων, τα αποδυτήρια στην παραλία, τα δοκιμαστήρια σε κατάστημα και το ιατρείο του σχολείου. Φρόντισε οι φωτογραφίες / εικόνες που θα χρησιμοποιήσεις για τον μαθητή /τη μαθήτριά σου να είναι κατανοητές. Ενώ δείχνεις στον μαθητή /στη μαθήτριά σου ένα οπτικό υλικό για τους ιδιωτικούς χώρους ρώτα τον/ την, «Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε όταν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε... ;» Κατάγραψε τις αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριας στο έντυπο καταγραφής. Ενίσχυσε τον/ την για τις σωστές απαντήσεις που θα δώσει.

• Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Εξαφάνισε τα εργαλεία και/ή τον εξοπλισμό που μπορεί να αποσπάσει την προσοχή του/ της. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις εκ των προτέρων και κράτησέ τα κοντά σου.

• Τραβώντας την προσοχή

Για να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου προτού να ξεκινήσεις τη διδασκαλία χρησιμοποίησε ένα από τα παραινετικά ερεθίσματα, όπως «Είσαι έτοιμος/-η να εργαστείς; / Θα ήθελες να δουλέψουμε μαζί μου; / Αν είσαι έτοιμος/-η να ξεκινήσουμε τη δουλειά, μπορούμε να ξεκινήσουμε!» Επιπλέον, αντάμειψε τον μαθητή /τη μαθήτριά σου λεκτικά

**** 49****

Παράλληλα, μπορείς να ανταμείβεις τη συμμετοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου με λέξεις και φράσεις, όπως «Είναι καταπληκτικός/-ή! / Μπράβο!» ή δίνοντάς του/ της φαγητό που του/ της αρέσει.

• Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ό,τι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/τριών σου. Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, διασφάλισε ότι μπορεί να εκφράζει την άποψή του/ της κάνοντας ερωτήσεις, όπως «Τι δωμάτια έχετε στο σπίτι σας;» «Ποιος χρησιμοποιεί αυτά τα δωμάτια;» «Μπορείς να μου πεις τα δωμάτια που έχετε στο σχολείο σου;» «Ποιος χρησιμοποιεί αυτά τα δωμάτια;» «Λοιπόν, πες μου τι πρέπει να κάνουμε όταν μπαίνουμε σε αυτά τα δωμάτια;» Εάν όμως ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν έχει ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποιώντας το λεύκωμα με τις σχολικές φωτογραφίες ή δείχνοντας εικόνες ενός σχολείου ή ενός σπιτιού από κάποια άλλη οπτική πηγή, εξήγησε τι πρέπει να γίνεται στους διάφορους χώρους διαβίωσης. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Σέβομαι την ιδιωτικότητα των άλλων.

Κάθισε σε ένα άνετο τραπέζι με τον μαθητή /τη μαθήτρια σου, κοιτώντας ο ένας τον άλλο, δίπλα δίπλα ή σε σχήμα Γ. Τράβα την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου λέγοντας, «Τώρα θα μάθουμε πώς να σεβόμαστε την ιδιωτικότητα των άλλων». Στην αρχή ξεκίνα δείχνοντας το οπτικό υλικό που έχει σχέση με τη συμπεριφορά και το σεβασμό για την ιδιωτικότητα των άλλων, «Αυτό το δωμάτιο ανήκει στους γονείς (για μονογονεϊκές οικογένειες μπορείς να πεις ότι αυτό ανήκει στον/ στη γονέα). Όταν η πόρτα του δωματίου των γονέων είναι κλειστή, τότε τα παιδιά δεν πρέπει να μπαίνουν μέσα. Όταν η πόρτα το δωματίου είναι κλειστή, πρέπει το παιδί να περιμένει απέξω και να χτυπάει, πρέπει να περιμένει μέχρι να ακούσει τη μητέρα ή τον πατέρα να του πούνε «Πέρασε». Αφού το παιδί ακούσει την απάντηση, μπορεί να μπει στο δωμάτιο». Έπειτα, γίνεσαι το μοντέλο/παράδειγμα, παρουσιάζοντας τη σωστή συμπεριφορά στον μαθητή /στη μαθήτρια σου. Στην πρακτική εξάσκηση, αφού τους δείξεις το οπτικό υλικό και περιμένεις να σου δώσουν οι μαθητές/τριες σου τη σωστή απάντηση, δείξε τους ξανά τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας παιχνίδια ρόλων. Δώσε ερεθίσματα για τις σωστές απαντήσεις, εφόσον χρειάζεται. Στη φάση των αυτόνομων εφαρμογών, δείχνοντας το ανάλογο οπτικό υλικό στον μαθητή /στη μαθήτρια σου, ρώτα, «Πώς πρέπει να συμπεριφέρεσαι όταν θέλεις να χρησιμοποιήσεις... ;» Και δώσε την ευκαιρία στον μαθητή /στη μαθήτρια σου να δράσει ανάλογα.

50

Επανάλαβε αυτή την εκπαιδευτική διαδικασία για την τουαλέτα, το μπάνιο, το δοκιμαστήριο σε κατάσταση, τα αποδυτήρια στην παραλία ή την πισίνα και το ιατρείο του σχολείου. Ενίσχυσε λεκτικά τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, αλλά εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν αντιδρά ή δεν απαντά σωστά, επανάλαβε τη διδασκαλία και το βήμα από την αρχή. Στο τέλος της κάθε συνεδρίας / μαθήματος ενίσχυσε τον μαθητή /τη μαθήτρια σου για τη συνεργασία του λέγοντας, «Πόσο όμορφα δουλέψαμε μαζί! Είσαι καταπληκτικός/-ή!» Υιοθέτησε την ίδια διαδικασία διδασκαλίας για το δωμάτιο κάποιου άλλου ατόμου, για το σπίτι κάποιου άλλου ατόμου και για τον κήπο του σπιτιού κάποιου άλλου ατόμου.

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την επιθυμητή συμπεριφορά στο επίπεδο που απαντά τα κριτήρια, σύλλεξε τις γενικευμένες πληροφορίες από διάφορα περιβάλλοντα, όπου διαφορετικοί άνθρωποι χρησιμοποιούν διαφορετικά εργαλεία και υλικά. Χρησιμοποίησε πληροφορίες παρακολούθησης για να μην ξεχνά ο μαθητής/ η μαθήτρια σου τις γνώσεις και να γνωρίζεις εάν θυμάται όσα κάνατε στην καθημερινότητα του/της. Αφού αποκτήσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου την επιθυμητή συμπεριφορά, φρόντισε να ενημερώνεις τις πληροφορίες παρακολούθησης με τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειες του μαθητή/ της μαθήτριας σε τακτά χρονικά διαστήματα. Κάνε την ενημέρωση, για παράδειγμα, κάθε 1, 2, 4 και 8 εβδομάδες.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Όταν αποτιμάς την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου ετοίμασε διάφορες εικόνες της τουαλέτας, του μπάνιου, της κρεβατοκάμαρας, της κρεβατοκάμαρας των γονέων, του δοκιμαστηρίου σε κατάσταση, του αποδυτηρίου στην παραλία ή την πισίνα στο ιατρείο του σχολείου. Ρώτα τον μαθητή /τη μαθήτρια σου, «Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε όταν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε...;» δείχνοντάς του/ της το ανάλογο οπτικό υλικό. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν έχει τις ανάλογες λεκτικές δεξιότητες, βάλε στο θρανίο μπροστά από τον μαθητή /τη μαθήτρια σου εικόνες που σχετίζονται με τις ανάλογες συμπεριφορές που αρμόζουν σε ιδιωτικούς χώρους. Χρησιμοποίησε τη φράση η οποία είναι κατάλληλη και ανάλογη με το επίπεδο του μαθητή/ της μαθήτριας, όπως «Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε όταν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε...; Δείξε μου». Κατάγραψε τις αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου στο Έντυπο Καταγραφής «Σέβομαι τους Ιδιωτικούς Χώρους των Άλλων». Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει τις σωστές λεκτικές αντιδράσεις ή δείξει τη δράση με τα χέρια του/ της, ενίσχυσέ τον/ την λεκτικά.

51

«Σέβομαι τους Ιδιωτικούς Χώρους των Άλλων» Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Στόχος κίνητρο - Εκπαίδευση: «Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε όταν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε...;» / «Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε όταν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε...; Δείξε μου».

Αρμόζουσες συμπεριφορές στους ιδιωτικούς χώρους	Σωστή Απάντηση	Λάθος Απάντηση	Επεξήγηση
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

***** 52*****

EMPTY PAGE

*****53*****

INNER COVER (EMPTY)

54

4- ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

55

4- ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Αντικειμενικός Στόχος 4.1 Εξήγησε τον ρόλο και τις ευθύνες που χρειάζονται για την υποστήριξη της προσωπικής φροντίδας.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Πληροφοριακός

Υλικό: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, 1 στυλό για κάθε συμμετέχοντα, χαρτιά με πληροφορίες (όπως ένα γράμμα με διάφορες πληροφορίες που περιέχει μια προσφάτως αναπτυγμένη τεχνολογία και την επιστημονική εξήγηση που αφορά το καθάρισμα των ούλων.)

Δραστηριότητα 1:

Η δραστηριότητα εκκινεί θέτοντας τις παρακάτω ερωτήσεις στους συμμετέχοντες.

1. Τι νομίζετε ότι είναι η προσωπική φροντίδα;
2. Ποιες είναι οι δεξιότητες προσωπικής φροντίδας;
3. Τι καταλαβαίνετε όταν αναφερόμαστε στην προσωπική φροντίδα για άτομα με ειδικές ανάγκες;
4. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι βασικές δεξιότητες προσωπικής φροντίδας που πρέπει να μάθουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες;
5. Για ποιες δεξιότητες προσωπικής φροντίδας πρέπει να ενημερωθούν οι οικογένειες με παιδιά με ειδικές ανάγκες;

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια ακούει τις απαντήσεις της ομάδας και γράφει στον πίνακα τις λέξεις κλειδιά που βρίσκονται μέσα στις απαντήσεις, ευχαριστώντας τους συμμετέχοντες για τις απαντήσεις τους. Έπειτα διανέμει τα post-it που έχει ήδη ετοιμάσει σε κάθε συμμετέχοντα και δίνει την ακόλουθη εξήγηση, λέγοντας:

Μετά το πρώτο μοίρασμα πληροφοριών με τους συμμετέχοντες, λέτε εν είδει περιγραφής, «Οι καθημερινές δεξιότητες που είναι εύκολες και συνηθισμένες για εμάς γίνονται πιο δύσκολες για τα άτομα με ειδικές ανάγκες εξαιτίας των περιορισμών τους. Σε αυτές τις δυσκολίες δεν είναι ρεαλιστικό να περιμένουμε άτομα με ειδικές ανάγκες να εκτελούν τις καθημερινές τους ασχολίες όπως τα άτομα με φυσική ανάπτυξη». Επομένως, δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι καθοδηγώντας και υποστηρίζοντας τις δεξιότητες προσωπικής φροντίδας βοηθάς τη ζωή των ατόμων με διανοητικές ειδικές ανάγκες. Έπειτα, η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με την ακόλουθη σύντομη δήλωση: «Για παράδειγμα, οι δραστηριότητες, όπως να πλένεις τα δόντια σου, να αλλάζεις ρούχα, να κάνει μπάνιο, να συνδυάζεις ρούχα είναι δεξιότητες που πρέπει να τις κερδίσουν τα άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες. Για τα άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες, είναι απαραίτητο να υποστηρίζονται οι δεξιότητες προσωπικής φροντίδας, χωρίζοντας τις σε μικρά κατανοητά βήματα, δηλαδή, κάνοντας ανάλυση των δεξιοτήτων. Αυτές οι δεξιότητες είναι επίσης αυτές που θα βοηθήσουν το άτομο να γίνει ανεξάρτητο. Μπορείτε να βρείτε δραστηριότητες για το πώς αυτές οι δεξιότητες μπορούν να μεταδοθούν από μια οικογένεια σε ένα άτομο με ειδικές ανάγκες στο οικογενειακό βιβλίο. Αν είναι απαραίτητο, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το ακόλουθο δείγμα εκπαιδευτικής διαδικασίας για τη διδασκαλία δεξιοτήτων στο σχολείο.

56

Αντικειμενικός Στόχος 4.2 Η εκτέλεση εργασιών με στόχο την υποστήριξη της ανεξαρτησίας στις δεξιότητες προσωπικής φροντίδας. (Οι δεξιότητες προσωπικής φροντίδας αποτελούνται από πολλές διαφορετικές δεξιότητες. Παρακάτω θα βρεις κάποια παραδείγματα για τις δεξιότητες προσωπικής φροντίδας, όπως παραδειγματική διδακτική διαδικασία για εσώρουχα, το μπάνιο και την αφαίρεση τριχοφυΐας.)

Δραστηριότητα 1: Φοράω το Εσώρουχό μου

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη Διδασκαλία με Ερεθίσματα

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: ένα εσώρουχο για τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτριά και για τον μαθητή /τη μαθήτριά. Ένα μαγιό, μπικίνι, καλσόν, κολάν κ.λπ., ώστε να καλύπτονται οι ευαίσθητες περιοχές του εκπαιδευτή/ της εκπαιδευτριάς και του εκπαιδευόμενου/ της εκπαιδευόμενης. Εικόνες που δείχνουν τα βήματα των δεξιοτήτων (για το κομμάτι της εφαρμογής). Σημείωση για τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτριά: Η δραστηριότητα εξηγείται, εν πρώτοις, με στόχο να δώσετε στον φροντιστή/ στη φροντίστριά την ικανότητα να μπορεί να πλένει ένα άτομο με διανοητικές ειδικές ανάγκες.

Τα βήματα των δραστηριοτήτων, όταν κριθεί απαραίτητο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης για να εκπαιδευτούν οι εκπαιδευτές/ εκπαιδευτρίες για άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες. Τα βήματα δεξιοτήτων δίνονται ως παραδείγματα και με στόχο να εκτελεστούν από τον φροντιστή/ τη φροντίστριά στο σπίτι. Σύμφωνα με το φυσικό περιβάλλον, τα βήματα δεξιοτήτων πρέπει να επαναλαμβάνονται με την υποστήριξη των ειδικών. Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της δραστηριότητας, ο φροντιστής/ η φροντίστριά φοράει μπικίνι, μαγιό και καλσόν για να καλύπτονται οι ευαίσθητες περιοχές. Είναι σημαντικό να είμαστε σίγουροι ότι οι ιδιωτικές περιοχές του ατόμου είναι καλυμμένες καθ' όλη τη διάρκεια που αποκτά τη συγκεκριμένη δεξιότητα. Αυτή η δεξιότητα μπορεί να διδαχθεί χρησιμοποιώντας μια κούκλα μοντέλο σύμφωνα με τα βήματα δεξιοτήτων.

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- Είναι ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έτοιμος να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

Φρόντισε ώστε τόσο οι δικές σου ιδιωτικές περιοχές όσο και του παιδιού σου είναι καλυμμένες κατά τη διάρκεια της άσκησης (φορώντας μπικίνι, μαγιό, καλσόν κ.λπ.). «Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Εάν όχι, πρέπει να προσπαθήσεις να αποκτήσει το παιδί σου αυτές τις συμπεριφορές, για να το πετύχεις ζήτησε την υποστήριξη κάποιου ειδικού. Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτρίες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της σε αυτή τη διαδικασία.

- Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Έχοντας ως γνώμονα τη δυνατότητα επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου να μπορεί να φοράει το εσώρουχο του/ της θα αποφασίσεις σε ποιο βήμα θα ξεκινήσεις την εκπαίδευση και τι ερεθίσματα θα του/ της παρέχεις. Επειδή αυτή η δεξιότητα είναι αλυσιδωτή, ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δε θα φοράει εσώρουχο.

Η επίδοση της δεξιότητας πρέπει να αξιολογηθεί με βάση ή τη μία μοναδική εκτέλεση της δράσης ή τον κερματισμό της εκτέλεσης της δράσης, χρησιμοποιώντας το έντυπο καταγραφής των πληροφοριών ανάλυσης δεξιοτήτων.

Ένα παράδειγμα του εντύπου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπεριλαμβάνεται στο τμήμα που τιτλοφορείται «Μέτρηση και Αξιολόγηση». Η διαδικασία αξιολόγησης πρέπει να γίνεται ατομικά. Πες, «Φόρεσε το εσώρουχό σου» για να βοηθήσεις τον μαθητή /τη μαθήτριά σου να εκτελέσει τα βήματα που πρέπει για να φορέσει το εσώρουχο του/της.

57

Η απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου πρέπει να αξιολογηθεί γράφοντας στα διάφορα βήματα στο παράδειγμα του εντύπου ένα (+) για αυτά που μπορεί να κάνει και ένα (-) για αυτά που δεν μπορεί.

- Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Για το μάθημά σου μπορείς να χρησιμοποιήσεις οποιοδήποτε δωμάτιο, αίθουσα διδασκαλίας κ.ο.κ., που έχει πιστοποιηθεί ως ιδιωτικός χώρος μέσα στο σχολείο. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριας σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε με τον μαθητή /τη μαθήτρια σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε σχήμα Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις εκ των προτέρων και κράτησέ τα κοντά σου, αλλά με τέτοιο τρόπο ώστε να μην του/της αποσπάσεις την προσοχή.

- Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποίησε παραινετικές προτάσεις, όπως «Φαίνεσαι έτοιμος/-η να εργαστείς, μπορούμε να ξεκινήσουμε!» Επιπλέον, αντάμειψε τον μαθητή /τη μαθήτρια σου λεκτικά

- Δίνοντας κίνητρα

Σε αυτό το στάδιο, για να δώσεις κίνητρο στον μαθητή /στη μαθήτρια σου, εξήγησέ του/ της για ποιο λόγο διδάσκεται αυτή τη συμπεριφορά και τι μπορεί να κερδίσει εφόσον τη μάθει, λέγοντας, «Πρέπει να φοράμε εσώρουχο για να καλύπτουμε και να προστατεύουμε τα γεννητικά μας όργανα». Επίσης, ενίσχυσε τον μαθητή /τη μαθήτρια σου με αποτελεσματικά ερεθίσματα για να συμμετάσχει στο μάθημα.

- Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ό,τι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/τριών σου. Για παράδειγμα, μπορείς να πεις στον μαθητή /στη μαθήτρια σου, «Πρέπει να φοράμε εσώρουχο για να καλύπτουμε και να προστατεύουμε τα γεννητικά μας όργανα». Εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει λεκτικές εκφραστικές δεξιότητες, μπορείς να συζητήσεις μαζί του/της και να του/ της κάνεις ερωτήσεις, όπως, «Τι πρέπει να κάνουμε για να καλύπτουμε και να προστατεύουμε τα γεννητικά μας όργανα; Το έχουμε συζητήσει κι άλλη φορά. Το θυμάσαι;» Εάν όμως ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν έχει ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή/ της μαθήτριας. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Φοράω το Εσώρουχό μου.

Εφόσον αποτελείς το παράδειγμα για τη διδασκαλία της δεξιότητας, φρόντισε ώστε τα εργαλεία και ο εξοπλισμός που θα χρησιμοποιήσεις στο μάθημα να είναι παραδειγματικά. Στάσου δίπλα δίπλα με τον μαθητή /τη μαθήτρια σου. Τράβα την προσοχή τους παιδιού για να προσπαθήσει, λέγοντας, «Τώρα ας ξεκινήσουμε να φορέσουμε τα εσώρουχά μας», πες του/ της να σε ακούσει με προσοχή και να κάνει ό,τι κάνεις.

Πες, «Φέρε τα εσώρουχα». Αυτή η εντολή είναι το πρώτο βήμα ανάλυσης της δεξιότητας. Μόλις το πεις πάρε και εσύ το δικό σου εσώρουχο (η ιδιωτική σου περιοχή πρέπει να είναι καλυμμένη). Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να φέρει το παιδί το εσώρουχό του. Όταν το παιδί φέρει το εσώρουχο, αντάμειψέ τον / την με κάτι που του / της αρέσει (κράκερ, σοκολάτα, ένα παιχνίδι, με ένα μπράβο κ.λπ.). Επανάλαβε την ίδια διαδικασία για όλα τα βήματα στην ανάλυση δεξιοτήτων. Στο τέλος του κάθε βήματος, αντάμειψε τη συνεργασία του παιδιού σου. Όταν ολοκληρωθεί η εκπαιδευτική διαδικασία, συνέχισε να δουλεύεις με το παιδί σου, ξεκινώντας τη χρήση του οπτικού υλικού που σχετίζεται με την ικανότητα να φοράει κάποιος εσώρουχο.

58

Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις παρακάτω εικόνες για να αποκτήσει το παιδί τη δεξιότητα να φορά εσώρουχο.

Κρατά το εσώρουχο από το λάστιχο της μέσης.

Κρατά το εσώρουχο με βάση τη θέση της ετικέτας στο εσώρουχο.

Ανεβάζει το πόδι του /της προς το μέρος του / της.

59

Περνάει το πόδι μέσα στην τρύπα για το πόδι του εσώρουχου.

Ανεβάζει και το άλλο πόδι του /της προς το μέρος του/ της.

Περνάει το πόδι μέσα στην τρύπα για το πόδι του εσώρουχου.

60

Τραβάει το εσώρουχο από το λάστιχο της μέσης.

Τοποθετεί το εσώρουχο στη μέση του / της.

61

Γενίκευση – Παρακολούθηση:

Χρησιμοποίησε διαφορετικά είδη εσώρουχων για να γίνει η γενίκευση. Καθοδήγησε τον μαθητή /τη μαθήτριά σου να εκτελεί τη δραστηριότητα του/ της να φοράει το εσώρουχο χωρίς εσένα, ακόμα και όταν το σώμα του/ της είναι γυμνό. Το παιδί σου πρέπει να παρακολουθείται έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί ότι δεν έχει ξεχάσει τη δεξιότητα και να είναι σίγουρο ότι μπορεί να την εκτελέσει στην καθημερινότητά του. Κάνε σε τακτά χρονικά διαστήματα μαθήματα υπενθύμισης (για παράδειγμα, κάθε εβδομάδα ή κάθε μήνα) ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και στις ιδιαιτερότητες του κάθε παιδιού.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Αποτίμησε την απόδοση του κάθε παιδιού πριν να εκκινήσει το μάθημα, κατά τη διάρκεια αλλά και στο τέλος. Όταν κάνεις την αξιολόγηση, κάνε όλες τις κατάλληλες προετοιμασίες και ζήτα από το παιδί, «Φόρεσε το εσώρουχό σου». Αξιολόγησε την απόδοση του κάθε παιδιού χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα το Έντυπο Καταγραφής «Δεξιότητες για να Φορέσεις Εσώρουχο».

«Δεξιότητες για να Φορέσεις Εσώρουχο» Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Κίνητρο / Εκμάθηση: Φόρεσε το εσώρουχό σου

Βήματα Δεξιότητας	Προ- διδασκαλία			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Αποτίμηση	
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2
Κρατά το εσώρουχο από το λάστιχο της μέσης.										
Κρατά το εσώρουχο με βάση τη θέση της ετικέτας στο εσώρουχο.										
Ανεβάζει το πόδι του /της προς το μέρος του / της.										
Περνάει το πόδι μέσα στην τρύπα για το πόδι του εσώρουχου.										
Ανεβάζει και το άλλο πόδι του /της προς το μέρος του / της.										
Περνάει το πόδι μέσα στην τρύπα για το πόδι του εσώρουχου.										
Τραβάει το εσώρουχο από το λάστιχο της μέσης.										
Τοποθετεί το εσώρουχο στη μέση του / της.										

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) και για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

62

63

Επεξηγήσεις και Εκτιμήσεις:

Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του/ της κάθε μαθητή/ μαθήτριας, μπορείς να διαφοροποιήσεις την ανάλυση δεξιοτήτων που έχεις προετοιμάσεις για την στοχευμένη συμπεριφορά, τις δηλώσεις που έχεις κάνει κατά τη διάρκεια της φάσης τραβώντας την προσοχή και δίνοντας κίνητρα, τις οδηγίες που έδινες στον μαθητή /στη μαθήτριά σου για να αντιδρά, τον αριθμό των μαθημάτων και τα κριτήρια που έθεσες. Φρόντισε το εσώρουχο που θα χρησιμοποιείς να είναι καθαρό. Εξήγησε στον μαθητή /στη μαθήτριά σου και στην οικογένειά του ότι το παιδί πρέπει να αλλάζει το εσώρουχό του κάθε πρωί όταν ξυπνάει σε καθημερινή βάση, όποτε κάνει μπάνιο και όποτε προκύπτει κάποια αναπάντεχη κατάσταση (δεν προλαβαίνει να πάει στην τουαλέτα, χύνει επάνω του υγρά κ.λπ.).

Συμπεριφορά που Στοχεύει: Να δώσει στο άτομα τη δυνατότητα να κάνει μπάνιο

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη Διδασκαλία με Ερεθίσματα

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Μια πετσέτα μπάνιου, σαμπουάν, σφουγγάρι και αφρόλουτρο ή σαπούνι. Ένα μαγιό, μπικίνι, καλσόν, κολάν κ.λπ., ώστε να καλύπτονται οι ευαίσθητες περιοχές του εκπαιδευτή/ της εκπαιδευτριάς και του εκπαιδευόμενου/ της εκπαιδευόμενης. Εικόνες που δείχνουν τα βήματα των δεξιοτήτων (για το κομμάτι της εφαρμογής).

Σημείωση για τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτριά: Η δραστηριότητα εξηγείται, εν πρώτοις, με στόχο να δώσετε στον φροντιστή/ στη φροντίστριά την ικανότητα να μπορεί να πλένει ένα άτομο με διανοητικές ειδικές ανάγκες.

Τα βήματα των δραστηριοτήτων, όταν κριθεί απαραίτητο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης για να εκπαιδευτούν οι εκπαιδευτές για άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες.

Τα βήματα δεξιοτήτων δίνονται ως παραδείγματα και με στόχο να εκτελεστούν από τον φροντιστή/ τη φροντίστριά στο σπίτι. Σύμφωνα με το φυσικό περιβάλλον του κάθε ατόμου, τα βήματα δεξιοτήτων πρέπει να προσαρμόζονται για το σπίτι του παιδιού με την υποστήριξη των ειδικών.

Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της δραστηριότητας, ο φροντιστής/ η φροντίστριά φοράει μπικίνι, μαγιό και καλσόν για να καλύπτονται οι ευαίσθητες περιοχές. Είναι επίσης σημαντικό να είμαστε σίγουροι ότι οι ιδιωτικές περιοχές του παιδιού είναι καλυμμένες καθ' όλη τη διάρκεια που αποκτά τη συγκεκριμένη δεξιότητα.

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- Είναι ο μαθητής/η μαθήτριά σου έτοιμος να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες; «Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριά σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της σε αυτή τη διαδικασία.
- Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Η αξιολόγηση της απόδοσης/επίδοσης του ατόμου για το εάν έχει τη δυνατότητα ή όχι να κάνει μπάνιο θα καθορίσει από ποιο βήμα θα ξεκινήσει η εκπαίδευση και τι είδους οδηγίες θα δοθούν.

64

Εφόσον η δεξιότητα είναι αλυσιδωτή, η επίδοση του ατόμου σχετικά με τη δεξιότητα του να κάνει μπάνιο πρέπει να αξιολογηθεί με βάση ή τη μια μοναδική εκτέλεση της δράσης ή τον κερματισμό της εκτέλεσης της δράσης, χρησιμοποιώντας το έντυπο καταγραφής των πληροφοριών ανάλυσης δεξιοτήτων.

Ένα παράδειγμα του εντύπου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπεριλαμβάνεται στο τμήμα που τιτλοφορείται «Μέτρηση και Αξιολόγηση». Η διαδικασία αξιολόγησης πρέπει να γίνεται ατομικά. Για να μπορέσει το άτομο να εκτελέσει τα στάδια που πρέπει ώστε να κάνει μπάνιο, η επίδειξη πρέπει να παρουσιαστεί από τον/την φροντιστή και πρέπει να εκκινήσει με την παραίνεση, «Κάνε μπάνιο». Η απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου πρέπει να αξιολογηθεί γράφοντας ένα (+) για αυτά που μπορεί να κάνει και ένα (-) για αυτά που δεν μπορεί στα διάφορα βήματα στο παράδειγμα του εντύπου

Βήματα Δραστηριότητας Μπάνιου

- Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Η δραστηριότητα πρέπει να διεξαχθεί από τον φροντιστή/ τη φροντίστρια στο μπάνιο του μαθητή/ της μαθήτριας. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριας, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε με τον μαθητή /τη μαθήτρια σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλο είτε δίπλα δίπλα. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις αλλά με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποσπάσεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας. Τα προϊόντα που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να τοποθετηθούν στο μπάνιο ανάλογα με το ύψος του μαθητή/ της μαθήτριας. Η εκπαίδευση θα γίνει ενώ στεκόμαστε όρθιοι (ή καθιστοί, εφόσον είναι απαραίτητο να κάθεται κάποιος ενώ κάνει μπάνιο στο περιβάλλον του σπιτιού). Εάν το άτομο δεν μπορεί να κάνει το μάθημα όρθιο, μπορεί και να κάθεται στο μπάνιο.

- Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποίησε παραινετικές προτάσεις, όπως «Φαίνεται έτοιμος/-η να εργαστείς», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

- Δίνοντας κίνητρα

Χρησιμοποιείς στον μαθητή /στη μαθήτρια σου τη φράση, «Για να είμαστε υγιείς, πρέπει να κρατάμε το σώμα μας καθαρό. Για να είμαστε καθαροί και υγιείς, πρέπει να πλένουμε συχνά το σώμα μας», για να του/ της εξηγήσεις το λόγο που πρέπει να εκπαιδευτεί για αυτή τη συγκεκριμένη συμπεριφορά και το τι μπορεί να κερδίσει εφόσον τη μάθει. Επίσης, ενίσχυσε τον μαθητή /τη μαθήτρια σου με αποτελεσματικά ερεθίσματα για να συμμετάσχει στο μάθημα.

- Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ό,τι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/τριών σου. Για παράδειγμα, μπορείς να πεις στον μαθητή /στη μαθήτρια σου τη φράση, «Πρέπει να είμαστε καθαροί για να είμαστε υγιείς». Επίσης, εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει λεκτικές εκφραστικές δεξιότητες, μπορείς να συζητήσεις για το θέμα θέτοντας ερωτήσεις, όπως «Τι πρέπει να κάνουμε για να είμαστε καθαροί; Το έχουμε συζητήσει κι άλλη φορά. Το θυμάσαι;» Εάν όμως ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν έχει ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή/ της μαθήτριας. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Κάθισε δίπλα δίπλα με τον μαθητή /τη μαθήτριά σου. Έπειτα, τράβηξέ του/ της την προσοχή, λέγοντας, «Τώρα θα μάθουμε πώς μπορούμε να κάνουμε μπάνιο». Πες του/της να σε ακούσει με προσοχή και να κάνει ό,τι κάνεις. Μετά πες του/ της, «Κάνε μπάνιο», σαν να του/ της δίνεις μια οδηγία. Ακολουθώντας το πρώτο βήμα με βάση την ανάλυση της δεξιότητας, πες, «Βγάλε τα ρούχα σου», και γίνε αμέσως το παράδειγμα για το πρώτο βήμα. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να εκτελέσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου το πρώτο βήμα. Εφόσον ο μαθητής/ η μαθήτριά αντιδράσει σωστά και βγάλει τα ρούχα του, αντάμειψέ τον / την με κάτι που του / της αρέσει (κράκερ, σοκολάτα, ένα παιχνίδι κ.λπ.) ή και λεκτικά (με ένα μπράβο). Επανάλαβε την ίδια διαδικασία για όλα τα βήματα στην ανάλυση δεξιοτήτων. Στο τέλος του μαθήματος το παιδί θα πρέπει να συνεργάζεται και να συμμετέχει. Όταν ολοκληρωθεί η εκπαιδευτική διαδικασία, συνέχισε να δουλεύεις με το παιδί σου, ξεκινώντας τη χρήση του οπτικού υλικού που σχετίζεται με την ικανότητα να μπορεί κάποιος να κάνει ένα μπάνιο.

Βήματα Δραστηριότητας Μπάνιου

Βγάζει τα ρούχα του/της

66

Μπαίνει στον χώρο όπου θα κάνει το μπάνιο του/ της.

Ανοίγει τη βρύση.

Ρυθμίζει τη θερμοκρασία του νερού.

67

Βρέχει το κεφάλι του/ της.

Παίρνει το σαμπουάν στα χέρια του/ της.

Ανοίγει το καπάκι του σαμπουάν.

68

Ρίχνει μία ποσότητα από σαμπουάν στο χέρι του/ της.

Βάζει το σαμπουάν στη θέση του.

Απλώνει το σαμπουάν και στα δυο του/ της χέρια.

69

Βάζει τα χέρια του/ της στο κεφάλι του/ της.

Κάνει μαλάξεις στο κεφάλι του/ της με τα χέρια του/ της και δημιουργεί αφρό.

Τοποθετεί το κεφάλι του/ της κάτω από την ντουζιέρα.

Κάνει μαλάξεις στο κεφάλι του/ της με τα χέρια του/ της και δημιουργεί αφρό.

70

Ξεβγάζει το κεφάλι του/ της.

Βρέχει το σώμα του/ της.

Παίρνει το αφρόλουτρο.

71

Ανοίγει το καπάκι.

Παίρνει το σφουγγάρι του/ της στο άλλο χέρι του/ της.

Στρέφει το αφρόλουτρο με το πάνω μέρος προς τα κάτω.

Αδειάζει λίγο αφρόλουτρο.

72

Βάζει το αφρόλουτρο στη θέση του.

Βρέχει καλά το σφουγγάρι.

Κάνει αφρό με το σφουγγάρι.

Πλένει το πάνω μέρος του σώματός του/ της με το σφουγγάρι.

73

Πλένει το κάτω μέρος του σώματός του/ της με το σφουγγάρι.

Αφήνει το σφουγγάρι.

Μπαίνει κάτω από τη ντουζιέρα.

74

Ξεβγάζει το σώμα του/ της.

Παίρνει το σφουγγάρι.

Βάζει το σφουγγάρι κάτω από το νερό.

75

Ξεπλένει το σφουγγάρι.

Βάζει το σφουγγάρι στη θέση του.

Κλείνει τη βρύση.

Βγαίνει από το ντους.

76

Παίρνει το μπουρνούζι.

Φοράει το μπουρνούζι.

Πηγαίνει στο δωμάτιό του/της για να ντυθεί.

77

Βρέχει το σώμα του/ της.
Παίρνει το αφρόλουτρο.
Ανοίγει το καπάκι.
Παίρνει το σφουγγάρι του/ της στο άλλο χέρι του/ της.
Στρέφει το αφρόλουτρο με το πάνω μέρος προς τα κάτω.
Αδειάζει λίγο αφρόλουτρο.
Βάζει το αφρόλουτρο στη θέση του.
Βρέχει καλά το σφουγγάρι.
Κάνει αφρό με το σφουγγάρι.
Πλένει το πάνω μέρος του σώματός του/ της με το σφουγγάρι.
Πλένει το κάτω μέρος του σώματός του/ της με το σφουγγάρι.
Αφήνει το σφουγγάρι.
Μπαίνει κάτω από τη ντουζιέρα.
Ξεβγάζει το σώμα του/ της.
Παίρνει το σφουγγάρι.
Βάζει το σφουγγάρι κάτω από το νερό.
Ξεπλένει το σφουγγάρι.
Βάζει το σφουγγάρι στη θέση του.
Κλείνει τη βρύση.
Βγαίνει από το ντους.
Παίρνει το μπουρνούζι.
Φοράει το μπουρνούζι.
Πηγαίνει στο δωμάτιό του/ της για να ντυθεί.
Αριθμός Σωστών Βημάτων
Ποσοστά Σωστών Βημάτων

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+), για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

Επεξηγήσεις και Εκτιμήσεις:

Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του/ της κάθε μαθητή/ μαθήτριας, μπορείς να διαφοροποιήσεις την ανάλυση δεξιοτήτων που έχεις προετοιμάσεις για την στοχευμένη συμπεριφορά, τις δηλώσεις που έχεις κάνει κατά τη διάρκεια της φάσης τραβώντας την προσοχή και δίνοντας κίνητρα, τις οδηγίες που έδινες στον μαθητή /στη μαθήτρια σου για να αντιδρά, τον αριθμό των μαθημάτων και τα κριτήρια που έθεσες. Μπορεί να αποφασιστεί τότε θα γίνουν οι συνεδρίες για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση με βάση τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και την κατάσταση του κάθε ατόμου.

Φρόντισε ώστε το σαμπουάν, το αφρόλουτρο ή το σαπούνι που θα χρησιμοποιηθεί να είναι, κατά προτίμηση, υποαλλεργικό και φιλικό στο ευαίσθητο δέρμα. Εάν υπάρχει κάποια μεμονωμένη σωματική ειδική ανάγκη, για παράδειγμα, εάν το παιδί δεν μπορεί να κινήσει τα χέρια του αυτόνομα, μπορείς να το υποστηρίξεις κρατώντας τα χέρια του/ της.

78-79

Δραστηριότητα 3: Αφαιρώντας την τριχοφυΐα

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Προοδευτική Διδασκαλία

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Μια μαύρη, ελαστική μπλούζα (θα ήταν προτιμότερο να είναι μια μακρυμάνικη μπλούζα), σπρέι αποτρίχωσης και από ένα σφουγγάρι καθαρισμού για τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια και το άτομο με διανοητικές ειδικές ανάγκες. Εικόνες που δείχνουν τα βήματα των δεξιοτήτων (για το κομμάτι της εφαρμογής).

Σημείωση για τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια: Η δραστηριότητα εξηγείται, εν πρώτοις, με στόχο να δώσετε στον φροντιστή/ στη φροντίστρια την ικανότητα να μπορεί να πλένει ένα άτομο με διανοητικές ειδικές ανάγκες.

Τα βήματα των δραστηριοτήτων, όταν κριθεί απαραίτητο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης για να εκπαιδευτούν οι εκπαιδευτές/ εκπαιδευτριες για άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες.

Τα βήματα δεξιοτήτων δίνονται ως παραδείγματα και με στόχο να εκτελεστούν από τον φροντιστή/ τη φροντίστρια στο σπίτι. Σύμφωνα με το φυσικό περιβάλλον του κάθε ατόμου, τα βήματα δεξιοτήτων για την αφαίρεση της τριχοφυΐας πρέπει να προσαρμόζονται για το σπίτι του κάθε ατόμου με την υποστήριξη των ειδικών.

Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της δραστηριότητας, ο φροντιστής/ η φροντίστρια φοράει μπικίνι, μαγιό και καλσόν για να καλύπτονται οι ευαίσθητες περιοχές. Είναι επίσης σημαντικό να είμαστε σίγουροι ότι οι ιδιωτικές περιοχές του παιδιού είναι καλυμμένες καθ' όλη τη διάρκεια που αποκτά τη συγκεκριμένη δεξιότητα.

Αυτές οι δεξιότητες μπορούν επίσης να διδαχθούν με τη χρήση κούκλας-μοντέλου σύμφωνα με τα βήματα δραστηριοτήτων.

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- Είναι ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έτοιμος να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες; «Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/ της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριά σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της σε αυτή τη διαδικασία.
- Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριά σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Η αξιολόγηση της απόδοσης/επίδοσης του ατόμου για το εάν έχει τη δυνατότητα ή όχι να αφαιρέσει μόνο του την τριχοφυΐα θα καθορίσει από ποιο βήμα θα ξεκινήσει η εκπαίδευση και τι είδους οδηγίες θα δοθούν. Εφόσον η δεξιότητα είναι αλυσιδωτή, η επίδοση του ατόμου σχετικά με τη δεξιότητα του να αφαιρέσει την τριχοφυΐα πρέπει να αξιολογηθεί με βάση ή τη μια μοναδική εκτέλεση της δράσης ή τον κερματισμό της εκτέλεσης της δράσης, χρησιμοποιώντας το έντυπο καταγραφής των πληροφοριών ανάλυσης δεξιοτήτων. Ένα παράδειγμα του εντύπου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπεριλαμβάνεται στο τμήμα που τιτλοφορείται «Μέτρηση και Αξιολόγηση». Η διαδικασία αξιολόγησης πρέπει να γίνεται ατομικά. «Η αφαίρεση της τριχοφυΐας σε...» πρέπει να δίνεται ως οδηγία για να αποτιμάται η επίδοση του κάθε ατόμου. Η απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριά σου πρέπει να αξιολογηθεί γράφοντας ένα (+) για αυτά που μπορεί να κάνει και ένα (-) για αυτά που δεν μπορεί στα διάφορα βήματα στο παράδειγμα του εντύπου.

Μπορείς να χρησιμοποιήσεις το οπτικό υλικό δείχνοντας τα παρακάτω βήματα για να αποκτήσει τη δυνατότητα το άτομο να αφαιρεί την τριχοφυΐα κατά τη διάρκεια της εφηβείας.

- Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/ της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Η στοχευμένη συμπεριφορά πρέπει να διδάσκεται ατομικά. Η δραστηριότητα πρέπει να διεξαχθεί από τον φροντιστή/ τη φροντίστρια στο μπάνιο του μαθητή/ της μαθήτριας. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριας σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε με τον μαθητή /τη μαθήτριά σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας. Τα προϊόντα που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να τοποθετηθούν ανάλογα με το ύψος του μαθητή/ της μαθήτριας. Η εκπαίδευση θα γίνει ενώ στεκόμαστε όρθιοι. Εάν το άτομο δεν μπορεί να κάνει το μάθημα όρθιο, μπορεί και να κάθεται στο μπάνιο.

- Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποίησε παραινετικές προτάσεις, όπως «Φαίνεσαι έτοιμος να εργαστείς», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

- Δίνοντας κίνητρα

Για να δώσεις κίνητρο στο παιδί για να μάθει, εξήγησέ του για ποιο λόγο πρέπει να μάθει αυτή τη συμπεριφορά, λέγοντας, «Όταν μεγαλώνουμε, υπάρχουν τρίχες που βγαίνουν σε κάποια μέρη του σώματός μας. Για να είμαστε υγιείς, πρέπει να αφαιρούμε αυτές τις τρίχες συχνά από το σώμα μας». Επίσης, ενίσχυσε τον μαθητή /τη μαθήτριά σου λεκτικά λέγοντας, «Είσαι καταπληκτικός/-ή! Πολύ καλά!» Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

- Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ότι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/ μαθητριών σου. Για παράδειγμα, μπορείς να πεις τη φράση, «Πρέπει να είμαστε καθαροί για να είμαστε υγιείς». Επίσης, εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει λεκτικές εκφραστικές δεξιότητες, μπορείς να συζητήσεις για το θέμα θέτοντας ερωτήσεις, όπως «Τι πρέπει να κάνουμε για να είμαστε καθαροί; Το έχουμε συζητήσει κι άλλη φορά. Το θυμάσαι;» Εάν όμως ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν έχει ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή/ της μαθήτριας. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 3: Αφαιρώντας την Τριχοφυΐα

Πριν αρχίσει η δραστηριότητα πρέπει να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου, λέγοντας, «Σήμερα εγώ κι εσύ θα μάθουμε να αφαιρούμε τις τρίχες μας». «Τώρα ας αρχίσουμε να βγάζουμε την τριχοφυΐα μας». Μετά, για το βήμα «να πάρουμε το ρολόι», που είναι το πρώτο βήμα στην ανάλυση της δεξιότητας, δώσε την οδηγία, λέγοντας, «Φέρε το ρολόι». Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να εκτελέσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου το πρώτο βήμα. Εφόσον ο μαθητής/ η μαθήτριά σου φέρει το ρολόι, αντάμειψέ τον/την λέγοντάς του/ της, «Μπράβο σου, τα πήγες πολύ καλά. Έφερες το ρολόι». Αν το παιδί δεν αντιδράσει σωστά ή δεν αντιδράσει καθόλου, βοήθησέ το πηγαίνοντας από πίσω του και, κρατώντας του τα χέρια, ολοκλήρωσε τη δραστηριότητα εξηγώντας σωματικά ερεθίσματα. Αφού το παιδί ανταποκριθεί σε αυτού του είδους «πλήρους σωματικής βοήθειας», το ερέθισμα πρέπει να γίνει λιγότερο οξύ και να χρησιμοποιηθεί άλλου είδους ερέθισμα που χρειάζεται λιγότερη καθοδήγηση

Όταν το άτομο καταφέρνει να συνειδητοποιήσει τη δεξιότητα με πλήρη σωματική βοήθεια, πρέπει ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια να εξακολουθήσει να βοηθά να μελετά τη δεξιότητα εφαρμόζοντας μερική σωματική βοήθεια. Για παράδειγμα, μπορεί να καθοδηγεί το άτομο κρατώντας τον καρπό του/ της. Αν το άτομο αρχίζει να αντιδρά με μερική φυσική βοήθεια, πρέπει έπειτα να βοηθηθεί με την παροχή ενός ερεθίσματος που θα έχει τη μορφή σκιάς. Για παράδειγμα, η αντίδραση του ατόμου μπορεί να οδηγήσει τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτρια να ακουμπήσει το χέρι του/ της στο χέρι του ατόμου, και αυτό ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια πρέπει να το κάνει όποτε θεωρεί ότι αυτό βοηθάει. Εάν το άτομο αντιδράσει λάθος ή δεν αντιδράσει καθόλου με τη μερική σωματική βοήθεια, πρέπει ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια να επαναφέρει την πλήρη σωματική βοήθεια.

Η ίδια μέθοδος πρέπει να εφαρμοστεί σε όλα τα βήματα στην ανάλυση της δεξιότητας. Στο τέλος της κάθε συνεδρίας η συνεργασία και η συμμετοχή το ατόμου πρέπει να ενισχύεται. Στην προοδευτική διδασκαλία πρέπει να ξεκινάμε με την χρήση κάποιου είδους ερεθίσματος που θα βοηθήσει το άτομο να αντιδράσει σωστά.

Βήματα δεξιότητας αφαίρεση τριχοφυΐας

Παίρνει το ρολόι.

Ρυθμίζει το ρολόι.

82

Παίρνει το σπρέι.

Ανοίγει το καπάκι.

Ανασηκώνει το χέρι τη μασχάλης που θέλει να καθαρίσει.

83

Βάζει το χέρι του/ της πάνω από το κεφάλι του/ της.

Ψεκάζει το σπρέι στην μασχάλη του/ της.

Περιμένει να χτυπήσει το ρολόι (περίπου 3-5 λεπτά).

84

Παίρνει το σφουγγάρι.

Καθαρίζει τον αφρό κάτω από τη μασχάλη του/ της με το σφουγγάρι.

Αφήνει το σφουγγάρι.

*** 85 ***

Παίρνει το ρολόι.

Ρυθμίζει το ρολόι.

Παίρνει το σπρέι.

*** 86 ***

Ανοίγει το καπάκι.

Ανασηκώνει το χέρι τη μασχάλης που θέλει να καθαρίσει.

Βάζει το χέρι του/ της πάνω από το κεφάλι του/της.

*** 87 ***

Ψεκάζει το σπρέι στην μασχάλη του/ της.

Περιμένει να χτυπήσει το ρολόι (περίπου 3-5 λεπτά).

Παίρνει το σφουγγάρι.

*** 88 ***

Καθαρίζει τον αφρό κάτω από τη μασχάλη του/ της με το σφουγγάρι.

Πετάει το σφουγγάρι στα σκουπίδια.

*** 89 **

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Η χρήση διαφορετικών κρεμών και σπρέι συνεισφέρει στην γενίκευση με τα εργαλεία και τον εξοπλισμό. Το άτομο και η οικογένειά του πρέπει να βοηθηθούν για να μπορέσει το άτομο να διατηρήσει την ικανότητα αφαίρεσης της τριχοφυΐας χωρίς τη βοήθεια του φροντιστή/ της φροντίστριας και με όλο του το σώμα γυμνό. Το άτομο πρέπει να παρακολουθείτε από τον φροντιστή / τη φροντίστρια ώστε να μην ξεχάσει αυτά που έχει μάθει και να εξακριβωθεί ότι μπορεί και χρησιμοποιεί τη δεξιότητα στην καθημερινότητά του. Σε τακτά χρονικά διαστήματα πρέπει να γίνονται μαθήματα υπενθύμισης (για παράδειγμα, κάθε εβδομάδα ή κάθε μήνα) ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και στις ιδιαιτερότητες το κάθε παιδιού.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Αποτίμησε την απόδοση του κάθε παιδιού πριν να εκκινήσει το μάθημα, κατά τη διάρκεια αλλά και στο τέλος χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα το «Έντυπο Καταγραφής Δεξιότητας Αφαίρεσης Τριχοφυΐας». Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται ατομικά. Αφού γίνουν οι αναγκαίες προπαρασκευαστικές προετοιμασίες «Αφαίρεσε τις τρίχες σε...» η διαδικασία εκκινεί και πάλι. Οι αντιδράσεις του ατόμου καταγράφονται σημειώνοντας τα ανάλογα σημεία στο έντυπο καταγραφής.

* Το έντυπο καταγραφής βρίσκεται στην επόμενη σελίδα.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Δεν υπάρχει λόγος να οργανώσεις μια συνεδρία αξιολόγησης, καθώς δίδεται στο άτομο η ευκαιρία να αντιδράσει ανεξάρτητα αφού το στοχευμένο ερέθισμα παρουσιαστεί στην εκπαιδευτική συνεδρία. Το πιο σημαντικό σημείο που διαχωρίζει την προοδευτική διδασκαλία από κάθε άλλη σωστή εκπαιδευτική μέθοδο είναι ότι, από τη μία, δίνει στον εκπαιδευτή/ στην εκπαιδευτρία τη δυνατότητα να απαλείψει το ερέθισμα όταν το άτομο δεν το χρειάζεται πια ή όταν χρειάζεται ένα ηπιότερο είδος ερεθίσματος, και, από την άλλη, το ερέθισμα μπορεί να επανεισαχθεί όταν είναι απαραίτητο. Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του κάθε ατόμου, η ανάλυση της δεξιότητας πρέπει να προετοιμάζεται για τη στοχευμένη συμπεριφορά, πρέπει να δίνονται εξηγήσεις όταν ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρία τραβά την προσοχή και δίνει κίνητρα, όταν παρουσιάζονται οι οδηγίες προς το άτομο, για τον αριθμό των εκπαιδευτικών συνεδριών και πρέπει να ξέρουμε ότι τα κριτήρια μπορεί να διαφοροποιηθούν με την πρόοδο της διδασκαλίας. Εάν υπάρχει ένα άτομο με σωματική ειδική ανάγκη, για παράδειγμα αν δεν μπορεί να κινήσει τα χέρια του αυτόνομα, βοηθήσε τον/την κρατώντας και υποστηρίζοντας τα χέρια. Αν εργαστείς με αποτριχωτική κρέμα αντί για σπρέι, θα χρειαστεί μια διαφορετική ανάλυση της δεξιότητας. Θα ήταν καλό να προτιμηθεί η χρήση του αποτριχωτικού σπρέι γιατί είναι πιο εύκολο στη χρήση. Οι οδηγίες για τη χρήση του αποτριχωτικού σπρέι πρέπει να διαβαστούν με μεγάλη προσοχή. Η εφαρμογή, πριν τη δραστηριότητα, στο χέρι ή το πόδι για να ελεγχθεί εάν το άτομο είναι αλλεργικό στο αποτριχωτικό υλικό, συνίσταται. Πρέπει να σημειωθεί ότι το καθαριστικό εξάρτημα, το οποίο μπορεί να συνοδεύει το αποτριχωτικό σπρέι, μπορεί να προκαλέσει ερεθισμό στο δέρμα. Για αυτόν το λόγο, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί και το σφουγγάρι καθαρισμού.

90

Έντυπο Καταγραφής «Δεξιότητας Αφαίρεσης Τριχοφυΐας»

Όνοματεπώνυμο Παιδιού:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Κίνητρο / Εκμάθηση: Αφαίρεσε τις τρίχες από

Βήματα Δεξιότητας	Προ- διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Αξιολόγηση	
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2
Παίρνει το ρολόι.										
Ρυθμίζει το ρολόι.										
Παίρνει το σπρέι.										
Ανοίγει το καπάκι.										
Ανασηκώνει το χέρι τη μασχάλης που θέλει να καθαρίσει.										
Βάζει το χέρι του/ της πάνω από το κεφάλι του/ της.										
Ψεκάζει το σπρέι στην μασχάλη του/ της.										
Περιμένει να χτυπήσει το ρολόι (περίπου 3-5 λεπτά).										
Παίρνει το σφουγγάρι.										
Καθαρίζει τον αφρό κάτω από τη μασχάλη του/ της με το σφουγγάρι.										
Αφήνει το σφουγγάρι.										
Παίρνει το ρολόι.										
Ρυθμίζει το ρολόι.										
Παίρνει το σπρέι.										
Ανοίγει το καπάκι.										
Ανασηκώνει το χέρι τη μασχάλης που θέλει να καθαρίσει.										
Βάζει το χέρι του/ της πάνω από το κεφάλι του/ της.										
Ψεκάζει το σπρέι στην μασχάλη του/ της.										
Περιμένει να χτυπήσει το ρολόι (περίπου 3-5 λεπτά).										
Παίρνει το σφουγγάρι.										
Καθαρίζει τον αφρό κάτω από τη μασχάλη του/ της με το σφουγγάρι.										
Πετάει το σφουγγάρι στα σκουπίδια.										

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+), για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

5. SECTION INNER COVER - EMPTY

92

5. ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

93

5. ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Αντικειμενικός Στόχος 5.1 Οδηγίες για να φτιαχτεί ένας κύκλος εμπιστοσύνης

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ Δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Πληροφοριακή

Εργαλεία-υλικά: χαρτιά Α3, μαρκαδόροι, ρευστή κόλλα, κάρτες που θα έχουν φωτογραφίες με ανθρώπους που θα βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης.

Παράδειγμα:

1. Λέμε / δείχνουμε ότι η μητέρα είναι ένα οικείο πρόσωπο.
2. Λέμε / δείχνουμε ότι ο πατέρας είναι ένα οικείο πρόσωπο.
3. Λέμε / δείχνουμε ότι ο/η αδερφός/-ή είναι ένα οικείο πρόσωπο.

94

Δραστηριότητα 1: Πρώτα οργανώνεται μια δραστηριότητα για να ξεκαθαριστεί η ερώτηση, «Τι είναι ο κύκλος της εμπιστοσύνης και για ποιο λόγο είναι σημαντικός;» Γι' αυτό το σκοπό οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε 4 ομάδες. Οι επόμενες ερωτήσεις απευθύνονται στις ομάδες και τους συμμετέχοντες και δίνονται ομιλίες από τους συμμετέχοντες, ειδικά από όσους το επιθυμούν και από εθελοντές.

Ερώτημα 1: Τι είναι κατά τη γνώμη σας η εμπιστοσύνη;

Ερώτημα 2: Για ποιο λόγο είναι η εμπιστοσύνη σημαντική;

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια γράφει τις απαντήσεις που πήρε από τους συμμετέχοντες στον πίνακα. Αφού έχει λάβει τις απαντήσεις από τους συμμετέχοντες, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια εξακολουθεί τη δραστηριότητα δίνοντας μια εξήγηση που μπορεί να έχει την παρακάτω μορφή.

«Ακούσαμε τις απαντήσεις σας σχετικά με την εμπιστοσύνη. Τώρα θα κάνουμε μαζί μια δραστηριότητα. Αφού συζητήσουμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν οι άνθρωποι που νομίζετε ότι είναι άξιοι εμπιστοσύνης, θα ήθελα να ζωγραφίσετε ένα άτομο εμπιστοσύνης στα χαρτιά που σας έχω δώσει. Μπορεί να είναι ένα ανθρώπινο σώμα ή ακόμα κι μια εικόνα εντελώς αφηρημένη. Έχετε 10 λεπτά για αυτή τη δραστηριότητα. Μετά το πέρας των 10 λεπτών, η κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τις εικόνες που έχει ζωγραφίσει στις άλλες ομάδες και την παρουσίαση θα κάνει ο ομιλητής/ η ομιλήτρια που έχει επιλέξει η κάθε ομάδα». Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια μοιράζει το χαρτί και τους μαρκαδόρους σε κάθε ομάδα. Όσο εξελίσσεται η δραστηριότητα, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια πρέπει να υποστηρίζει τις ομάδες περπατώντας ανάμεσά τους και να τους υπενθυμίσει ότι τους έχουν μείνει 2 λεπτά πριν το τέλος. Αφού τελειώσει ο χρόνος, οι εθελοντές καλούνται να εξηγήσουν τις ζωγραφιές τους που έχουν κρεμαστεί στον πίνακα, ξεκινώντας με την ομάδα. Δίνονται 3 λεπτά σε κάθε ομιλητή. Οι ομάδες χειροκροτούνται όταν ολοκληρώνουν τις παρουσιάσεις οι ομιλητές/ ομιλήτριες. Μετά τις παρουσιάσεις οι ζωγραφιές κρεμούνται στον τοίχο. Έπειτα, γίνεται η ακόλουθη δήλωση: «Κάθε άτομο χρειάζεται ανθρώπους που μπορεί να εμπιστευτεί. Τα παιδιά χρειάζονται έναν κύκλο εμπιστοσύνης, στον οποίο μπορούν να μιλήσουν για τους κινδύνους που τους περιβάλλουν, να ζητήσουν βοήθεια όταν κινδυνεύουν και να ξέρουν ότι δεν θα βρίσκονται εκεί σε κίνδυνο. Ανάλογα με το περιβάλλον του κάθε παιδιού και με τις ανάγκες του, οι άνθρωποι που θα βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν να κυμαίνονται από 2 έως 10. Ο κύκλος εμπιστοσύνης πρέπει να εφίσταται τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο».

Δραστηριότητα 2:

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ζητά από την ομάδα να κάνουν μια σύντομη δήλωση: «Στην προηγούμενη δραστηριότητα κάναμε δραστηριότητες που για τον κύκλο της εμπιστοσύνης και την εμπιστοσύνη. Σε αυτή τη δραστηριότητα, θα μιλήσουμε για τα πράγματα που πρέπει να προσέξουμε, ενώ δημιουργούμε τον κύκλο της εμπιστοσύνης για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες και πώς θα εξηγήσουμε αυτόν τον κύκλο εμπιστοσύνης στα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Ο κύκλος εμπιστοσύνης για ένα παιδί με ειδικές ανάγκες πρέπει να υφίσταται τόσο στο οικογενειακό όσο και στο σχολικό περιβάλλον. Για τη δημιουργία του κύκλου εμπιστοσύνης στο οικογενειακό περιβάλλον, ψάξε στο οικογενειακό εκπαιδευτικό βιβλίο. Το πιο σημαντικό στοιχείο, όταν δημιουργείται ένας κύκλος εμπιστοσύνης στο σχολικό περιβάλλον είναι ποιον πρέπει να εμπιστευτείς στο σχολείο». Μετά από τις εξηγήσεις, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια λέει: «Ποιος νομίζετε ότι πρέπει να βρίσκεται στον κύκλο εμπιστοσύνης στο σχολείο;», ως ερώτηση στην ομάδα και ξεκινά τη δραστηριότητα, γράφοντας τις απαντήσεις στον πίνακα. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια λέει, «Τι χαρακτηριστικά στην προσωπικότητά τους πρέπει να έχουν οι άνθρωποι που θα αποτελέσουν τον κύκλο εμπιστοσύνης στο σχολείο;», ως ερώτηση στην ομάδα και γράφει τις απαντήσεις στον πίνακα. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια κάνει την ακόλουθη δήλωση: «Ένας ειδικός (σύμβουλος δάσκαλος/ δασκάλα, δάσκαλος/ δασκάλα ειδικής αγωγής, παιδαγωγός κ.λπ.) πρέπει οπωσδήποτε να συμπεριλαμβάνεται στους ανθρώπους που θα αποτελέσουν τον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού στο σχολείο».

95

Οι άνθρωποι που θα περιλαμβάνονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού προσδιορίζονται από την οικογένεια κατά τη διάρκεια της συνάντησης για την κατάρτιση του ειδικού εκπαιδευτικού πλάνου του παιδιού. Αυτοί οι άνθρωποι μπορεί να είναι δάσκαλοι σύμβουλοι, δάσκαλοι ειδικής αγωγής, οι δάσκαλοι της τάξης, ο διευθυντής/ η διευθύντρια του σχολείου, οι υποδιευθυντές/ υποδιευθύντριες του σχολείου, οι άνθρωποι που είναι υπεύθυνοι για τη φροντίδα του παιδιού, φροντιστές κ.ά. Στης διάρκεια της συνάντησης δίνεται έμφαση στα σημαντικά στοιχεία που θα ληφθούν υπόψη για τη δημιουργία του κύκλου εμπιστοσύνης του παιδιού, λέγοντας φράσεις, όπως «Οι άνθρωποι που θα είναι στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού πρέπει να προσφερθούν γι' αυτή τη δουλειά εθελοντικά». Αμέσως μετά ρωτά την ομάδα, «Λοιπόν, πώς θα εισάγουμε τους διάφορους ανθρώπου στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού;» Τύπωσε φωτογραφίες των ανθρώπων που δέχονται να είναι στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού (η φωτογραφία να έχει ληφθεί με απόσταση 2 μέτρων και να είναι τύπου διαβατηρίου). (Η επικαιροποίηση των φωτογραφιών θα επιτρέψει στον μαθητή/την μαθήτρια να γνωρίζει το άτομο αυτό χωρίς αμφιβολία, όταν θα κοιτάζει τη φωτογραφία). Άσε χώρο κάτω από τη φωτογραφία για να γράψεις το όνομα του καθένα/ της καθεμίας και το ποιος/-α είναι. Γράψε αυτές τις πληροφορίες σε έντονη (bold) γραφή, με μέγεθος γραμμάτων 16-18 και με κεφαλαία. Για παράδειγμα, **ΑΙΣΕ – ΔΑΣΚΑΛΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ**.

Οι λεπτομέρειες την φωτογραφίας δεν πρόκειται να χαθούν με τον καιρό, αφού αυτό θα το αποτρέψει η πλαστικοποίηση της φωτογραφίας. Σύστησε αυτούς τους ανθρώπους ως «ασφαλείς ανθρώπους, οικείους ανθρώπους» στη δραστηριότητα που θα διεξάγεις. Εξήγησε ότι «αυτοί οι άνθρωποι που θα δεχτούν να είναι στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού με ειδικές ανάγκες θα κληθούν να παράσχουν βοήθεια όταν το παιδί χρειαστεί τη βοήθειά τους» και διάβασε την παρακάτω παραδειγματική εφαρμογή για να δώσεις πληροφορίες για την εφαρμογή της δραστηριότητας.

«Βάλε τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου να καθίσει σε μια καρέκλα. Κάθισε δίπλα του/ της. Βάλε πάνω στο γραφείο ένα σύνολο από 3 φωτογραφίες ανθρώπων που είναι στον κύκλο εμπιστοσύνης, οι οποίοι βρίσκονται στο σχολείο. Δώσε στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου ένα με δύο λεπτά να κοιτάξει προσεκτικά τις φωτογραφίες. Τράβηξε την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου στη συνεδρία, λέγοντάς του /της, «Τώρα ας ξεκινήσουμε να δουλεύουμε με αυτές τις φωτογραφίες». Έπειτα, πες του/ της να ακούσει με προσοχή και μετά κάνε το ίδιο. Πες, «Κοίτα αυτές τις φωτογραφίες. Ποιος/-α είναι αυτός/-ή;», ως καθοδηγητική πρόταση. Αμέσως μετά την οδηγία αυτή, πες, «Αυτός/-ή είναι ο δάσκαλος/ η δασκάλα σύμβουλος (ανάφερε το όνομα και το επίθετό του/ της)» και διάβασε την καρτελίτσα του ανθρώπου ως «Δάσκαλος/ δασκάλα σύμβουλος». Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου. Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δώσει τη σωστή απάντηση, ανταμείψε τον/ την. Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν αντιδράσει ή αντιδράσει λάθος, πες του/ της τη σωστή απάντηση. Ακολούθησε την ίδια διαδικασία και με τις υπόλοιπες κάρτες. Αφού ο μαθητής/ η μαθήτρια σου μάθει τους ανθρώπους και τα ονόματά τους, παρακαλώ, κάνε την ακόλουθη δήλωση στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου, λέγοντας, «Αυτοί οι άνθρωποι είναι στον κύκλο εμπιστοσύνης του σχολείου σου. Οι άνθρωποι στον κύκλο της εμπιστοσύνης σε βοηθάνε όταν χρειάζεται και σε προστατεύουν. Θα σε υποστηρίξουν. Όταν χρειάζεσαι βοήθεια, θα πρέπει να μιλά με κάποιον/-αν από τον κύκλο της εμπιστοσύνης σου». Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια έπειτα χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ομάδες των δύο, ζητώντας ο ένας/ η μια να είναι ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια και ο άλλος/ η άλλη ο μαθητής/ η μαθήτρια, και αυτός/-ή που έχει τον ρόλο του εκπαιδευτή/ της εκπαιδευτριας να παρουσιάσει τον κύκλο της εμπιστοσύνης στον μαθητή/ στη μαθήτρια. Στις ομάδες παρέχονται 5 λεπτά για αυτή τη δράση. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε 3 μικρά κομματάκια χαρτί, που θα θεωρηθούν σαν να είναι φωτογραφίες.

Μετά τα πέντε λεπτά, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια θέτει τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς αισθάνθηκες όταν ήσουν ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια;
- Πώς αισθάνθηκες όταν ήσουν ο μαθητής/ η μαθήτρια;

96

Αφού μοιραστούν οι συμμετέχοντες/-ουσες τις εμπειρίες τους, λήγει η δραστηριότητα αφού πρώτα τεθεί το γεγονός ότι η δημιουργία του κύκλου εμπιστοσύνης για τους μαθητές/τριες με ειδικές ανάγκες είναι ένας σημαντικός παράγοντας, που βοηθάει τους μαθητές/ τις μαθήτριες να νιώθουν ασφαλείς στο σχολείο τους. Εάν κριθεί απαραίτητο στο σχολείο, μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις ακόλουθες διδασκαλικές διαδικασίες για να διδάξει τις δεξιότητες.

Αντικειμενικός Στόχος 5.2 Εισάγει τον κύκλο της εμπιστοσύνης στο άτομο.

Αντικειμενικός Στόχος 5.3 Εξηγεί τους τρόπους με τους οποίους μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από τον κύκλο εμπιστοσύνης, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη Διδασκαλία με Ερεθίσματα

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Κάρτες με φωτογραφίες ανθρώπων, οι οποίοι βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης (Ο αριθμός των καρτών θα είναι ανάλογος του αριθμού των ανθρώπων που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης. Οι άνθρωποι αυτοί θα έχουν επιλεγεί από το προσωπικό του σχολείου), κάρτες με σημεία/ μέρη του σχολείου, όπου μπορούν να καταφύγουν για βοήθεια (τάξη, προαύλιο, γραφείο καθηγητών, γυμναστήριο κ.λπ.), κάρτες με οπτικά βοηθήματα των τρόπων με τους οποίους μπορούν να ζητήσουν βοήθεια (παιδί που ουρλιάζει, παιδί που σφυρίζει, παιδί που σπρώχνει κάποιο άλλο παιδί, παιδί που μιλάει με κάποιον από τον κύκλο της εμπιστοσύνης κ.λπ.).

Μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ζητήσεις βοήθεια.

Να φωνάξεις.

Να σφυρίζεις.

97

Μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ζητήσεις βοήθεια.

Να σπρώξεις τον άλλον/ την άλλη

Να το πεις σε κάποιον/-α από τον κύκλο της εμπιστοσύνης

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- Είναι ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/της.

- Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Η αξιολόγηση της απόδοσης/επίδοσης του ατόμου σε σχέση με τον κύκλο της εμπιστοσύνης και τους τρόπους με τους οποίους αναζητά βοήθεια όταν αυτό κριθεί απαραίτητο θα καθορίσει από ποιο βήμα θα ξεκινήσει η εκπαίδευση και τι είδους οδηγίες και ερεθίσματα θα δοθούν. Να είσαι κοντά στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου στη διάρκεια των αξιολογήσεων που θα γίνουν για αυτό το λόγο. Ξεκίνα την αξιολόγησή του /της, λέγοντας, «Τώρα θα βάλω πάνω στο τραπέζι κάποιες φωτογραφίες. Θέλω να τις κοιτάξεις με μεγάλη προσοχή».

98

Τοποθέτησε πάνω στο τραπέζι 3 κάρτες (2 με άγνωστα πρόσωπα, 1 με οικεία πρόσωπα), οι οποίες να απεικονίζουν ανθρώπους, που κάποιοι από αυτούς βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης και κάποιοι όχι. Για να μπορέσεις να επιβεβαιώσεις ότι ο μαθητής/ η μαθήτρια σου γνωρίζει τους ανθρώπους που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης, ρώτα τον/ την, «Δείξε μου / Πες μου ποιο από αυτά τα πρόσωπα σου είναι οικείο». Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, μπορείς να του/ της ζητήσεις να σου δείξει το άτομο στην κάρτα αντί να σου το πει. Έπειτα κάνε μια αποτίμηση της επίδοσης σε σχέση με τον τρόπο που ζητά ο μαθητής/ η μαθήτρια βοήθεια από τους ανθρώπους που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης του/ της. Για αυτό το λόγο, τοποθέτησε πάνω στο τραπέζι τις κάρτες με το οπτικό υλικό που δείχνουν τις καταστάσεις που το παιδί μπορεί να μοιραστεί με αυτούς που είναι στον κύκλο της εμπιστοσύνης και με αυτούς που δεν είναι. Πες στο παιδί να διαλέξει μια από αυτές τις κάρτες. Εξήγησέ του ότι μπορεί να προκύψουν απρόοπτες καταστάσεις, όπως «Κάποιος/-α που δεν είναι στον κύκλο της εμπιστοσύνης σου, μπορεί να θέλει να σου δώσει κάτι να φας ή να πιείς», «Κάποιος/-α που δεν είναι στον κύκλο της εμπιστοσύνης σου, μπορεί να θέλει να σε αγγίξει ενώ δεν έχει την άδεια». Και έπειτα ρώτα, «Πώς ζητάς βοήθεια από κάποιον/-α που εμπιστεύεσαι όταν βρεθείς αντιμέτωπος/-η με μια απρόοπτη κατάσταση; Δείξε μου». Εκτέλεσε την διαδικασία αξιολόγησης ατομικά. Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση.

- Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/ της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Η κάθε στοχευμένη συμπεριφορά πρέπει να διδάσκεται ατομικά. Για τη δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε δωμάτιο, τάξη ή κάποιο άλλο που είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικός χώρος στο σχολείο. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριας σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε με τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας.

- Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποίησε παραινετικές προτάσεις, όπως «Φαίνεσαι έτοιμος να εργαστείς», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

- Δίνοντας κίνητρα

Σε αυτό το στάδιο, με σκοπό να δώσεις κίνητρο στο παιδί για να μάθει, εξήγησέ του για ποιο λόγο πρέπει να μάθει αυτή τη συμπεριφορά, λέγοντας, «Πρέπει να έχεις έναν κύκλο εμπιστοσύνης τον οποίο να μπορείς να εμπιστεύεσαι και έτσι να μπορείς να είσαι ασφαλής και να έχεις δημιουργήσει ένα ασφαλές περιβάλλον για τον εαυτό σου. Πρέπει να ξέρεις σε ποιες περιπτώσεις θα πρέπει να ζητήσεις βοήθεια ώστε να αισθάνεσαι ασφαλής και πώς μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από αυτούς που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης. Τώρα θα μάθουμε για τους ανθρώπους στον κύκλο της εμπιστοσύνης και πώς μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από αυτούς.

99

Έπειτα, θα ήταν καλό να κάνετε το παρακάτω σχόλιο, «Μαθαίνοντας αυτά που θα σου πω, θα σου δώσουν αυτοπεποίθηση». Παράλληλα, ενίσχυσε τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου με αποτελεσματικά ερεθίσματα για να συμμετάσχει σε αυτό το μάθημα.

- Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ότι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/τριών σου. Για παράδειγμα, μπορείς να πεις τη φράση, «Έχεις μάθει για τις ιδιωτικές περιοχές. Έλα να πούμε ξανά τις ιδιωτικές περιοχές στο σώμα σου. Το στόμα, τα γεννητικά όργανα, τα οπίσθια και το στήθος στις γυναίκες είναι οι ξεχωριστές περιοχές του σώματός μας. Έχεις μάθει επίσης πότε και πού μπορούμε να τις αποκαλύπτουμε ή να τις κρατάμε προφυλαγμένες. Δεν έχουμε πει ότι αυτά τα μέρη είναι το μπάνιο, η τουαλέτα, η κρεβατοκάμαρά σου, τα αποδυτήρια; Ποιος/-α σε βοηθούσε να τα κάνεις όλα αυτά; Ο δάσκαλος/ η δασκάλα. Ποιος λοιπόν θα σε βοηθήσει όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα σου δεν βρίσκεται στο σχολείο; Για ποιους λόγους μπορείς να ζητήσεις βοήθεια; Τώρα θα μάθουμε πότε πρέπει να ζητήσεις βοήθεια και ποιος είναι αυτός που θα σε βοηθήσει. Εάν όμως ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν έχει ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή/ της μαθήτριάς. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Μαθαίνω τη συνθήκη όπου χρειάζεται να ζητήσω βοήθεια και τρόπους που μπορώ να τη ζητήσω.

Κάθισε δίπλα δίπλα, απέναντι ή σε σχήμα Γ με τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου. Τοποθέτησε πάνω στο τραπέζι 3 κάρτες (2 με άγνωστα πρόσωπα, 1 με οικεία πρόσωπα). Δώσε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου λίγα λεπτά για να μπορέσει να δει τις φωτογραφίες. Πες, «Τώρα ας αρχίσουμε να δουλεύουμε με αυτές τις φωτογραφίες». Τράβηξε την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου για να τον/ την διδάξεις και πες του/ της να σε ακούσει με προσοχή. Τότε δώσε του την ακόλουθη οδηγία, «Δείξε μου / Πες μου ποιο από αυτά τα πρόσωπα σου είναι οικείο», και δώσ' του/της κάποια ένδειξη δείχνοντάς του τη φωτογραφία του ανθρώπου αυτού. Ενώ το κάνεις αυτό, διάβασε το όνομα που είναι γραμμένο στην κάρτα της φωτογραφίας, λέγοντας, για παράδειγμα, «Δάσκαλος/ Δασκάλα σύμβουλος, διευθυντής/ διευθύντρια, δάσκαλος/ δασκάλα της τάξης, δάσκαλος/ δασκάλα ειδικής αγωγής». Περίμενε 3-5 λεπτά για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδράσει σωστά, ενίσχυσε τον/ την. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδράσει ή αντιδράσει λανθασμένα, γίνε το παράδειγμα για να σου δώσει τη σωστή απάντηση. Έπειτα πήγαινε στο επόμενο βήμα και δίδαξέ τον/ την τρόπους να ζητάει βοήθεια από ανθρώπους που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης, πάρε τις κάρτες μία μία και πες, «Κοίταξε αυτή την κάρτα. Πού είναι αυτό το μέρος;» Έπειτα, διάβασε το μέρος που είναι γραμμένο στη λεζάντα της κάρτας, όπως «Πάρκο, γραφείο σχολείου, σπίτι, κήπος κ.λπ.». Αμέσως μετά ρώτα, «Τι είδους απρόοπτη κατάσταση μπορεί να σου συμβεί στο πάρκο;» Πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου, «Ενώ παίζεις κάποιο παιχνίδι στο πάρκο, κάποιος/-α μπορεί να σε πλησιάσει και να σου προσφέρει γλυκά ή φαγητό. Κάποιος/-α μπορεί να σου ζητήσει να πάτε κάπου αλλού και μπορεί να θέλει να τον/ την αγγίξεις στις ιδιωτικές του περιοχές». Ρώτα, «Πώς μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από κάποιον/-α που εμπιστεύεσαι όταν σου συμβεί κάποια από αυτές τις απρόοπτες καταστάσεις;»

100

Έπειτα δείξε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου τι πρέπει να κάνει (μπορείς να δείξεις το άτομο που μπορεί να τον/ την προσβάλει, μπορείς να εξηγήσεις ποιος είναι αυτός ή αυτή, μπορείς να δείξεις και να πεις τις κάνει αυτό το πρόσωπο, μπορείς να δείξεις το πρόσωπο αυτό να διαφεύγει προς μία κατεύθυνση). Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δώσει τη σωστή απάντηση, αντάμειψέ τον/ την. Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδράσει ή αντιδράσει λάθος, γίνεται το μοντέλο / παράδειγμα για τη σωστή απάντηση. Τέλος, μπορείς να τελειώσεις το μάθημά σου, εκφράζοντας τη σκέψη, «Οι άνθρωποι στον κύκλο της εμπιστοσύνης μπορούν να σε προστατεύσουν όταν συμβεί κάτι απρόοπτο. Θα σε υποστηρίξουν. Όταν θα συμβούν κάποια τέτοια απρόοπτα γεγονότα, πρέπει να το πεις σε κάποιον/α στον κύκλο της εμπιστοσύνης, χρησιμοποιώντας τους τρόπους που σου έδειξα.

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Οργάνωσε κάποιες συνεδρίες εφ' όλης της ύλης για να αποφασίσεις εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου εξακολουθεί να κατέχει τη δεξιότητα που έχει διδαχθεί σε διαφορετικά περιβάλλοντα, με διαφορετικούς ανθρώπους και καταστάσεις. Σε αυτές τις συνεδρίες μπορείς να αποσαφηνίσεις αν το παιδί μπορεί να αναγνωρίζει ανθρώπους που του είναι οικείοι, αλλά όχι στον κύκλο της εμπιστοσύνης, κάποιο χρονικό διάστημα μετά την εκπαίδευση και αν μπορεί να ζητά βοήθεια με τον σωστό τρόπο, όταν έρθει αντιμέτωπο με μια απρόοπτη κατάσταση. Για αυτό τον λόγο, όταν πηγαίνετε σε πολυσύχναστα μέρη, όπως για πικνίκ ή ταξίδι, μπορείς να αποφασίσεις αν ένας μαθητής/ μία μαθήτριά που δεν ξέρεις θα εφαρμόσει τη διδασκαλία σου σε ένα περιβάλλον, όπου θα βρεθεί ο δικός/ η δική σου μαθητής/ μαθήτριά και θα του/ της ζητήσει κάτι ανάρμοστο.

Πρέπει να παρακολουθείς και να ελέγχεις αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου ξεχάσει αυτά που έχει μάθει κι αν τα χρησιμοποιεί στην καθημερινότητά του. Διενέργησε επαναληπτικές συνεδρίες σε τακτά χρονικά διαστήματα, για παράδειγμα κάθε εβδομάδα ή μήνα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες που αφορούν τον/ την κάθε μαθητή/ μαθήτριά σου.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά αυτόνομα κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας με συνεχόμενα ερεθίσματα, οργάνωσε συνεδρίες αποτιμήσεις για να καθορίσεις αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει φτάσει τη στοχευμένη συμπεριφορά. Οι συνεδρίες αποτίμησης πρέπει να γίνονται ατομικά. Σε αυτές τις συνεδρίες, για να αποφασίσει αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου γνωρίζει τους ανθρώπους που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης, παρουσίασε το στοχευμένο ερέθισμα, λέγοντας, «Ποιος από αυτούς τους ανθρώπους είναι οικείο πρόσωπο; Δείξε μου / Πες μου.». Για να αποφασίσεις την επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου σε σχέση με τους τρόπους που ζητάει βοήθεια από ανθρώπους που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης, παρουσίασε το στοχευμένο ερέθισμα, λέγοντας, «Πως μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από έναν άνθρωπο που εμπιστεύεσαι όταν βρίσκεσαι αντιμέτωπος με μία απρόοπτη κατάσταση;» Αν ο μαθητής/ η μαθήτριά δεν έχει εκφραστικές φραστικές ικανότητες, θα χρειαστεί οπτικό υλικό που θα του δείξει τους τρόπους για να βρει την κατάλληλη βοήθεια σε αντιπαραβολή με άσχετο οπτικό υλικό. Όταν ρωτήσεις τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου, «Πώς μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από κάποιον/-α που εμπιστεύεσαι όταν έρχεσαι αντιμέτωπος με μια απρόοπτη κατάσταση; Δείξε μου», μπορείς να του ζητήσεις να σου δείξει κάποια από τις εικόνες. Αξιολόγησε την επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου πριν, κατά τη διάρκεια και αφού του δώσεις το παράδειγμα.

Αξιολόγησε την επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου πριν ξεκινήσει την εκπαίδευση κατά τη διάρκεια και μετά την εκπαίδευση χρησιμοποιώντας το παράδειγμα Έντυπο Καταγραφή «Άνθρωποι που Βρίσκονται στον Κύκλο της Εμπιστοσύνης και Τρόποι για να Ζητήσεις Βοήθεια».

101

«Άνθρωποι που Βρίσκονται στον Κύκλο της Εμπιστοσύνη και Τρόποι για να Ζητήσεις Βοήθεια» Έντυπο Καταγραφής

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Ερέθισμα / Ερέθισμα: Ποιος από αυτούς τους ανθρώπους είναι οικείο πρόσωπο; Δείξε μου

Όταν έρχεσαι αντιμέτωπος/-η με μια απρόοπτη κατάσταση, πώς θα ζητήσεις βοήθεια από έναν άνθρωπο που εμπιστεύεσαι; Δείξε μου / Πες μου.

Στοχευμένες Αντιδράσεις	Προ- διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Μετά τη διδασκαλία	
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2
1. Δείχνει / αναφέρει ανθρώπους που εμπιστεύεται.										
2. Καταδεικνύει τους ανθρώπους που τον/την ενοχλούν.										
3. Κατονομάζει ποιος/α είναι αυτό το άτομο.										
4. Δείχνει / αναφέρει τι κάνει αυτό το άτομο.										
5. Δείχνει την κατεύθυνση προς την οποία διαφεύγει το άτομο.										
Αριθμός Σωστών Απαντήσεων										
Ποσοστό Σωστών Απαντήσεων										

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+), για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

102

Επεξηγήσεις και Εκτιμήσεις:

Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του/ της κάθε μαθητή/ μαθήτριας, μπορείς να διαφοροποιήσεις την ανάλυση δεξιοτήτων που έχεις προετοιμάσεις για την στοχευμένη συμπεριφορά, τις δηλώσεις που έχεις κάνει κατά τη διάρκεια της φάσης τραβώντας την προσοχή και δίνοντας κίνητρα, τις οδηγίες που έδινες στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου για να αντιδρά, τον αριθμό των μαθημάτων και τα κριτήρια που έθεσες. Αύξησε τα βήματα στο Έντυπο Καταγραφής «Άνθρωποι που Βρίσκονται στον Κύκλο της Εμπιστοσύνης και Τρόποι για να Ζητήσεις Βοήθεια» ανάλογα με τον αριθμό των ανθρώπων που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης. Διάλεξε με προσοχή τους ανθρώπους που θα είναι στον κύκλο της εμπιστοσύνης. Φρόντισε ώστε οι φωτογραφίες αυτών των ανθρώπων που βρίσκονται στον κύκλο της εμπιστοσύνης να είναι τραβηγμένες το τελευταίο εξάμηνο. Μπορείς να πλαστικοποιήσεις τις κάρτες ώστε να μην καταστραφούν με τη χρήση. Αν δεν μπορείς να κάνεις πλαστικοποίηση, κόψε τη φωτογραφία και κόλλησέ την πάνω σε ένα χαρτόνι. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις κάρτες για αρκετό καιρό αν τις περάσεις ολόκληρες με σελοτέιπ. Άσε μια κενή σειρά κάτω από τη φωτογραφία του κάθε ανθρώπου για να γράψεις το όνομα και την ιδιότητα του καθένα / της καθεμιάς. Γράψε το όνομα και το βαθμό οικειότητας στη λευκή σειρά. Για παράδειγμα, γράψε τη φράση «ΕΛΙΦ – ΔΑΣΚΑΛΑ ΤΑΞΗΣ» με ένα μαύρο στυλό στον λευκό σημείο κάτω από τη φωτογραφία. Αυτό κάνει το σε όλες τις κάρτες.

Ενημέρωσε τους ανθρώπους στον κύκλο εμπιστοσύνης για το περιεχόμενο της διδασκαλίας σου. Όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δουλεύει στην αναγνώριση προσώπων με κάποιο άλλο διδάσκοντα/ κάποια άλλη διδάσκουσα, που βρίσκεται στον κύκλο της εμπιστοσύνης, δώσε σε αυτόν τον διδάσκοντα/ αυτή τη διδάσκουσα το έντυπο καταγραφής του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Ενίσχυσε τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου κάθε φορά που αντιδρά σωστά κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Η ενίσχυση μπορεί να είναι οτιδήποτε αγαπά ο μαθητής/ η μαθήτρια και δεν τον αποσπά από το μάθημα. Για παράδειγμα, μπορείς να υποστηρίζεις τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου με φράσεις, όπως «Ωραία! Σούπερ! Τα πας πολύ καλά!», μπορείς να του/ της πεις ότι θα κάνει μια δραστηριότητα που του/ της αρέσει στο τέλος του μαθήματος ή μπορείς να του/ της δώσεις ένα φαγητό ή γλυκό που του/ της αρέσει. Μπορείς να κάνεις αξιολογήσεις πριν από κάθε μάθημα ή να τις κάνεις μετά από τρεις ή τέσσερις συνεδρίες. Οι συνεδρίες για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και την κατάσταση του/ της κάθε μαθητή/ μαθήτριας. Φρόντισε να διαλέξεις και να χρησιμοποιήσεις ενισχύσεις ανάλογες με τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου.

103

6. SECTION INNER COVER-EMPTY

104

ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ΑΓΓΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΚΑΚΟ ΑΓΓΙΓΜΑ

*****105*****

6. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ΑΓΓΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΚΑΚΟ ΑΓΓΙΓΜΑ

Αντικειμενικός Στόχος 6.1 Εξήγησε το καλό και το κακό άγγιγμα.

Αντικειμενικός Στόχος 6.2 Εξήγησε τι να κάνεις σε περιπτώσεις καλού ή κακού αγγίγματος.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ Δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Πληροφοριακός

Δραστηριότητα 1: Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια λέει, «Τώρα θα παίξουμε ένα παιχνίδι που λέγεται λαγός και αλεπού. Ας κάνουμε έναν κύκλο όλοι μας για να παίξουμε το παιχνίδι». Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ζητά στην ομάδα να κάνουν έναν κύκλο. Έπειτα παίζει το παιχνίδι ακολουθώντας τα παρακάτω βήματα.

Κάντε έναν κύκλο.

- Επιλέξτε δυο εθελοντές.
- Οι υπόλοιποι χωρίζονται σε ζευγάρια.
- Τα μέλη των ζευγαριών κοιτάζουν ο ένας/ η μια τον άλλον/ την άλλη.

Στέκονται ο ένας/ η μια απέναντι από τον άλλο/ την άλλη κρατώντας τα χέρια.

Κάθε ζευγάρι φτιάχνει μια σχισμή/πύλη.

- Τουλάχιστον δυο άνθρωποι περνάνε ανάμεσα από το κενό που βρίσκεται ανάμεσα στην κάθε σχισμή/πύλη.
- Από τους δύο εθελοντές το ένα μέλος είναι ο λαγός και το άλλο είναι η αλεπού.

Λέει ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια:

- Η αλεπού έχει ως στόχο να πιάσει τον λαγό. Ο λαγός προσπαθεί να ξεφύγει.
- Οι ρόλοι αλλάζουν όταν η αλεπού αγγίξει τον λαγό (τότε η αλεπού γίνεται λαγός και ο λαγός, αλεπού).
- Όταν ο λαγός αγγίξει το χέρι του ενός ανθρώπου ο οποίος αποτελεί τη σχισμή, ενώσω τρέχει, το άτομο που βρίσκεται απέναντί του γίνεται λαγός, απομακρύνεται από τη σχισμή και αρχίζει να τρέχει μακριά από την αλεπού.
- Το άλλο μέλος της σχισμής, που ο λαγός δεν του άγγιξε το χέρι, παίρνει από τότε και στον εξής μέρος στο παιχνίδι ως λαγός.
- Το παιχνίδι ολοκληρώνεται όταν αρκετοί/-ές από τους συμμετέχοντες/ τις συμμετέχουσες στο παιχνίδι γίνουν είτε λαγοί είτε αλεπούδες.
- Οι συμμετέχοντες/-ουσες επιστρέφουν στις αρχικές τους θέσεις. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια τους ευχαριστεί για τη συμμετοχή τους στο παιχνίδι και η συνεδρία συνεχίζεται θέτοντας τις παρακάτω ερωτήσεις,

Όπως

1. Τι είναι αυτό που καταλαβαίνεις όταν κάποιος/α σε αγγίζει;
2. Τι νομίζεις ότι είναι το καλό άγγιγμα;
3. Τι νομίζεις ότι είναι το κακό άγγιγμα;
4. Πώς νομίζεις ότι μπορεί να διαχωριστεί το καλό από το κακό άγγιγμα;

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ακούει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων/-ουσών και λέει, «Έχουμε ιδιωτικές περιοχές στο σώμα μας. Αυτές οι περιοχές είναι το στόμα, τα γεννητικά όργανα, τα οπίσθια και το στήθος στις γυναίκες. Κανένας δεν μπορεί να αγγίξει αυτές τις περιοχές».

Τα αγγίγματα σε αυτές τις περιοχές αποκαλούνται κακό άγγιγμα. Τα παιδιά συχνά δίνουν άδεια στους φίλους τους να αγγίζονται φιλικά. Παρόλα αυτά, θα ήταν σωστό να διδάσκουμε τα παιδιά να διακρίνουν το καλό από το κακό άγγιγμα, ώστε, με την πάροδο του χρόνου, αυτή η άνεση να μην χρησιμοποιείται με άσχημο τρόπο. Επιπλέον, όποιος εξηγεί στους μαθητές/ στις μαθήτριες για τέτοιου είδους αγγίγματα που γίνονται σε μαθητές/ μαθήτριες, πρέπει επίσης να τους μαθαίνει ότι αν κάποιος τους αγγίζει με άσχημο τρόπο, τότε πρέπει να μάθουν να αναφέρουν αυτό το άγγιγμα στον κύκλο της εμπιστοσύνης του. Έπειτα, απευθύνεται η ακόλουθη ερώτηση στην ομάδα, «Όταν έχεις έναν μαθητή/ μια μαθήτρια που λέει ότι έχει εκτεθεί σε ένα κακό άγγιγμα, τι πρέπει να κάνεις;» και στη συνέχεια δίνεται και η επεξήγηση. Πρέπει να διδάξεις τον μαθητή/ τη μαθήτρια να του/ της ζητάνε την άδεια προτού κάποιος του/ της αγγίξει το σώμα. Παρόλ' αυτά, ακόμα και όταν έχει δοθεί η άδεια, πρέπει να του/ της εξηγήσεις ότι κανένας δεν μπορεί να του/ της αγγίξει τις προσωπικές περιοχές του/ της. Επίσης, για να αποφευχθεί το κακό άγγιγμα:

1. Πρέπει να λέω όχι, σπρώχνοντας. Αν το παιδί δεν μπορεί να μιλήσει, τότε πρέπει να φωνάζει ή να ουρλιάξει.
2. Πρέπει να αποτραβηχτεί. (Ωστε το παιδί να μην χάσει την ισορροπία του όταν κάνει προς τα πίσω).
3. Αφού κινηθεί στα πλάγια, πρέπει να τρέξει μακριά.
4. Να ειδοποιήσει έναν/μια ενήλικα που να ανήκει στον κύκλο της εμπιστοσύνης και
5. Αν το παιδί έχει πιαστεί προτού προλάβει να κάνει κάτι από τα παραπάνω, πρέπει να δαγκώσει ή να τσιμπήσει τον άνθρωπο που του έχει επιτεθεί.

Μετά από αυτές τις εξηγήσεις, λέει ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια, «Εμείς, ως δάσκαλοι/ δασκάλες, οφείλουμε να αναφέρουμε τις περιπτώσεις του κακού αγγίγματος. Πρέπει να ακολουθούμε τις απαραίτητες μεθόδους παρέμβασης χωρίς να ρωτάμε αν αυτό είναι αλήθεια ή δεν είναι, χωρίς να χρειαστεί να μας δοθεί απόδειξη. Ποιοι νομίζετε ότι είναι αυτοί οι τρόποι παρέμβασης;» και έπειτα ζητά από τους συμμετέχοντες/ τις συμμετέχουσες να μιλήσουν.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/-ουσών καταγράφονται, εν συντομία, στον πίνακα. Αφού τελειώσουν οι συμμετέχοντες/-ουσες με τις απαντήσεις, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια τους ευχαριστεί για τη συνεισφορά του και η συνεδρία λήγει με την ακόλουθη εξήγηση. «Αν ένας μαθητής/ μια μαθήτρια δηλώσει ότι έχει υποστεί κακό άγγιγμα, πρέπει να ενημερώσετε τον σχολικό/ τη σχολική σύμβουλο μετά το συμβάν και, αν δεν υπάρχει σχολικός σύμβουλος, πρέπει να ενημερώσετε τον διευθυντή/ τη διευθύντρια του σχολείου. Το να κάνετε ερωτήσεις για το κακό άγγιγμα, να προσπαθήσετε να μάθετε λεπτομέρειες για το γεγονός και να συμπεριφέρεστε σαν ντετέκτιβ, είναι ένα είδος συμπεριφοράς που δεν πρέπει να υιοθετείται γιατί θα επηρεάσει αρνητικά το παιδί. Αφού αναφέρετε το γεγονός εκεί που πρέπει, πρέπει να διαφυλάξετε την ιδιωτικότητα του παιδιού. Αν δεν μπορεί να δοθεί από τη διεύθυνση του σχολείου υποστήριξη και δεν υπάρχει συμβουλευτική υπηρεσία, είναι υποχρέωσή σας να καλέσετε τις δημόσιες γραμμές και να αναφέρετε το γεγονός».

Αντικειμενικός Στόχος 6.2 Εξήγησε τι πρέπει να γίνει σε περιπτώσεις που ένα άτομο εκτίθεται σε κακό άγγιγμα.

Αντικειμενικός Στόχος 6.3 Είσαγε τις μεθόδους παρέμβασης που είναι απαραίτητες όταν ένα άτομο έχει υποστεί κακό άγγιγμα.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη Διδασκαλία με Ερεθίσματα

Δείγματα Καρτών για το Καλό και το Κακό Άγγιγμα

108

109

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Χρησιμοποίησε τις εικόνες των αγοριών και των κοριτσιών που φοράνε τα εσώρουχά τους για να καλύψουν τις προσωπικές περιοχές τους που χρησιμοποίησες και σε προηγούμενη ενότητα. Πρέπει να υπάρχουν δυο από την καθεμία. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις παραδείγματα καλού και κακού αγγίγματος από το βιβλίο σου.

Δείγματα Καρτών για το Καλό και το Κακό Άγγιγμα

Δείγματα Καρτών για το Καλό Άγγιγμα

110

Δείγματα Καρτών για το Κακό Άγγιγμα

*****111*****

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- **Είναι ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;**

«Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/ της.

- **Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία**

Η αξιολόγηση της απόδοσης/επίδοσης του ατόμου για το αν μπορεί να ξεχωρίσει το καλό από το κακό άγγιγμα και το τι πρέπει να γίνει όταν αυτό εκτεθεί στο κακό άγγιγμα θα καθορίσει από ποιο βήμα θα ξεκινήσει η εκπαίδευση και τι είδους οδηγίες και ερεθίσματα θα δοθούν. Πρώτον, πρέπει να αξιολογήσεις εάν μπορεί ο μαθητής/ η μαθήτρια σου να διαχωρίσει το καλό από το κακό άγγιγμα. Κάθισε δίπλα δίπλα με τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου ή απέναντί του η σε σχήμα Γ. Μετά ρώτα τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου, «Τι είναι κακό άγγιγμα / καλό άγγιγμα;». Κατάγραψε τις αντιδράσεις του/της μαθητή/τριας σου.

Αφού έχει δώσει απαντήσεις ο μαθητής/ η μαθήτρια σου, πες, «Τώρα θα βάλω κάποιες εικόνες πάνω στο τραπέζι. Θέλω να τις κοιτάξεις με προσοχή» και έπειτα πες, «Τι είδους άγγιγμα είναι το άγγιγμα σε αυτή την εικόνα;». Αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, βάλε μια εικόνα καλού και κακού αγγίγματος τη μία δίπλα στην άλλη και ρώτα, «Ποιο είναι το καλό άγγιγμα / το κακό άγγιγμα; Δείξε μου». Κατάγραψε τις αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Τέλος, αξιολόγησε την επίδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου σε σχέση με το τι πρέπει να γίνει όταν εκτεθεί σε κακό άγγιγμα. Για αυτό το λόγο θέσε την ερώτηση, «Τι πρέπει να κάνουμε σε περίπτωση ενός κακού αγγίγματος;» Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση.

- **Τακτοποιώντας το περιβάλλον**

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του/ της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Η κάθε στοχευμένη συμπεριφορά πρέπει να διδάσκεται ατομικά. Για τη δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε δωμάτιο, τάξη ή κάποιο άλλο που είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικός χώρος στο σχολείο. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριας σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε με του μαθητή/ της μαθήτριας σου είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας.

112

• **Τραβώντας την προσοχή**

Χρησιμοποίησε παραινετικές προτάσεις, όπως «Φαίνεται έτοιμος/-η να εργαστείς», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου.

• **Δίνοντας κίνητρα**

Σε αυτό το στάδιο, για να δώσεις κίνητρα στον μαθητή σου/ στη μαθήτριά σου εξήγησέ του/της, γιατί μελετάτε αυτήν τη συμπεριφορά, δίνοντας εξηγήσεις όπως «είναι σημαντικό να αισθάνεσαι ασφαλής και να προστατεύεις τον εαυτό σου από κακά αγγίγματα και να δημιουργήσεις ένα ασφαλές περιβάλλον. Τώρα θα μάθουμε πώς είναι ένα κακό άγγιγμα και τι πρέπει να κάνεις όταν κάποιος σε αγγίζει με κακό τρόπο». Παράλληλα, ενίσχυσε το μαθητή/ τη μαθήτριά σου με αποτελεσματικά ερεθίσματα για να συμμετάσχει σε αυτό το μάθημα.

• **Επισκόπηση και έναρξη της τάξης**

Κάνε μια σύντομη ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων του μαθητή/ της μαθήτριάς σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει την ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, ζήτη του/ της να συζητήσετε για το θέμα ως εξής: «Ποια θα μπορούσαν να είναι κακά αγγίγματα; Να το σκεφτούμε μαζί αυτό;». Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν έχει την ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Διαχωρίζω το Καλό από το Καλό Άγγιγμα και Αντιμετωπίζω το Κακό Άγγιγμα

Προετοίμασε μια φωτογραφία ντυμένων γυναικών και ανδρών των οποίων καλύπτονται οι ευαίσθητες περιοχές τους (περιοχή των γεννητικών οργάνων, γλουτοί και μαστοί των γυναικών). Βεβαιώσου ότι υπάρχουν δύο τέτοιες φωτογραφίες. Βάλε τις δύο φωτογραφίες μπροστά σου και τις άλλες δύο φωτογραφίες μπροστά από τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου στο τραπέζι.

Πες «Κοίταξε τις φωτογραφίες μπροστά σου, υπάρχει μια γυναίκα και ένας άντρας. Τώρα μαζί θα επισημάνουμε τις συγκεκριμένες περιοχές αυτής της γυναίκας και του άνδρα. Πρώτα θα σημειώσω εγώ στις φωτογραφίες και μετά εσύ». Πάρε ένα κόκκινο μολύβι στο χέρι σου και δώσε το άλλο κόκκινο μολύβι στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου. Στη συνέχεια, δώσε την οδηγία «Πού βρίσκονται οι ευαίσθητες περιοχές αυτού του παιδιού, σημείωσε τες.» Πες τα ονόματα των ευαίσθητων περιοχών στις φωτογραφίες που βρίσκονται μπροστά σου και κύκλωσε τις ευαίσθητες περιοχές με ένα κόκκινο μολύβι. Στη συνέχεια, κατεύθυνε τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου να επισημάνει τις ευαίσθητες περιοχές στις φωτογραφίες μπροστά του / της. Ενίσχυσε τις σωστές αντιδράσεις του μαθητή σου/ της μαθήτριάς σου. Όταν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή δεν ανταποκρίνεται σωστά, δείξε τις ευαίσθητες περιοχές για άλλη μια φορά στην εικόνα μπροστά από τον μαθητή / τη μαθήτριά σου. Αφού ολοκληρώσετε τις επισημάνσεις, μιλήστε για τις ευαίσθητες περιοχές και εξήγησε του/ της για το καλό και το κακό άγγιγμα «Κανείς άλλος, εκτός από εσένα, δεν μπορεί να αγγίξεις αυτές τις περιοχές. Το άγγιγμα αυτών των περιοχών από κάποιον άλλο είναι κακό άγγιγμα.»

113

Σε αυτήν τη μελέτη, δείξε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου ένα παράδειγμα καλού ή κακού αγγίγματος και ρώτα, δώσε την οδηγία «Τι είδους αγγίγμα είναι αυτό το αγγίγμα σε αυτή την εικόνα;». Δώσε τη σωστή απάντηση αμέσως μετά. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου σωστά. Εάν ο μαθητής / η μαθήτριά σου δεν έχει την ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, βάλε μια φωτογραφία με καλό αγγίγμα και μια με κακό αγγίγμα δίπλα-δίπλα και θέσε την ερώτηση «Ποιο είναι το κακό αγγίγμα/ καλό αγγίγμα; Δείξε μου». Στη συνέχεια, μοντελοποίησε τη σωστή απάντηση. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Ενίσχυσε τις σωστές αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριάς σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν ανταποκρίνεται ή δεν αντιδρά σωστά, μοντελοποίησε τη σωστή απάντηση.

Με βάση τις εικόνες, πρέπει να εξηγηθεί στο παιδί το κακό αγγίγμα. Καθώς εξηγείς στο παιδί, πρέπει να χρησιμοποιήσεις εκφράσεις όπως «Κανένας άλλος, εκτός από εσένα, δεν μπορεί να αγγίξει τις ευαίσθητες περιοχές που είναι το στόμα, τα οπίσθια, τα γεννητικά όργανα και το στήθος στις γυναίκες. Εάν κάποιος τα αγγίξει αυτά, είναι κακό αγγίγμα. Ο γιατρός μπορεί να αγγίξει αυτές τις περιοχές, ενώ σε εξετάζει, μόνο όταν είναι μαζί σου άτομα της εμπιστοσύνης σου.»

Στη συνέχεια, σε περίπτωση κακού αγγίγματος, προχώρησε στη διδασκαλία του τι πρέπει να γίνει:

Εστίασε την προσοχή σου στη διδασκαλία, λέγοντας στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου: «Πρέπει να ζητήσεις βοήθεια όταν εκτίθεσαι σε κάποιο κακό αγγίγμα. Εάν δε ζητήσεις βοήθεια, το άτομο που βρίσκεται μπροστά σου μπορεί να σε βλάψει;». Πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου να ακούσει προσεκτικά και, στη συνέχεια, να κάνει το ίδιο με εσένα. Στη συνέχεια, προχώρα στη διδασκαλία του πρώτου κανόνα. «Θα σου δείξω τι να κάνεις όταν κάποιος σε αγγίξει με άσχημο τρόπο. Άκουσέ με προσεκτικά». «Τι πρέπει να κάνεις αν κάποιος σε αγγίξει με άσχημο τρόπο;». Δώσε οδηγίες λέγοντας «Λέω όχι» σπρώχνοντας προς την πλευρά του μαθητή/ της μαθήτριάς σου και μοντελοποίησε τον τρόπο πού θα δείξει αυτήν τη συμπεριφορά. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδρά, ενίσχυσε τον/ την. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή ανταποκρίνεται λανθασμένα, μοντελοποίησε την απάντηση, μετρώντας ξανά τους κανόνες. Ακολούθησε την ίδια διαδικασία για όλους τους κανόνες.

Μπορείς να συνεργαστείς με τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου που δεν μπορεί να μετρήσει τους κανόνες με τη σειρά, ως εξής

«Τι να κάνεις όταν κάποιος σε αγγίξει με άσχημο τρόπο; Θα σου το δείξω αυτό, άκουσέ με προσεκτικά.» Παρακαλώ πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου τι να κάνει ως κανόνα. Χρησιμοποίησε τους παρακάτω κανόνες ως εξής:

114

Ρώτα τον μαθητή/ τη μαθήτριά σου «Τι κάνω πρώτα πρώτα, αν κάποιος με αγγίξει με άσχημο τρόπο;». Γίνε το μοντέλο για το τι πρέπει να κάνει λέγοντας «Εάν κάποιος με αγγίξει με άσχημο τρόπο, πρώτα λέω «όχι» σπρώχνοντας». Ρώτα τον/ την «Τώρα είναι η σειρά σου να πεις «Τι κάνεις πρώτα πρώτα, αν κάποιος σε αγγίξει με άσχημο τρόπο. Πες μου». Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδρά σωστά, ενίσχυσε τον/ την και μοντελοποίησε τον επόμενο κανόνα. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή ανταποκρίνεται λανθασμένα, γίνε το μοντέλο αυτού του βήματος ξανά.

Στη συνέχεια, ρώτα «Τι πρέπει να κάνω αφού πω «όχι» σπρώχνοντας;» και «θα δείξω αντίθεση». Γίνε το μοντέλο του τρόπου που θα δείξει αυτή τη συμπεριφορά. Πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου «Τώρα είναι η σειρά σου. Τι κάνεις αφού πεις «όχι» σπρώχνοντας;» και περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για την αντίδρασή του/ της. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδρά σωστά, ενίσχυσε τον/ την και μοντελοποίησε τον επόμενο κανόνα. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή ανταποκρίνεται λανθασμένα, μοντελοποίησε αυτό το βήμα ξανά.

Μετά, ρώτα «Τι κάνω αφού τραβηχτώ στην άκρη και πω «θα τρέξω μακριά;». Γίνε το μοντέλο του τρόπου που θα δείξει αυτή τη συμπεριφορά. Πες «Τώρα είναι η σειρά σου. Τι κάνεις αφού αποτραβηχτείς;» και περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδρά σωστά, ενίσχυσε τον/ την και μοντελοποίησε τον επόμενο κανόνα. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή ανταποκρίνεται λανθασμένα, γίνε το μοντέλο αυτού του βήματος ξανά.

Στη συνέχεια, ρώτα «Τι κάνω αφού τρέξω μακριά;». Και πες «Θα το πω σε ένα δικό μου πρόσωπο». Γίνε το μοντέλο του τρόπου που θα δείξει αυτή τη συμπεριφορά. Πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου «Τώρα είναι η σειρά σου. Τι κάνεις αφού τρέξεις μακριά;». Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδρά σωστά, ενίσχυσε τον/ την και μοντελοποίησε τον επόμενο κανόνα. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή ανταποκρίνεται λανθασμένα, γίνε το μοντέλο αυτού του βήματος ξανά.

Στο τέλος, ρώτα «Τι γίνεται αν με πιάσουν;». Γίνε το μοντέλο του τρόπου που θα δείξει αυτή τη συμπεριφορά, λέγοντας «Δαγκώνω ή γρατζουνάω με τα νύχια μου». Πες «Τώρα είναι η σειρά σου. Τι κάνεις αν σε πιάσουν;». Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής/ η μαθήτριά σου. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου αντιδρά σωστά, ενίσχυσε τον/ την και μοντελοποίησε τον επόμενο κανόνα. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή ανταποκρίνεται λανθασμένα, μοντελοποίησε αυτό το βήμα ξανά.

Εργασία «παγίδα»: Λίγο μετά τη διδασκαλία του καλού και του κακού αγγίγματος, μπορείς να χρησιμοποιήσεις κάποιες διδακτικές «παγίδες» για να αξιολογήσεις την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σας στο εάν έχει μάθει τι να κάνει σε περίπτωση κακού αγγίγματος και να διακρίνει το καλό από το κακό άγγιγμα. Σε αυτήν τη διαδικασία, μπορείς να επαναλάβεις ακριβώς τα βήματα της εφαρμογής.

Επανάλαβε αυτή την εργασία με έναν γνωστό που δεν βρίσκεται στον κύκλο εμπιστοσύνης του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Κατάγραψε τις αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου, αφού το άτομο έχει εκφράσει αυτό το αίτημα. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν αντιδρά ακολουθώντας τα σχετικά βήματα, επανάλαβε τη διαδικασία διδασκαλίας.

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Οργάνωσε κάποιες συνεδρίες εφ' όλης της ύλης για να αποφασίσεις εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου εξακολουθεί να κατέχει τη δεξιότητα που έχει διδαχθεί σε διαφορετικά περιβάλλοντα, με διαφορετικούς ανθρώπους και καταστάσεις. Για αυτό τον λόγο, όταν πηγαίνετε σε πολυσύχναστα μέρη, όπως ταξίδι ή για πικνίκ, μπορείς να αξιολογήσεις αν ο μαθητής / η μαθήτρια σου θα εφαρμόσει τη διδασκαλία σου σε κάθε περιβάλλον, διασφαλίζοντας ότι ένα άτομο, που δεν βρίσκεται στον κύκλο εμπιστοσύνης, αλλά το γνωρίζει, ζητήσει από τον μαθητή/ τη μαθήτρια να κάνει κάτι ανάρμοστο. Πρέπει να παρακολουθείς και να ελέγχεις αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου ξεχάσει αυτά που έχει μάθει κι αν τα χρησιμοποιεί στην καθημερινότητά του/ της. Διενέργησε επαναληπτικές συνεδρίες σε τακτά χρονικά διαστήματα, για παράδειγμα κάθε εβδομάδα ή μήνα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες που αφορούν τον/την κάθε μαθητή/ μαθήτρια σου.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Οι στοχευμένες συμπεριφορές του μαθητή/ της μαθήτριας σας δε δίνουν τη δυνατότητα να αντιδράσει αυτόνομα κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας με συνεχόμενα ερεθίσματα. Για αυτό, οργάνωσε συνεδρίες αξιολόγησης για να αποτιμήσεις εάν μπορεί να αποκτήσει αυτές τις στοχευμένες συμπεριφορές. Μπορείς να πραγματοποιήσεις αυτές τις συνεδρίες πριν από κάθε διδασκαλία ή κατά διαστήματα μετά από τρεις ή τέσσερις διδασκαλίες. Πραγματοποίησε μεμονωμένες συνεδρίες αξιολόγησης. Χρησιμοποίησε το Έντυπο Καταγραφής «Διαχωρίζω το Καλό από το Καλό Άγγιγμα και Αντιμετωπίζω το Κακό Άγγιγμα» για να αξιολογήσεις την επίδοση του μαθητή / της μαθήτριας σου πριν ξεκινήσει η εκπαίδευση, κατά τη διάρκεια της και μετά την ολοκλήρωσή της.

Αφού κάνετε τα προκαταρκτικά, κάνε την ερώτηση «Τι είναι το κακό άγγιγμα;». Κατάγραψε την αντίδραση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Μετά την αντίδρασή του/ της, πες «Τώρα πρόκειται να βάλω μερικές φωτογραφίες στο τραπέζι. Θέλω να τις κοιτάξεις προσεκτικά.» Κάνε την ερώτηση «Τι άγγιγμα είναι αυτό που βλέπεις σε αυτή την εικόνα;». Εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν έχει την ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, βάλε μια εικόνα καλού και κακού αγγίγματος τη μία δίπλα στην άλλη και ρώτα, «Ποιο είναι το κακό άγγιγμα; Δείξε μου». Κατάγραψε την αντίδραση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Τέλος, αξιολόγησε την επίδοσή του/της σε σχέση με το τι πρέπει να κάνει όταν εκτεθεί σε κακό άγγιγμα. Για αυτό το λόγο θέσε την ερώτηση, «Τι πρέπει να κάνουμε σε περίπτωση ενός κακού αγγίγματος;» Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση.

116

Έντυπο Καταγραφής «Διαχωρίζω το Καλό από το Καλό Άγγιγμα και Αντιμετωπίζω το Κακό Άγγιγμα»

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Ερέθισμα / Ερέθισμα: Τι είναι Κακό / Καλό Άγγιγμα; Τι άγγιγμα είναι αυτό σε αυτή την εικόνα; / Ποιο είναι το κακό άγγιγμα; Δείξε. Τι πρέπει να κάνουμε σε περίπτωση ενός κακού αγγίγματος;

Στοχευμένες Αντιδράσεις	Προ-διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Μετά τη διδασκαλία
	1	2	3	1	2	3	4	5	
1. Διακρίνει ότι το άγγιγμα του στόματος είναι κακό άγγιγμα. / Δείχνει την εικόνα όπου βρίσκεται το κακό άγγιγμα.									
2. Διακρίνει ότι το άγγιγμα των γεννητικών οργάνων είναι κακό άγγιγμα. / Δείχνει την εικόνα όπου βρίσκεται το κακό άγγιγμα.									
3. Διακρίνει ότι το άγγιγμα των οπίσθιων είναι κακό άγγιγμα. / Δείχνει την εικόνα όπου βρίσκεται το κακό άγγιγμα.									
4. Διακρίνει ότι το άγγιγμα του στήθους είναι κακό άγγιγμα. / Δείχνει την εικόνα όπου βρίσκεται το κακό άγγιγμα.									
5.1. Λέει «όχι» σπρώχνοντας.									
5.2. Τραβιέται στην άκρη.									
5.3. Τρέχει μακριά.									
5.4. Ενημερώνει ένα δικό του/ της πρόσωπο.									
5.5. Εάν πιαστεί, δαγκώνει ή γρατζουνάει με τα νύχια του / της									
Αριθμός Σωστών Βημάτων									
Ποσοστό Σωστών Βημάτων									

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) στη φόρμα, για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

Επεξηγήσεις και Σημεία που πρέπει να λάβεις υπόψη: Κατά τη διαδικασία της προσέλκυσης προσοχής και της παροχής κινήτρου, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του μαθητή / της μαθήτριας σου, μπορείς να διαφοροποιήσεις τις εξηγήσεις και τις οδηγίες που έχεις δώσει για να αντιδράσει, τον αριθμό των δοκιμών διδασκαλίας, και το κριτήριό σου. Ενίσχυσε τον μαθητή / τη μαθήτρια σου κάθε φορά που

αντιδρά σωστά κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. Οι ενισχύσεις μπορεί να είναι οτιδήποτε αρέσει στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου και μπορείς να συνεχίσεις να διδάσκεις προσεκτικά με εκφράσεις όπως «Μπράβο, είσαι σούπερ, τα πας πολύ καλά!». Μπορείς να δώσεις υποστήριξη, μπορείς να πεις ότι θα κάνει μια δραστηριότητα που του/της αρέσει στο τέλος του μαθήματος ή μπορείς να του/της δώσεις ένα φαγητό που του/της αρέσει.

117

COVER

*****118*****

7- Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ

*****119*****

7-Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ

Αντικειμενικός Στόχος 7.1 Εξήγησε στο άτομο για την προστασία της προσωπικής περιοχής.

Αντικειμενικός Στόχος 7.2 Εξήγησε στο άτομο για τη συμπεριφορά του σε σχέση με την προστασία της προσωπικής περιοχής κάποιου άλλου.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη διδασκαλία με ερεθίσματα, άμεση έκφραση, επίδειξη, μοντελοποίηση, ερωτοαπαντήσεις

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Κιμωλία, κάρτες εικόνων (Παρακάτω βρίσκονται οι περιγραφές εικόνων που μπορείς να χρησιμοποιήσεις)

Αρμόζουσες συμπεριφορές για την προστασία της προσωπικής περιοχής του μαθητή / της μαθήτριας και κάποιου άλλου

*****120*****

Ανάρμοστες συμπεριφορές για την προστασία της προσωπικής περιοχής του μαθητή / της μαθήτριας και κάποιου άλλου

Προετοιμασία για διδασκαλία:

Είναι ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Έχει ο μαθητής/ η μαθήτρια σου μικρές δεξιότητες μυών;», «Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/της.

• Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή /της μαθήτριας σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Κάθισε σε ένα άνετο τραπέζι με τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου, κοιτώντας ο ένας τον άλλο, δίπλα δίπλα ή σε σχήμα Γ. Πες στους μαθητές σας ότι μπορεί να συναντήσουν και να χαιρετήσουν διάφορα άτομα που γνωρίζουν κατά τη διάρκεια της ημέρας, καθώς και ότι άτομα που δεν γνωρίζουν μπορεί να τους πλησιάσουν ενώ περιμένουν στην ουρά του λεωφορείου ή για να ταξιδέψουν. Στη συνέχεια, βάλε στο τραπέζι μπροστά από τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου μια παιδική εικόνα που παρουσιάζει αρμόζουσες συμπεριφορές για την προστασία της προσωπικής του/ της περιοχής ή κάποιου άλλου, και μια παιδική εικόνα που εμφανίζει ανάρμοστες συμπεριφορές για την προστασία της προσωπικής του/ της περιοχής ή κάποιου άλλου.

*****121*****

Πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου «Κοίταξε προσεκτικά τις κάρτες εικόνων μπροστά σου και δείξε την εικόνα του παιδιού που συμπεριφέρεται ανάλογα για την προστασία της προσωπικής του περιοχής ή κάποιου άλλου.» Μετά από αυτό το στάδιο, ρώτα τον μαθητή / τη μαθήτριά «Πόσο κοντά μπορούν να σε πλησιάσουν οι άλλοι; Πόσο κοντά μπορείς να φτάσεις σε αυτούς; Δείξε/ Πες μου.». Εκτέλεσε την διαδικασία αξιολόγησης ατομικά. Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση.

Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του /της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριάς. Η κάθε στοχευμένη συμπεριφορά πρέπει να διδάσκεται ατομικά. Για τη δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε δωμάτιο, τάξη ή κάποιο άλλο που είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικός χώρος στο σχολείο. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριάς σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε μαζί του /της είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς.

• Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποιήστε προτάσεις που τραβούν την προσοχή, όπως «Ας ξεκινήσουμε να δουλεύουμε μαζί. Φαίνεσαι έτοιμος/-η, ας ξεκινήσουμε!», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου.

• Δίνοντας κίνητρα

Εξήγησε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου ότι αυτός/-ή και οι άλλοι άνθρωποι πρέπει να προστατεύουν την προσωπική τους περιοχή ενώ χαιρετούν τους γνωστούς που συναντούν κατά τη διάρκεια της ημέρας, στο μετρό, στο λεωφορείο ή στη στάση του λεωφορείου. Στη συνέχεια, πες ότι είναι απαραίτητο για την ασφάλειά μας να αφήνουμε μια απόσταση μήκους ώμου με τους άλλους ανθρώπους για να προστατεύσουμε την προσωπική μας περιοχή και να προστατευτούμε από κινδύνους. Έκφρασε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου γιατί δουλεύετε σε τέτοιου είδους συμπεριφορές, δίνοντας σχετικές εξηγήσεις. Επίσης, ενίσχυσε τον/ την με αποτελεσματικά ερεθίσματα για να συμμετάσχει στο μάθημα.

• Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ό,τι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη εισαγωγική ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών σου.

122

Κάνε ερωτήσεις στους μαθητές σου που έχουν την ικανότητα να εκφραστούν λεκτικά όπως «Πού είναι η προσωπική σου περιοχή; Νωρίτερα είχαμε μελετήσει αυτό το θέμα. Το θυμάσαι;» και συζητήστε για αυτό το θέμα. Εάν οι μαθητές σου δεν έχουν την ικανότητα να εκφραστούν λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Γνωρίζω την Προσωπική μου Περιοχή

Σχεδίασε αυτή τη δραστηριότητα ως ομαδική. Κρέμασε στην τάξη την εικόνα ενός παιδιού που εμφανίζει αρμόζουσες συμπεριφορές για την προστασία της προσωπικής του περιοχής ή κάποιου άλλου, και ενός παιδιού που εμφανίζει ανάρμοστες συμπεριφορές για την προστασία της προσωπικής του περιοχής ή κάποιου άλλου. Στη συνέχεια, λέγοντας το όνομα ενός μαθητή/ μιας μαθήτριας, «..... κοιτάξε προσεκτικά, δείξε την εικόνα του παιδιού που ενεργεί όπως πρέπει ως προς την προσωπική του/ της περιοχή και την προσωπική περιοχή κάποιου άλλου». Δείξε την εικόνα αμέσως μετά. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να δείξει τη φωτογραφία ο μαθητής/ η μαθήτρια σας. Ακολούθησε την ίδια διαδικασία για όλες τις εικόνες. Ενίσχυσε τις σωστές αντιδράσεις του μαθητή σου/ της μαθήτριας σου. Όταν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου δεν αντιδρά ή δεν ανταποκρίνεται σωστά, μοντελοποίησε τη σωστή απάντηση. Μετά από αυτήν την άσκηση, επέλεξε δύο μαθητές, βεβαιώσου ότι και οι δύο μαθητές σε βλέπουν και έχουν απόσταση ενός χεριού. Γίνε το μοντέλο για τους μαθητές σας που δεν μπορούν να το κάνουν αυτό. Στη συνέχεια, ζήτη από κάθε μαθητή/ μαθήτρια να τεντώσει το χέρι που χρησιμοποιεί προς τα εμπρός και να το γυρίσει σε κύκλο. Στη συνέχεια, κοίταξε ξανά τους μαθητές σου, ζήτη τους να σταθούν ώστε να στραφούν προς το μέρος σου. Μετά από αυτό, ζήτη τους να σχεδιάσουν το χώρο που έχουν δημιουργήσει με μια χρωματιστή κιμωλία. Γίνε το μοντέλο για τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου που δυσκολεύεται να σχεδιάσει, αλλά εάν δεν μπορεί να σχεδιάσει, βοήθησε τον/ την να σχεδιάσει φυσικά. Πες στον μαθητή /στη μαθήτρια ότι η περιοχή που σχεδίασε είναι η δική του/ της προσωπική περιοχή. Πες του / της ότι πρέπει να χαιρετίσει τους ανθρώπους που ξέρει σταματώντας στην απόσταση που έχει σχεδιάσει, όταν χαιρετά (κάνοντας χειραψία) Πρώτα τους μαθητές σας ποιοι άνθρωποι μπορούν να είναι εδώ. Ενίσχυσε τις σωστές αντιδράσεις.

123

Ενημέρωσε τους μαθητές σου ότι όποιος/-α εμπλέκεται σε αυτή την προσωπική περιοχή δε θα τον/ την ενοχλήσει. Ενίσχυσε τις σωστές αντιδράσεις. Στη συνέχεια, φέρε τους δίπλα σας, διασφαλίζοντας ότι και οι δύο μαθητές σου σε βλέπουν σε απόσταση 10 εκατοστών μεταξύ τους. Ζήτησέ τους να γυρίσουν ο ένας γύρω τον άλλον για να κοιτάξουν τα πρόσωπά τους σε αυτήν την απόσταση. Τότε πες τους ότι η απόσταση είναι μια απόσταση έξω από τους προσωπικούς χώρους των εαυτών τους και αυτών κάποιων άλλων. Εξήγησέ τους ότι σε αυτή την περίπτωση μπορεί να υπάρχουν κακά αγγίγματα και πρέπει να είναι σε απόσταση ενός χεριού για να είναι ασφαλείς. Επίσης, ότι δεν πρέπει να υπερβαίνουν αυτήν την απόσταση προσωπικού χώρου όταν μιλούν με άτομα.

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Σύλλεξε δεδομένα γενίκευσης στο φυσικό σας περιβάλλον και παρουσία διαφορετικών ατόμων, για να δεις αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου πληροί το κριτήριο της συμπεριφοράς-στόχου, και για το λόγο αυτό, μπορείς να ζητήσεις υποστήριξη από την οικογένεια των μαθητών σου. Πρέπει να παρακολουθείς και να ελέγχεις αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου ξεχάσει αυτά που έχει μάθει κι αν τα χρησιμοποιεί στην καθημερινότητά του/ της. Διενέργησε επαναληπτικές συνεδρίες σε τακτά χρονικά διαστήματα, για παράδειγμα κάθε εβδομάδα ή μήνα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες που αφορούν τον/την κάθε μαθητή/ μαθήτρια σου.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Τοποθέτησε στο τραπέζι μπροστά στο μαθητή / στη μαθήτρια σου την εικόνα του παιδιού που δείχνει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές για να προστατέψει τη δικιά του προσωπική περιοχή και αυτή κάποιου άλλου. Πες στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου «Κοίταξε προσεκτικά τις κάρτες των εικόνων μπροστά σου και δείξε την εικόνα του παιδιού που συμπεριφέρεται όπως πρέπει ως προς την προσωπική του/ της περιοχή και την προσωπική περιοχή κάποιου άλλου». Μετά, ρώτα «Πόσο κοντά μπορούν να σε πλησιάσουν άλλοι άνθρωποι; Πόσο κοντά μπορείς να πας σε αυτούς; Δείξε/ Πες μου». Κατάγραψε τις αντιδράσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου στο «Έντυπο Καταγραφής Προσωπικών Περιοχών». Εκτέλεσε την διαδικασία αξιολόγησης ατομικά. Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση.

124*

«Έντυπο Καταγραφής Προσωπικών Περιοχών»

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Ερέθισμα / Ερέθισμα: Δείξε την εικόνα του παιδιού που συμπεριφέρεται όπως πρέπει ως προς την προσωπική του/ της περιοχή και την προσωπική περιοχή κάποιου άλλου / Πόσο κοντά μπορούν να σε πλησιάσουν άλλοι άνθρωποι; Πόσο κοντά μπορείς να πας σε αυτούς;

Σωστές Αντιδράσεις	Προ- διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Μετά τη διδασκαλία
	1	2	3	1	2	3	4	5	
1. Τοποθέτηση εικόνας									
2. Τοποθέτηση εικόνας									
3. Τοποθέτηση εικόνας									
4. Δείχνει/ λέει την προσωπική του/ της περιοχή.									
5. Δείχνει/ λέει την κοινωνική του/ της περιοχή.									
Αριθμός Σωστών Βημάτων									

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) στη φόρμα, για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

Επεξηγήσεις και Σημεία που πρέπει να λάβεις υπόψη:

Κατά τη διαδικασία της προσέλευσης προσοχής και της παροχής κινήτρου, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του μαθητή / της μαθήτριας σου, μπορείς να διαφοροποιήσεις τις εξηγήσεις και τις οδηγίες που έχεις δώσει για να αντιδράσει, τον αριθμό των δοκιμών διδασκαλίας, και το κριτήριό σου. Όταν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου δεν μπορεί να ανταποκριθεί σωστά όταν γίνεσαι μοντέλο της συμπεριφοράς, δώσε του/ της φυσική βοήθεια και ενθάρρυνε τον/ την να πραγματοποιήσει τη συμπεριφορά-στόχο. Στη συνέχεια, περιόρισε τη φυσική βοήθεια. Αποφάσισε για την αξιολόγηση του μαθητή/ της μαθήτριας σου σχετικά με το πότε θα διεξάγεις τις συνεδρίες αξιολόγησης (ερωτηματολόγιο) και παρακολούθησης λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες και τις συνθήκες του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Δώσε προσοχή στην επιλογή και στη χρήση των μέσων ενίσχυσης σύμφωνα με τις προδιαγραφές του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

125

INNER COVER

126

**8- ΚΕΡΔΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

127

8- ΚΕΡΔΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΖΟΥΣΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αντικειμενικός Στόχος 8.1 Περιγράψει την ασφαλή και μη ασφαλή σεξουαλική συμπεριφορά.

Αντικειμενικός Στόχος 8.5 Απαρίθμησε τα προληπτικά μέτρα για την υγεία.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Εργαλεία-υλικά: χαρτιά A4, στυλό

Δραστηριότητα 1:

«Ποιο είναι το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό σας όταν σκέφτεστε για αρμόζουσα συμπεριφορά;». Ο/ Η εκπαιδευτικός ξεκινάει το μάθημα με αυτήν την ερώτηση. Μετά παίρνει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων και ρωτάει: «Ποιο είναι λοιπόν το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό σας όταν σκέφτεστε την εφηβεία; Παρακαλώ εκφράστε το με μία λέξη». Ακούει τις απαντήσεις και ευχαριστεί τους συμμετέχοντες χωρίς να σχολιάσει. «Τώρα θα κάνουμε μια δραστηριότητα για την εφηβεία και τις αλλαγές που συμβαίνουν κατά την εφηβεία» και χωρίζει την ομάδα σε 4 μέρη. Για να χωριστεί η ομάδα σε 4 μέρη, δημιουργείται η ομάδα Α, η ομάδα Β, η ομάδα Γ και η ομάδα Δ. Δίνει στην ομάδα Α το θέμα «Ποιες είναι οι φυσικές ορμονικές αλλαγές που συμβαίνουν κατά την εφηβεία;», δίνει στην Ομάδα Β το θέμα «Τι μπορεί να είναι επικίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές λόγω των σωματικών-ορμονικών αλλαγών;», δίνει στην Ομάδα Γ το θέμα «Ποιες είναι οι κοινωνικο-συναισθηματικές αλλαγές κατά τη διάρκεια της εφηβείας;», δίνει στην Ομάδα Δ το θέμα «Τι μπορεί να είναι επικίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές που σχετίζονται με τις κοινωνικο-συναισθηματικές αλλαγές κατά την εφηβεία;».

Σε κάθε ομάδα δίνονται χαρτόνια μεγάλου μεγέθους δίδονται σε ομάδες σε διαφορετικά χρώματα. Κάθε ομάδα έχει 10 λεπτά. Μόλις τελειώσει ο χρόνος, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τη λίστα που προετοιμάστηκε. Στις ομάδες δίνονται 3 λεπτά για την παρουσίαση. Μετά τις παρουσιάσεις των ομάδων, γίνεται η εξής ερώτηση «Λοιπόν, ποιες είναι οι ασφαλείς σεξουαλικές συμπεριφορές;» και ακούγονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια κάνει την ακόλουθη δήλωση:

«Τα άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες είναι πιο αργά στην εφηβεία σε σχέση με τους συνομηλίκους τους που αναπτύσσονται κανονικά ως προς τις γνωστικές και κινητικές τους δεξιότητες. Παρόλο που αναπτύσσονται, παρουσιάζουν περίπου τα ίδια αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με τους συνομηλίκους τους στον τομέα της σεξουαλικής ανάπτυξης. Όταν πρόκειται για άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες, είναι πιο δύσκολο να ελεγχθούν επικίνδυνες συμπεριφορές που μπορεί να έχουν ήδη συμβεί κατά την εφηβεία και αυτό μπορεί να κάνει το άτομο ευάλωτο σε σεξουαλική κακοποίηση. Οι δεξιότητες για την αποφυγή ανάρμοστης σεξουαλικής συμπεριφοράς εντός του πεδίου κάλυψης, της εμπιστευτικότητας και της ιδιωτικής ζωής πρέπει να διδάσκονται τόσο σε άτομα με διανοητικές ειδικές ανάγκες όσο και σε άτομα με φυσιολογική ανάπτυξη. Ανάρμοστες σεξουαλικές συμπεριφορές εκδηλώνονται με τη μορφή φιλιού, φυσικής επαφής χωρίς άδεια, άγγιγμα προσωπικής περιοχής, ακόμα και αν επιτρέπεται ή έχει δοθεί άδεια, γδύσιμο σε μέρη εκτός ιδιωτικών χώρων, άγγιγμα προσωπικής περιοχής, παραβίαση της προσωπικής περιοχής, κ.λπ. Όταν έρθετε αντιμέτωποι με ανάρμοστες σεξουαλικές συμπεριφορές, μπορείτε να τις σταματήσετε, προστατεύοντας την ηρεμία σας, δυναμώνοντας τον τόνο της φωνής σας και τραβώντας την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου προς άλλη κατεύθυνση (θέμα ενδιαφέροντος, αντικείμενο ή δραστηριότητα κ.λπ.) χωρίς κανένα σχόλιο σχετικά με τη συμπεριφορά (όπως ντροπή, αμαρτία).

128

Ως αποτέλεσμα ανάρμοστων σεξουαλικών συμπεριφορών, ενδέχεται επίσης να προκύψουν ορισμένα προβλήματα υγείας. Η αυτοεξυπηρέτηση, το φιλί ή το άγγιγμα του μαθητή/ της μαθήτριας σας χωρίς να συμμορφώνεται με τους κανόνες υγιεινής μπορεί να επιφέρει μολύνσεις ή άλλα προβλήματα υγείας. Μπορείτε να παραπέμψετε τον μαθητή/ τη μαθήτρια και την οικογένειά του/ της στον οικογενειακό γιατρό ή ειδικό για συστηματικούς ελέγχους.»

Αντικειμενικός Στόχος 8.2 Σε αυτή την εκπαίδευση μελετώνται οι ασφαλείς και αρμόζουσες συμπεριφορές για τη σεξουαλική ανάπτυξη. Είναι δυνατόν να μελετηθούν διαφορετικές συμπεριφορές σε αυτόν τον αντικειμενικό στόχο. Ωστόσο, σε αυτήν την ενότητα, παρουσιάζεται μια δραστηριότητα για την απόκτηση των αρμοζουσών συμπεριφορών που πρέπει να επιδεικνύονται στην τουαλέτα.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Ευθεία διδασκαλία

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Εικόνες που δείχνουν αρμόζουσες και ασφαλείς συμπεριφορές και ανάρμοστες και μη ασφαλείς συμπεριφορές, σενάρια περιπτώσεων, απεικονίσεις του δείγματος

Κάρτες εικόνων για αρμόζουσες και ασφαλείς συμπεριφορές

129

Κάρτες εικόνων για αρμόζουσες και μη ασφαλείς συμπεριφορές

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- **Είναι ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;**

«Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;», «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/της δείχνεις και του λες για τουλάχιστον 5 λεπτά;», «Μπορεί να απαντήσει με 2-3 λέξεις στις ερωτήσεις σου για το κείμενο που έχει διαβάσει ή του έχουν διαβάσει;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/της.

- **Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή /της μαθήτριας σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία**

Κάθισε σε ένα άνετο τραπέζι με τον μαθητή σου/ τη μαθήτρια σου. Τοποθέτησε μπροστά του/ της τις κάρτες εικόνων που περιέχουν αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές για σεξουαλική ανάπτυξη και πες «Κοίταξε προσεκτικά τις κάρτες εικόνων μπροστά σου και δείξε αυτή που δείχνει την αρμόζουσα συμπεριφορά που πρέπει να έχεις σε μια δημόσια τουαλέτα».

130*

Στη συνέχεια ρώτα τον/ την «Ποιες είναι οι αρμόζουσες συμπεριφορές που πρέπει να παρουσιάζουμε σε τουαλέτες σε διαφορετικά περιβάλλοντα;». Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση.

• Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του /της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριάς. Η κάθε στοχευμένη συμπεριφορά πρέπει να διδάσκεται ατομικά. Για τη δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε δωμάτιο, τάξη ή κάποιο άλλο που είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικός χώρος στο σχολείο. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριάς σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε μαζί του /της είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς.

• Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποιήστε προτάσεις που τραβούν την προσοχή, όπως «Ας ξεκινήσουμε να δουλεύουμε μαζί. Φαίνεσαι έτοιμος/-η, ας ξεκινήσουμε!», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριάς σου.

• Δίνοντας κίνητρα

Εξήγησε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου ότι «όταν παρουσιάζει αρμόζουσες και ασφαλείς σεξουαλικές συμπεριφορές, μπορεί να προστατέψει τον ίδιο/ την ίδια από ανθρώπους που γνωρίζει ή που δε γνωρίζει». Εξήγησε ότι γνωρίζοντας πόσο πρέπει να ανοίξει/ βγάλει τα ρούχα του/ της είναι σημαντικό για την ασφάλειά του/ της όταν πηγαίνει σε τουαλέτες δημόσιων χώρων.

• Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ότι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη εισαγωγική ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών σου. Κάνε τους να μιλήσουν, ρωτώντας ερωτήσεις όπως «Έχουμε ξαναζητήσει για αυτό το θέμα παλιά. Το θυμάσαι;». Εάν όμως ο μαθητής σου δεν έχει ικανότητα να εκφραστεί λεκτικά, χρησιμοποίησε το οπτικό υλικό που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή. Έπειτα ξεκίνα τη διδασκαλία, λέγοντας, «Ναι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε τώρα!»

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Μαθαίνω Ασφαλείς και Μη Ασφαλείς Σεξουαλικές Συμπεριφορές

Πες στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου «Σήμερα θα μάθουμε μαζί ποιες είναι οι αρμόζουσες και ασφαλείς συμπεριφορές. Άκουσέ με προσεκτικά. Όταν βρίσκεσαι σε δημόσιους χώρους (πάρκο, σχολείο, χώρος για πικνίκ, εμπορικό κέντρο, ξενώνας, γυμναστήριο, πισίνα, όπως οι τουαλέτες είναι δημόσιες) πρέπει να πηγαίνεις στην τουαλέτα, μόνο όταν έχεις ανάγκη να πας στην τουαλέτα.

131

Κάνε μια σύντομη εξήγηση «Εάν η πόρτα της τουαλέτας είναι κλειστή, πρέπει να χτυπήσεις την πόρτα, εάν δεν είναι κανένας μέσα, μπορείς να μπεις. Εάν είναι κάποιος μέσα, θα πρέπει να περιμένεις μέχρι να βγει. Μόλις μπεις μέσα, πρέπει να κατεβάσεις τα ρούχα σου (παντελόνι-φούστα, εσώρουχα για να κάνεις την ανάγκη σου) και στη συνέχεια πρέπει να καθαρίσεις την προσωπική σου περιοχή. Μετά πρέπει να ξαναφορέσεις τα ρούχα σου. Πρέπει να τραβήξεις το καζανάκι και μετά να βγεις από την τουαλέτα.» Μετά πες του / της «Τώρα θα σου διαβάσω μια σύντομη ιστορία, άκουσέ με προσεκτικά». Διάβασε την ιστορία στον μαθητή/ στη μαθήτρια δύο φορές δυνατά. Στη συνέχεια, απάντησε εσύ ο ίδιος/ η ίδια στις ερωτήσεις κατανόησης της ιστορίας. Παρακαλώ διάβασε την ερώτηση 1 «Πού ήταν ο Ali όταν πήγε στην τουαλέτα;». Στη συνέχεια, απάντησε αμέσως στην ερώτηση «Όταν ο Ali ήταν στην καντίνα του σχολείου, χρειάστηκε να πάει στην τουαλέτα». Επανάλαβε την ίδια διαδικασία και για τις άλλες ερωτήσεις. Εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου έχει δεξιότητες ανάγνωσης, πείτε του/ της «Τώρα είναι η σειρά σου». Ζήτησέ του/ της να διαβάσει την ιστορία και να απαντήσει στις ερωτήσεις κατανόησης. Ενίσχυσε τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου, επανάλαβε τη διδασκαλία όταν απαντά λανθασμένα ή δεν αποκρίνεται. Μετά από αυτές τις συνεδρίες, ξεκίνησε την ενότητα καθοδηγούμενης πρακτικής, η οποία είναι η δεύτερη συνεδρία. Σε αυτή τη συνεδρία, αποσύροντας τα ερεθίσματα, απλώς διάβασε την ιστορία στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου ή ζήτησέ του/ της να τη διαβάσει και να απαντήσει σε ερωτήσεις κατανόησης. Ενίσχυσε τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου, επέστρεψε στη συνεδρία μοντελοποίησης εάν ανταποκρίνεται λανθασμένα, δεν ανταποκρίνεται ή παραλείπει απαντήσεις και επανάλαβε τη διδασκαλία.

Μετά τις καθοδηγούμενες εφαρμογές, πήγαινε στο βήμα των ανεξάρτητων εφαρμογών. Σε αυτήν τη συνεδρία, απόσυρε εντελώς τα ερεθίσματα και ζήτη από τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου να εκτελέσει ατομικά τη συμπεριφορά-στόχο. Ενίσχυσε τις σωστές απαντήσεις του μαθητή/ της μαθήτριας σου κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Όταν αυτός / αυτή ανταποκρίνεται λανθασμένα, δεν ανταποκρίνεται ή παραλείπει απαντήσεις, επέστρεψε στην καθοδηγούμενη πρακτική και επανάλαβε τη διδασκαλία.

132

Παράδειγμα σύντομης ιστορίας

Συννεφάκι ομιλίας 1: Ο Ali ήταν στην τρίτη τάξη. Όταν χτύπησε το κουδούνι, αυτός και οι φίλοι του πήγαν στην καντίνα του σχολείου.

Συννεφάκι ομιλίας 2: Καθώς περίμενε στη σειρά για το τoστ, χρειάστηκε να πάει στην τουαλέτα.

Συννεφάκι ομιλίας 3: Ο Ali βγήκε από το κυλικείο. Πήγε γρήγορα στην τουαλέτα του σχολείου.

133

Συννεφάκι ομιλίας 4: Χτύπησε την πόρτα της τουαλέτας. Δεν υπήρχε κανείς μέσα.

Συννεφάκι ομιλίας 5: Μπήκε στην τουαλέτα

Συννεφάκι ομιλίας 6: Βεβαιώθηκε ότι έκλεισε την πόρτα

134

Συννεφάκι ομιλίας 7: Έβγαλε το παντελόνι του.

Συννεφάκι ομιλίας 8: Κατέβασε τα εσώρουχά του.

Συννεφάκι ομιλίας 9: Έκανε την ανάγκη του.

**** 135 ***

Συννεφάκι ομιλίας 10: Καθάρισε την προσωπική του περιοχή.

Συννεφάκι ομιλίας 11: Φόρεσε το παντελόνι του.

Συννεφάκι ομιλίας 12: Τράβηξε το καζανάκι.

*** 136 ***

Συννεφάκι ομιλίας 13: Έπλυνε τα χέρια του.

Συννεφάκι ομιλίας 14: Βγήκε από την τουαλέτα.

Ερωτήσεις κατανόησης της ιστορίας

1. Πού ήταν ο Ali όταν χρειάστηκε να πάει στην τουαλέτα; Πες μου.
2. Πού πήγε ο Ali όταν χρειάστηκε να πάει τουαλέτα; Πες μου.
3. Τι έκανε ο Ali πριν πάει στην τουαλέτα; Πες μου.
4. Τι έκανε πρώτα ο Ali όταν μπήκε στην τουαλέτα; Πες μου.
5. Τι έκανε ο Ali μετά αφού τελείωσε την τουαλέτα του; Πες μου.
6. Ποια συμπεριφορά θα ήταν ακατάλληλη όταν ο Ali ήταν στην τουαλέτα; Πες μου.
7. Εάν ήσουν ο Ali, πώς θα συμπεριφερόσουν αν χρειαζόταν να πας στην τουαλέτα; Πες μου.

*****137*****

Συνέχισε τη διδασκαλία προετοιμάζοντας διαφορετικά δείγματα ιστορίας για άλλα πρότυπα συμπεριφοράς, καθώς και ερωτήσεις κατανόησης για αυτές τις ιστορίες.

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Σύλλεξε δεδομένα γενίκευσης από τον μαθητή σου / τη μαθήτριά σου στο φυσικό σας περιβάλλον. Μπορείς να ζητήσεις υποστήριξη από την οικογένεια των μαθητών σου. Πρέπει να παρακολουθείς και να ελέγχεις αν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου ξεχάσει αυτά που έχει μάθει κι αν τα χρησιμοποιεί στην καθημερινότητά του/ της. Μετά την απόκτηση αυτών των δεξιοτήτων, η εργασία παρακολούθησης εκτελείται σε κατάλληλα διαστήματα σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες που αφορούν τον/την κάθε μαθητή/ μαθήτριά σου, για παράδειγμα εβδομαδιαία ή μηνιαία. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω κάρτες εικόνων για γενίκευση.

Αρμόζουσες και Ασφαλείς Συμπεριφορές για τη Σεξουαλική Ανάπτυξη

Εικόνα 1

Κλείνω την πόρτα όταν μπαίνω στην τουαλέτα στο σπίτι.

Συμπεριφορές που δεν είναι αρμόζουσες και ασφαλείς για τη σεξουαλική ανάπτυξη

Εικόνα 2

Αφήνω την πόρτα ανοιχτή όταν μπαίνω στην τουαλέτα στο σπίτι.

138

Αρμόζουσες και Ασφαλείς Συμπεριφορές για τη Σεξουαλική Ανάπτυξη

Εικόνα 1- Βγαίνω από την τουαλέτα του σχολείου, αφού φορέσω το κάτω μέρος των ρούχων μου (παντελόνι / φούστα / εσώρουχα).

Εικόνα 2- (Εικόνα παρακάτω) Πηγαίνω στην τουαλέτα στο πάρκο, όταν είναι αναγκαίο.

Συμπεριφορές που δεν είναι αρμόζουσες και ασφαλείς για τη σεξουαλική ανάπτυξη

Εικόνα 1- (Εικόνα στα δεξιά) Βγαίνω από την τουαλέτα του σχολείου, χωρίς να φοράω το κάτω μέρος των ρούχων μου (παντελόνι / φούστα / εσώρουχα) στο σχολείο.

Εικόνα 2- Δε χρησιμοποιώ την τουαλέτα στο πάρκο, όταν είναι αναγκαίο.

139

Αρμόζουσες και Ασφαλείς Συμπεριφορές για τη Σεξουαλική Ανάπτυξη

Εικόνα 1- Τραβάω το καζανάκι της τουαλέτας μετά τη χρήση της στο πικνίκ και την αφήνω καθαρή.

Εικόνα 2- (Εικόνα παρακάτω) Βγάζω το κάτω μέρος των ρούχων μου (παντελόνι / φούστα / εσώρουχα), όταν χρειάζεται να πάω στην τουαλέτα στο σπίτι κάποιου άλλου.

Συμπεριφορές που δεν είναι αρμόζουσες και ασφαλείς για τη σεξουαλική ανάπτυξη

Εικόνα 1- (Εικόνα στα δεξιά) Αφήνω την τουαλέτα βρώμικη μετά τη χρήση της στο πικ-νικ.

Εικόνα 2- Βγάζω το κάτω μέρος των ρούχων μου (παντελόνι / φούστα / εσώρουχα) έξω από την τουαλέτα, όταν χρειάζεται να πάω στην τουαλέτα στο σπίτι κάποιου άλλου.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Για να αξιολογήσεις την επίδοση του μαθητή / της μαθήτριάς σου στο επίπεδο εκκίνησης, στη διδακτική ακολουθία και μετά τη διδασκαλία, ρώτα τον/ την «Κοίτα προσεκτικά τις κάρτες εικόνων μπροστά σου και δείξε την κάρτα που περιέχει τις αρμόζουσες συμπεριφορές που πρέπει να έχουμε σε μια τουαλέτα, που χρησιμοποιείται και από άλλους.»

Μετά από αυτό, κατάγραψε την απόδοση του μαθητή / της μαθήτριάς σου στο «Έντυπο καταγραφής για τη βελτίωση των αρμοζουσών και ασφαλών συμπεριφορών για τη σεξουαλική ανάπτυξη» παρουσιάζοντας το μάθημα «Ποιες είναι οι αρμόζουσες συμπεριφορές που πρέπει να παρουσιάσουμε σε τουαλέτες σε διαφορετικά περιβάλλοντα;». Εκτέλεσε την διαδικασία αξιολόγησης ατομικά. Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση.

140

Έντυπο καταγραφής «Βελτιώνοντας τις Αρμόζουσες και Ασφαλείς Συμπεριφορές για τη Σεξουαλική Ανάπτυξη»

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Ερέθισμα / Οδηγία: Δείξε την κάρτα που περιέχει τις αρμόζουσες συμπεριφορές που πρέπει να δείξουμε σε μια τουαλέτα που χρησιμοποιούν και άλλοι. Ποιες είναι οι αρμόζουσες συμπεριφορές που πρέπει να παρουσιάσουμε σε τουαλέτες σε διαφορετικά περιβάλλοντα;

Στοχευμένες Αντιδράσεις	Προ- διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Μετά τη διδασκαλία		
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2	
Δείχνει το παιδί που εμφανίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές στην τουαλέτα του σπιτιού του											
Δείχνει το παιδί που εμφανίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές στην τουαλέτα του σχολείου											
Δείχνει το παιδί που εμφανίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές στην τουαλέτα του πάρκου											
Δείχνει το παιδί που εμφανίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές στην τουαλέτα του χώρου που κάνει πικνίκ.											
Δείχνει το παιδί που εμφανίζει αρμόζουσες και ανάρμοστες συμπεριφορές στην τουαλέτα του σπιτιού που έχει επισκεφτεί											
Καταλαβαίνει τις αρμόζουσες συμπεριφορές που θα πρέπει να εκδηλώνονται στις τουαλέτες σε διάφορα περιβάλλοντα											
Παρουσιάζει τις αρμόζουσες συμπεριφορές που θα πρέπει να εκδηλώνονται στις τουαλέτες σε διάφορα περιβάλλοντα											

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) στη φόρμα, για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

Επεξηγήσεις και Σημεία που πρέπει να λάβεις υπόψη:

Υπενθύμισε στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου να πάει στην τουαλέτα κατά τη διάρκεια διαλειμμάτων για να προστατεύσει την προσωπική του/ της περιοχή όταν βρίσκεται σε δημόσιους χώρους. Βεβαιώσου ότι υπάρχουν τουαλέτες στα επιλεγμένα περιβάλλοντα για τις εκδρομές, τα σημεία παρατήρησης και τις δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν σε δημόσιους χώρους καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Αντικειμενικός στόχος 8.3 Εκπαιδευσε τους ώστε να αποκτήσουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν ανάρμοστες σεξουαλικές συμπεριφορές.

Αντικειμενικός στόχος 8.4 Εξήγησε τι πρέπει να κάνουν ενάντια σε ακατάλληλες σεξουαλικές συμπεριφορές σε δημόσιες περιοχές.

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές: Παράλληλη Διδασκαλία με Ερεθίσματα

Εκπαιδευτικά Υλικά / Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Υλικά: Κάρτες εικόνων στο βιβλίο σου

Προετοιμασία για διδασκαλία:

- Είναι ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έτοιμος/-η να μάθει τη δεξιότητα; Έχει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες;

«Μπορεί το παιδί σου να έχει μια ουσιαστική αντίδραση στις ερωτήσεις και τις οδηγίες σου;», «Μπορεί να σε μιμηθεί;» «Μπορεί το παιδί σου να προσέξει αυτό που του/της δείχνεις για τουλάχιστον 5 λεπτά;». Αν η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα είναι «Ναι», μπορείς να αρχίσεις να δουλεύεις τη δραστηριότητα. Αν η απάντηση είναι «Όχι», πρέπει πρώτα να φροντίσεις να αποκτήσουν οι μαθητές σου αυτές τις βασικές δεξιότητες. Φρόντισε να συνεργαστείς με την οικογένειά του/της σε αυτή τη διαδικασία.

- Αποφασίζοντας την τρέχουσα απόδοση/επίδοση του μαθητή /της μαθήτριάς σου / Αξιολόγηση πριν τη διδασκαλία

Κάθισε δίπλα στον μαθητή /στη μαθήτριά σου. Βάλτε μπροστά του/ της τις κάρτες εικόνων που αντιπροσωπεύουν τις σεξουαλικές συμπεριφορές που είναι αρμόζουσες και αυτές που δεν είναι. Για παράδειγμα, η εικόνα ενός παιδιού που ξύνει τα προσωπικά του σημεία ή στερεώνει τα εσώρουχά του ενώ η πόρτα της καμπίνας είναι κλειστή και ένα παιδί που ξύνει τα προσωπικά του σημεία ή στερεώνει τα εσώρουχά του σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα και πες του: «Κοιτάξτε προσεκτικά τις κάρτες εικόνων μπροστά σου και δείξε την κάρτα με την αρμόζουσα / ανάρμοστη σεξουαλική συμπεριφορά». Μετά από αυτό, ρώτα τον μαθητή / τη μαθήτριά σου «Τι θα έκανες αν χρειαζόταν να ξύσεις τα προσωπικά μέρη του σώματός σου ή να στερεώσεις τα εσώρουχά σου στο πάρκο / τον σχολικό κήπο;». Βάλε το σημείο (+) στο έντυπο καταγραφής όταν ο μαθητής/ η μαθήτριά σου έχει τη σωστή αντίδραση, ενώ βάλε το σημείο (-) όταν έχει λάθος αντίδραση ή δεν έχει καμία απολύτως αντίδραση. Τα παραδείγματα που μπορείς να χρησιμοποιήσεις παρουσιάζονται παρακάτω:

142

Κάρτες εικόνων σχετικά με τις συμπεριφορές που είναι αρμόζουσες και ασφαλείς

Ξύσιμο των προσωπικών σημείων του σώματος όταν η πόρτα της τουαλέτας είναι κλειστή. **1. Εικόνα**

Στερέωση των εσωρούχων όταν η πόρτα της τουαλέτας είναι κλειστή. **2. Εικόνα**

Ξύσιμο των προσωπικών σημείων του σώματος ή στερέωση των εσώρουχων ενώ η πόρτα της καμπίνας είναι κλειστή. **3. Εικόνα**

143

Κάρτες εικόνων σχετικά με τις συμπεριφορές που δεν είναι αρμόζουσες και ασφαλείς

Ξύσιμο των προσωπικών σημείων του σώματος έξω από ιδιωτικούς χώρους. **1. Εικόνα**

Στερέωση των εσωρούχων έξω από ιδιωτικούς χώρους. **2. Εικόνα**

Ξύσιμο των προσωπικών σημείων του σώματος ή στερέωση των εσωρούχων έξω από ιδιωτικούς χώρους.

3. Εικόνα

144

- Τακτοποιώντας το περιβάλλον

Τακτοποίησε το περιβάλλον όπου θα διδάξεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του /της εκάστοτε μαθητή/ μαθήτριας. Η κάθε στοχευμένη συμπεριφορά πρέπει να διδάσκεται ατομικά. Για τη δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε δωμάτιο, τάξη ή κάποιο άλλο που είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικός χώρος στο σχολείο. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή/ της μαθήτριας σου, διάλεξε το είδος των ερεθισμάτων που θα χρησιμοποιήσεις, κάθισε μαζί του /της είτε ο ένας απέναντι στον άλλο, είτε δίπλα δίπλα, είτε σε Γ. Προετοίμασε την ανατροφοδότηση και τα εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιήσεις ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας.

- Τραβώντας την προσοχή

Χρησιμοποιήστε προτάσεις που τραβούν την προσοχή, όπως «Ας ξεκινήσουμε να δουλεύουμε μαζί. Φαίνεσαι έτοιμος/-η, ας ξεκινήσουμε!», με σκοπό να τραβήξεις την προσοχή του μαθητή/ της μαθήτριας σου.

- Δίνοντας κίνητρα

Εξήγησε στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου ότι μπορεί να ξύσει τα προσωπικά του / της σημεία ή να στερεώσει τα εσώρουχά του / της, πηγαίνοντας στην τουαλέτα ή στο μπάνιο και κλείνοντας την πόρτα κάθε φορά που αισθάνεται φαγούρα ή ότι πρέπει να διορθώσει τα εσώρουχά του/ της, όταν βρίσκεται στο πάρκο, στο λεωφορείο, στην τάξη, στην υπηρεσία, στο δρόμο, στο εμπορικό κέντρο, κατά τη διάρκεια επίσκεψης ή στο διάδρομο του σχολείου.

Επισκόπηση και έναρξη της τάξης

Αφού εξηγήσεις ότι χρειάζεται στην φάση της παρότρυνσης, κάνε μια σύντομη εισαγωγική ομιλία ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών σου. Αφού τους εξηγήσεις πόσο σημαντική είναι η αντιμετώπιση της σεξουαλικής συμπεριφοράς που δεν είναι αρμόζουσα, προχώρησε στη διδασκαλία.

Εφαρμογή:

Δραστηριότητα 1: Αντιμετωπίζω Ανάρμοστες Σεξουαλικές Συμπεριφορές

Κάθισε δίπλα-δίπλα με τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου, κοιτώντας ο ένας τον άλλο, δίπλα δίπλα ή σε σχήμα Γ. Πες του/ της ότι «Όταν βρίσκεσαι σε δημόσιους χώρους (στο πάρκο, στο εμπορικό κέντρο, στο σχολικό διάδρομο, στην τάξη, στον ξενώνα, στον κήπο κ.λπ.) και έχεις φαγούρα στα προσωπικά μέρη του σώματός σου (γλουτοί, γεννητικά όργανα, στήθος στις γυναίκες) ή νιώθεις άβολα με τα εσώρουχα σου, πρέπει να πας στο μπάνιο κλείνοντας την πόρτα και να ξύσεις το μέρος του σώματος σου /να στερεώσεις τα εσώρουχά σου. Μετά από αυτό, πρέπει να πλύνεις τα χέρια σου» και έπειτα βάλε μπροστά στον μαθητή / στη μαθήτρια σου μια εικόνα ενός παιδιού που ξύνει τα προσωπικά του μέρη σε ένα δημόσιο χώρο και την εικόνα ενός παιδιού που ξύνει τα προσωπικά του μέρη σε στο μπάνιο. Πείτε τους/ της «Εξέτασε προσεκτικά την εικόνα μπροστά σου.» Μετά από αυτό, ζήτη του/ της «Κοίτα το κάρτες εικόνων μπροστά σου και δείξε μου την κάρτα με την αρμόζουσα/ ανάρμοστη σεξουαλική συμπεριφορά.» Παρακαλώ σημείωσε τη σωστή κάρτα εικόνας αμέσως μετά. Περίμενε 3-5 δευτερόλεπτα για να αντιδράσει ο μαθητής / η μαθήτρια σου.

145

Αντίδρασε σύμφωνα με την αντίδραση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Μετά από αυτήν τη δραστηριότητα, επανάλαβε τις εξηγήσεις σας στην εικόνα δείχνοντας την εικόνα που περιέχει σεξουαλική συμπεριφορά που είναι αρμόζουσα για τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου. Στη συνέχεια, κάνοντας ασκήσεις παιχνιδιού ρόλων, ζήτα από τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου να εφαρμόσει την ικανότητα που έχει αποκτήσει.

Γενίκευση - Παρακολούθηση:

Ζήτα από τον μαθητή/ τη μαθήτρια σου να κάνει την ίδια δουλειά σε διαφορετικά περιβάλλοντα (στο σπίτι, κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης, σε διαφορετικά εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.λπ.) και παρουσία διαφορετικών ατόμων (πατέρας, μητέρα, αδέρφια, δάσκαλος/α, κ.λπ.). Με αυτόν τον τρόπο, θα διασφαλιστεί ότι οι ανάρμοστες σεξουαλικές συμπεριφορές που προκύπτουν σε χώρους κοινωνικών σχέσεων θα αντιμετωπίζονται και θα γενικεύονται. Πρέπει να παρακολουθείς και να ελέγχεις αν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου ξεχάσει αυτά που έχει μάθει κι αν τα χρησιμοποιεί στην καθημερινότητά του/ της. Διενέργησε επαναληπτικές συνεδρίες σε τακτά χρονικά διαστήματα, για παράδειγμα κάθε εβδομάδα ή μήνα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες που αφορούν τον/την κάθε μαθητή/ μαθήτρια σου. Επίσης, μπορείς να επωφεληθείς από τις παρατηρήσεις των γονέων κατά τη διάρκεια της μελέτης παρακολούθησης.

Αποτίμηση και Αξιολόγηση:

Για να αξιολογήσεις την επίδοση του μαθητή / της μαθήτριας σου στο επίπεδο εκκίνησης, στη διδακτική ακολουθία και μετά τη διδασκαλία, χρησιμοποίησε το παράδειγμα του «Έντυπου Καταγραφής για την Αντιμετώπιση Ανάρμοστων Συμπεριφορών». Εκτέλεσε την διαδικασία αξιολόγησης ατομικά.

146

Έντυπο καταγραφής «Αντιμετωπίζοντας Ανάρμοστες Συμπεριφορές»

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Όνοματεπώνυμο Δασκάλου/ Δασκάλας:

Κριτήριο: 100%

Στόχος Ερέθισμα / Οδηγία: Κοίτα προσεκτικά τις κάρτες εικόνων μπροστά σου και δείξε την κάρτα με την αρμόζουσα/ ανάρμοστη σεξουαλική συμπεριφορά. Τι πρέπει να κάνεις όταν έχεις φαγούρα στα προσωπικά μέρη του σώματός σου/ πρέπει να στερεώσεις τα εσώρουχά σου;

* Ο αριθμός των συνεδριών μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με την απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριας σου. Για τις σωστές απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (+) στη φόρμα, για τη μη αντίδραση και/ή για τις λάθος απαντήσεις χρησιμοποίησε το σημείο (-).

Αρμόζουσα και ανάρμοστη συμπεριφορά	Προ-διδασκαλίας			Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας					Μετά τη διδασκαλία		
	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2	
Εκφράζει τι πρέπει να κάνει όταν έχει φαγούρα στα προσωπικά μέρη του σώματός του/ της ή όταν πρέπει να στερεώσει τα εσώρουχά του της, όταν βρίσκεται στο πάρκο/ στην αυλή του σχολείου.											

Επεξηγήσεις και Σημεία που πρέπει να λάβεις υπόψη:

Εάν ο μαθητής/ η μαθήτρια σου χτυπάει τα προσωπικά του/ της μέρη ενώ βρίσκεται σε δημόσιους χώρους ή τρίβεται ενώ ξαπλώνει, μπορείς να τον/την κατευθύνεις σε μια δραστηριότητα που του/ της αρέσει να χρησιμοποιεί τα χέρια του/ της ή να προτείνεις να κάνει μια βόλτα με τα χέρια του/ της στην τσέπη. Θα πρέπει να εξηγήσεις στον μαθητή/ στη μαθήτρια σου ότι οι ανάρμοστες σεξουαλικές συμπεριφορές σε δημόσιους χώρους προς άτομα που δε γνωρίζει μπορεί να ενοχλήσουν το άλλο άτομο και μπορεί να είναι επικίνδυνες και για τον ίδιο/ την ίδια.

147

COVER

148

**ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ**

149

ΣΧΕΔΙΑ

150

9. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Αντικειμενικός Στόχος 9.1 Εξήγησε τα πρότυπα συμπεριφοράς που είναι κατάλληλα και μη κατάλληλα για διαπροσωπική επικοινωνία.

Αντικειμενικός Στόχος 9.2 Εξήγησε τις μεθόδους αντιμετώπισης ανεπιθύμητων απαιτήσεων

Αντικειμενικός Στόχος 9.3 Εξήγησε την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με έντυπα και ηλεκτρονικά εργαλεία

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Δραστηριότητα 1:

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια θέλει οι συμμετέχοντες να χωριστούν σε ομάδες των δύο, λέγοντας «Θα ξεκινήσουμε τη δραστηριότητά μας παίζοντας μαζί ένα παιχνίδι για την επικοινωνία». Επιτρέπει σε άτομα που είναι σε ομάδες των δύο να κάθονται πλάτη με πλάτη. Στη συνέχεια, δίνει στο ένα άτομο της κάθε μίας ομάδα ένα από τα σχέδια των προηγούμενων σελίδων. Στο άλλο άτομο της ομάδας δίνει ένα κενό χαρτί και στυλό.

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια λέει ότι «Αυτοί που έχουν σχέδια θα περιγράψουν τι είναι αυτά τα σχέδια και θα κάνουν το άλλο μέλος της ομάδας τους να σχεδιάσει το ίδιο. Οι άνθρωποι που θα σχεδιάσουν δεν θα μπορούν να κάνουν ερωτήσεις και να πουν τίποτα στο άτομο που σχεδιάζει. Κάθε ομάδα έχει 4 λεπτά για το σχέδιο. Παρακαλώ μην δείχνετε τα σχέδιά σας προτού σας το πω.» Και ξεκινά τη δραστηριότητα.

Μόλις περάσουν τα 4 λεπτά, εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια λέει ότι ο χρόνος τελείωσε και «τώρα θα κάνουμε την ίδια δραστηριότητα ξανά, αλλά αυτή τη φορά το άτομο που σχεδιάζει θα μπορεί να μιλάει και να κάνει ερωτήσεις και απαντήσεις. Θα έχετε ξανά 4 λεπτά. Ο χρόνος ξεκινάει» και συνεχίζει τη δραστηριότητα. Όταν τελειώσει η περίοδος των 4 λεπτών, εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια ζητά από τους εκπαιδευόμενους να δείξουν τα σχέδια ο ένας στον άλλο. Με βάση τις διαφορές μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου σχεδίου, κάνει τις ακόλουθες ερωτήσεις.

1. Τι νιώσατε όταν το άτομο που σχεδίαζε το πρώτο σχέδιο δεν μπορούσε να μιλήσει;

2. Τι νιώσατε ενώ το άτομο που σχεδίαζε μιλούσε στο δεύτερο σχέδιο;

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια που ακούει και τα δύο άτομα, μιλά για τις δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας που απαιτούνται. Μετά από αυτό, εξηγεί τα εξής: «Προκειμένου να επικοινωνήσουμε αποτελεσματικά με τους μαθητές και τα παιδιά μας, πρέπει να ακούσουμε ο ένας τον άλλον αμοιβαία. Μια σχέση δασκάλου-μαθητή ή παιδιού-γονέα χωρίς εμπόδια επικοινωνίας θα δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου οι μαθητές μας μπορούν να εκφραστούν καλύτερα. Το παιδί, το οποίο βρίσκει ένα ασφαλές περιβάλλον για να εκφραστεί, δε θα διστάσει να εξηγήσει τι του συνέβη. Ο πιο σημαντικός παράγοντας στην αποκάλυψη συμβάντων σεξουαλικής κακοποίησης στα οποία εκτίθεται ένα παιδί με ψυχική αναπηρία είναι η υγιής επικοινωνία που έχει με τους γονείς και τους δασκάλους του. Επομένως, το παιδί πρέπει να διδαχθεί ότι όταν του συμβεί οποιοδήποτε ανεπιθύμητη απαίτηση, πρέπει να το πει αμέσως στους ανθρώπους του κύκλου εμπιστοσύνης του. Οι εξηγήσεις του παιδιού σχετικά με το θέμα πρέπει επίσης να αντιμετωπίζονται με κατανόηση και να ακούγονται ήρεμα χωρίς επικρίσεις.»

151

Μετά από αυτό, ο εκπαιδευτής / η εκπαιδεύτρια συνεχίζει τις δηλώσεις του: «Ένα άλλο περιβάλλον όπου οι μαθητές μας με ψυχικές αναπηρίες αντιμετωπίζουν ανεπιθύμητες απαιτήσεις είναι το περιβάλλον διαδικτύου. Σε αντίθεση με την πραγματική ζωή, το περιβάλλον του διαδικτύου είναι πιο ευάλωτο και ανοιχτό σε κακοποίηση. Μπορούμε να απαριθμήσουμε τις πιθανές ανεπιθύμητες καταστάσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι μαθητές μας στο Διαδίκτυο ως εξής:

- Έκθεση του ατόμου σε σεξουαλικές συνομιλίες άλλων ατόμων
- Επίδειξη των προσωπικών μερών κάποιου άλλου
- Ηδονοβλεψία, επιδειξιμανία
- Σεξουαλική επαφή μπροστά στα μάτια του ατόμου και διασφάλιση ότι το άτομο την ακολουθεί
- Τι να ζητηθεί από το άτομο να δείξει τα προσωπικά μέρη του σώματος του
- Εμφάνιση σεξουαλικού περιεχομένου στο άτομο, κάνοντας το να παρακολουθεί πορνογραφικές ταινίες ή να δείχνει φωτογραφίες
- Χρήση του ατόμου για πορνογραφικές δραστηριότητες

Προκειμένου να προστατεύσουμε τους μαθητές μας από τέτοιες ανεπιθύμητες καταστάσεις, πρέπει να διδάξουμε τους κανόνες χρήσης του διαδικτύου. Αυτοί οι κανόνες είναι:

- Κράτα τα προσωπικά σου στοιχεία απόρρητα.
- Μοιράσου τον κωδικό πρόσβασής σου μόνο με άτομα του κύκλου εμπιστοσύνης σου.
- Κάνε φίλιες μόνο με άτομα που γνωρίζεις προσωπικά.
- Αποδέξου αιτήματα φιλίας στο διαδίκτυο μόνο από άτομα που γνωρίζεις.
- Στείλε φωτογραφίες και βίντεο μόνο σε άτομα που γνωρίζει στην πραγματική σου ζωή και φορώντας τα ρούχα σου.
- Αποδέξου φωτογραφίες και βίντεο μόνο ατόμων που γνωρίζεις στην πραγματική ζωή.
- Αποσυνδέσου από τον λογαριασμό σου στο Διαδίκτυο, όταν σταματήσεις να τον χρησιμοποιείς.

Φρόντισε να διδάξεις στον μαθητή/ στη μαθήτριά σου ότι θα πρέπει να μοιραστεί αυτήν την κατάσταση με κάποιον στον κύκλο εμπιστοσύνης του όταν εκτίθεται σε ανεπιθύμητες συμπεριφορές τόσο στην πραγματική ζωή όσο και στο διαδίκτυο και ότι δεν υπάρχει «ΜΥΣΤΙΚΟ» σε αυτά τα θέματα. Προκειμένου ο μαθητής/ η μαθήτριά σου να μην ξεχάσει τους κανόνες και να τους εφαρμόσει σωστά και πλήρως όποτε χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, μπορείς να συστήσεις στους φροντιστές να γράψουν τους κανόνες χρήσης του διαδικτύου σε ένα κομμάτι χαρτί και να το κρεμάσουν κάπου όπου το παιδί μπορεί να το δει ανά πάσα στιγμή.

152

EMPTY PAGE

153

COVER PAGE

154

COVER PAGE: ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

10. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ-ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Αντικειμενικός Στόχος 10.1 Όρισε την παραμέληση και τη συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης.

Αντικειμενικός Στόχος 10.2 Κάνε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με την παραμέληση και τη συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης στο άτομο

Αντικειμενικός Στόχος 10.3 Εξήγησε τα συμπτώματα του ατόμου που έχει παραμεληθεί και έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Εργαλεία-υλικά: Πίνακας-1 με προτάσεις που θα διανεμηθούν στην ομάδα: Σωστό – Λάθος. Πίνακας- 2: Επεξηγήσεις. Πίνακας-3: Μια μικρή τσάντα / κουτί / φάκελος για να μπουν μέσα 2 χαρτόνια διαφορετικού χρώματος, ταινία, κόλλα, ψαλίδι, χαρτιά για να γράψουν.

Πριν ξεκινήσει η δραστηριότητα, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια κόβει τις προτάσεις του Πίνακα-1 και τις βάζει στην τσάντα / κουτί / φάκελο. Γράφει «ΑΛΗΘΕΙΑ» σε ένα από τα χαρτόνια και «ΛΑΘΟΣ» στο άλλο.

Δραστηριότητα

Λάθη που γνωρίζουμε

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια λέει στην ομάδα, «Σήμερα, θα κάνουμε μια δραστηριότητα μαζί σας για να αποτρέψουμε την παραμέληση/ κακοποίηση και να παρέμβουμε σε καταστάσεις παραμέλησης/ κακοποίησης.». Κόβει τις προτάσεις που δίνονται στον Πίνακα-1 και τις μοιράζει σε κάθε συμμετέχοντα. Στους συμμετέχοντες δίνονται λίγα λεπτά για να εξετάσουν τις προτάσεις που έχουν. Εν τω μεταξύ, κρεμάει σε ένα ορατό σημείο της τάξης τον Πίνακα «Σωστό – Ψέμα», ο οποίος δίνεται ως παράδειγμα του Πίνακα-2. Οι συμμετέχοντες επικολλούν τις προτάσεις που παίρνουν στο τραπέζι που θεωρούν κατάλληλες. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια αξιολογεί τις προτάσεις στον πίνακα «Σωστό» μαζί με τους συμμετέχοντες χρησιμοποιώντας τον Πίνακα-3. Σύμφωνα με την αξιολόγηση, εάν η πρόταση είναι κατάλληλη, παραμένει στη θέση της, εάν όχι, επισυνάπτεται στην κατάλληλη πλευρά κάνοντας την απαραίτητη επεξήγηση.

156

Πίνακας 1

1. Το παιδί μπορεί να μείνει μόνο του στο σπίτι.
2. Η οικογένεια μπορεί να κάνει μπάνιο στα παιδιά της μέχρι να ξεκινήσουν το γυμνάσιο.
3. Είναι παραμέληση να στείλεις το παιδί στο σχολείο χωρίς να ικανοποιήσεις τις βασικές ανάγκες του.
4. Η οικογένεια μπορεί να φιλήσει το παιδί χωρίς άδεια, ανά πάσα στιγμή.
5. Όταν το παιδί φοβάται, μπορεί να κοιμηθεί με τους γονείς του.
6. Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα υποψιάζεται ότι το παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά, ενημερώνει αμέσως την υπηρεσία καθοδήγησης.
7. Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα παρατηρήσει παραμέληση / κακοποίηση, πρέπει να ενημερώσει πρώτα την οικογένεια.
8. Όταν παρατηρούνται ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα, στις συνήθειες διατροφής και ύπνου του παιδιού (το παιδί θυμώνει, ενώ είναι ήρεμο ή γίνεται εσωστρεφές ενώ είναι εξωστρεφές άτομο κ.λπ.), ενδέχεται να υπάρχει υποψία για παραμέληση ή κακοποίηση .
9. Οι φωτογραφίες του παιδιού μπορούν να κοινοποιηθούν στα κοινωνικά μέσα χωρίς άδεια.
10. Όταν το παιδί δηλώνει ότι έχει παραμεληθεί ή κακοποιηθεί σεξουαλικά, το αναφέρω.
11. Γνωρίζω ότι οι φροντιστές θα λάβουν ποινή φυλάκισης άμα εγκαταλείψουν το παιδί.
12. Σε όποιο επιτρέπει το παιδί, μπορεί να το αγγίξει.
13. Οι φροντιστές μπορούν να αφήσουν το παιδί σε έναν γνωστό τους που θεωρούν κατάλληλο.
14. Άτομα που δεν βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού μπορούν επίσης να αγγίξουν το παιδί.
15. Ο δάσκαλος/ η δασκάλα ενημερώνει την οικογένεια εάν βλέπει μώλωπες σε διάφορα μέρη του σώματος του παιδιού, παρατηρεί ότι το παιδί χάνει την όρεξή του, έχει νευρικές διαταραχές ή ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα.
16. Άτομα στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν να αγγίξουν τα ειδικά μέρη του παιδιού.
17. Είναι λάθος για τους φροντιστές να φιλούν το παιδί στα χείλη με άδεια.
18. Κάνοντας το παιδί να παρακολουθεί πρόγραμμα με σεξουαλικό περιεχόμενο είναι συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης.
19. Είναι συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης για τους ενήλικες να δείχνουν τα προσωπικά τους μέρη στο παιδί και να το κάνουν να αγγίξει αυτά τα μέρη.
20. Ως δάσκαλος/ δασκάλα, όταν εντοπίζω παραμέληση και σεξουαλική κακοποίηση, αναφέρω την κατάσταση στην αστυνομία.
21. Όταν κάποιος άλλος θέλει να αγγίξει το παιδί, λέει «Μην το κάνεις αυτό σε μένα.» Ωστόσο, εάν συνεχιστεί, το παιδί τον πιέζει ελαφρώς για να προστατευθεί.
22. Ο δάσκαλος / η δασκάλα μπορεί να φιλήσει το παιδί χωρίς άδεια, ανά πάσα στιγμή.

157

Πίνακας-2

Σωστό	Λάθος
Είναι παραμέληση να στείλεις το παιδί στο σχολείο χωρίς να ικανοποιήσεις τις βασικές ανάγκες του.	Το παιδί μπορεί να μείνει μόνο του στο σπίτι.
Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα υποψιάζεται ότι το παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά, ενημερώνει αμέσως την υπηρεσία καθοδήγησης.	Η οικογένεια μπορεί να κάνει μπάνιο στα παιδιά της μέχρι να ξεκινήσουν το γυμνάσιο.
Όταν παρατηρούνται ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα, στις συνήθειες διατροφής και ύπνου του παιδιού (το παιδί θυμώνει, ενώ είναι ήρεμο ή γίνεται εσωστρεφές ενώ είναι εξωστρεφές άτομο κ.λπ.), ενδέχεται να υπάρχει υποψία για παραμέληση ή κακοποίηση.	Η οικογένεια μπορεί να φιλήσει το παιδί χωρίς άδεια, ανά πάσα στιγμή.
Όταν το παιδί δηλώνει ότι έχει παραμεληθεί ή κακοποιηθεί σεξουαλικά, το αναφέρω.	Όταν το παιδί φοβάται, μπορεί να κοιμηθεί με τους γονείς του.
Γνωρίζω ότι οι φροντιστές θα λάβουν ποινή φυλάκισης άμα εγκαταλείψουν το παιδί.	Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα παρατηρήσει παραμέληση / κακοποίηση, πρέπει να ενημερώσει πρώτα την οικογένεια.
Άτομα στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν να αγγίξουν τα ειδικά μέρη του παιδιού.	Οι φωτογραφίες του παιδιού μπορούν να κοινοποιηθούν στα κοινωνικά μέσα χωρίς άδεια.
Είναι λάθος για τους φροντιστές να φιλούν το παιδί στα χείλη με άδεια.	Σε όποιον επιτρέπει το παιδί, μπορεί να το αγγίξει.
Κάνοντας το παιδί να παρακολουθεί πρόγραμμα με σεξουαλικό περιεχόμενο είναι συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης.	Οι φροντιστές μπορούν να αφήσουν το παιδί σε έναν γνωστό τους που θεωρούν κατάλληλο.
Είναι συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης για τους ενήλικες να δείχνουν τα προσωπικά τους μέρη στο παιδί και να το κάνουν να αγγίζει αυτά τα μέρη.	Άτομα που δεν βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού μπορούν επίσης να αγγίξουν το παιδί.
Ως δάσκαλος/ δασκάλα, όταν εντοπίζω παραμέληση και σεξουαλική κακοποίηση, αναφέρω την κατάσταση στην αστυνομία.	Ο δάσκαλος/ η δασκάλα ενημερώνει την οικογένεια εάν βλέπει μώλωπες σε διάφορα μέρη του σώματος του παιδιού, παρατηρεί ότι το παιδί χάνει την όρεξή του, έχει νευρικές διαταραχές ή ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα.
Όταν κάποιος άλλος θέλει να αγγίξει το παιδί, λέει «Μην το κάνεις αυτό σε μένα.» Ωστόσο, εάν συνεχιστεί, το παιδί τον πιέζει ελαφρώς για να προστατευθεί.	Ο δάσκαλος / η δασκάλα μπορεί να φιλήσει το παιδί χωρίς άδεια, ανά πάσα στιγμή.

Πίνακας 3- Επεξηγήσεις

1. Το παιδί μπορεί να μείνει μόνο του στο σπίτι: Το να αφήσεις ένα παιδί με ψυχική αναπηρία χωρίς επίβλεψη είναι συμπεριφορά παραμέλησης.
2. Η οικογένεια μπορεί να κάνει μπάνιο στα παιδιά της μέχρι να ξεκινήσουν το γυμνάσιο: Το παιδί μεταξύ 36-60 μηνών αναμένεται να κάνει μπάνιο μόνο του χωρίς βοήθεια αποκτώντας τη συνήθεια να πλένεται.
3. Είναι παραμέληση να στείλεις το παιδί στο σχολείο χωρίς να ικανοποιήσεις τις βασικές ανάγκες του: Οι ανάγκες του παιδιού, όπως η αυτοεξυπηρέτηση και η διατροφή, πρέπει να καλυφθούν πριν φτάσει στο σχολείο.
4. Η οικογένεια μπορεί να φιλήσει το παιδί χωρίς άδεια, ανά πάσα στιγμή: Οι φροντιστές πρέπει επίσης να λάβουν άδεια πριν φιλήσουν το παιδί. Εάν δεν επιτρέπεται, το παιδί δεν αναγκάζεται.
5. Όταν το παιδί φοβάται, μπορεί να κοιμηθεί με τους γονείς του: Όταν το παιδί γίνει ενός έτους, πρέπει να φύγει από το δωμάτιο των γονιών του και να αρχίσει να κοιμάται μόνο του στο δωμάτιό του. Όταν το παιδί φοβάται και έρχεται στο δωμάτιο των γονέων, είναι απαραίτητο να συζητήσετε για την ανησυχία του, να το πείσετε ότι το σπίτι είναι ένα ασφαλές μέρος και, στη συνέχεια, να το πάτε στο δωμάτιο του και να το κοιμίσετε εκεί. Συνιστάται στους γονείς να δείχνουν συνεπή συμπεριφορά ως προς αυτό.
6. Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα υποψιάζεται ότι το παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά, ενημερώνει αμέσως την υπηρεσία καθοδήγησης: Σε περίπτωση αμφιβολίας, ο δάσκαλος/η δασκάλα ενημερώνει την υπηρεσία καθοδήγησης για την κατάσταση έτσι ώστε η διαδικασία να μπορέσει να αντιμετωπιστεί καλύτερα.
7. Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα παρατηρήσει παραμέληση / κακοποίηση, πρέπει να ενημερώσει πρώτα την οικογένεια: Σύμφωνα με τις νομικές του/ της ευθύνες, ο δάσκαλος/ η δασκάλα πρέπει πρώτα να ενημερώσει την αστυνομία σε περιπτώσεις παραμέλησης και κακοποίησης.
8. Όταν παρατηρούνται ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα, στις συνήθειες διατροφής και ύπνου του παιδιού (το παιδί θυμώνει, ενώ είναι ήρεμο ή γίνεται εσωστρεφές ενώ είναι εξωστρεφές άτομο κ.λπ.), ενδέχεται να υπάρχει υποψία για παραμέληση ή κακοποίηση: Τα άτομα μπορεί να παρουσιάσουν διάφορες τραυματικές αντιδράσεις σε περιπτώσεις παραμέλησης και κακοποίησης. Ενδέχεται να υπάρχουν αλλαγές στον ύπνο, στις διατροφικές συνήθειες και στις συναισθηματικές τους καταστάσεις. Ωστόσο, αυτές οι αλλαγές ενδέχεται να μην δείχνουν απαραίτητα παραμέληση και κακοποίηση.
9. Οι φωτογραφίες του παιδιού μπορούν να κοινοποιηθούν στα κοινωνικά μέσα χωρίς άδεια: Σύμφωνα με τον νόμο περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, δεν είναι δυνατή η κοινή χρήση προσωπικών δεδομένων οποιουδήποτε ατόμου, όπως φωτογραφίες ή βίντεο.
10. Όταν το παιδί δηλώνει ότι έχει παραμεληθεί ή κακοποιηθεί σεξουαλικά, το αναφέρω: Όταν οι φροντιστές ενημερώνονται ότι το παιδί έχει κακοποιηθεί, υποχρεούνται να το αναφέρουν στην αστυνομία. Ένα άτομο που δεν αναφέρει έγκλημα που διαπράττεται στις αρμόδιες αρχές τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως 1 έτος.

11. Γνωρίζω ότι οι φροντιστές θα λάβουν ποινή φυλάκισης άμα εγκαταλείψουν το παιδί: Ένα άτομο που αφήνει ένα άτομο που έχει υπό την υποχρέωση προστασίας και επιτήρησης τιμωρείται με φυλάκιση από 3 μήνες έως 2 χρόνια.
12. Σε όποιον επιτρέπει το παιδί, μπορεί να το αγγίξει: Κανένα άτομο δεν μπορεί να αγγίξει, να αγκαλιάσει και να φιλήσει το παιδί, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού. Τα άτομα στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν επίσης να αγγίξουν με άδεια από το παιδί. Εάν το παιδί δεν επιτρέπει σε αυτούς τους ανθρώπους, δεν επιμένει στη συμπεριφορά, ούτε αναγκάζεται.
13. Οι φροντιστές μπορούν να αφήσουν το παιδί σε έναν γνωστό τους που θεωρούν κατάλληλο: Το παιδί μπορεί να αφεθεί μόνο σε εκείνους που βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης. Δεν μπορεί να αφεθεί σε κανέναν άλλον πέρα από αυτούς.
14. Άτομα που δεν βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού μπορούν επίσης να αγγίξουν το παιδί: Κανένα άτομο δεν μπορεί να αγγίξει, να αγκαλιάσει και να φιλήσει το παιδί, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού. Τα άτομα στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν επίσης να αγγίξουν με άδεια από το παιδί. Εάν το παιδί δεν επιτρέπει σε αυτούς τους ανθρώπους, δεν επιμένει στη συμπεριφορά, ούτε αναγκάζεται.
15. Ο δάσκαλος/ η δασκάλα ενημερώνει την οικογένεια εάν βλέπει μώλωπες σε διάφορα μέρη του σώματος του παιδιού, παρατηρεί ότι το παιδί χάνει την όρεξή του, έχει νευρικές διαταραχές ή ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα: Είναι νομικά επιτακτική η ενημέρωση του σχετικού ιδρύματος άμεσα, χωρίς να περιμένουν να ειδοποιηθεί η οικογένεια, εάν ο δάσκαλος/ η δασκάλα βλέπει μώλωπες σε διάφορα μέρη του σώματος του παιδιού, παρατηρεί ότι το παιδί χάνει την όρεξή του, έχει νευρικές διαταραχές ή ξαφνικές αλλαγές στα συναισθήματα.
16. Άτομα στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν να αγγίξουν τα ειδικά μέρη του παιδιού: Κανένα άτομο δεν μπορεί να αγγίξει το σώμα του παιδιού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης. Ωστόσο, σε καταστάσεις όπως ο καθαρισμός και η αλλαγή των ρούχων, οι άνθρωποι στον κύκλο εμπιστοσύνης μπορούν να καλύψουν αυτές τις ανάγκες του παιδιού λαμβάνοντας άδεια. Σε περιπτώσεις όπου το ιατρικό προσωπικό πρέπει να αγγίξει το παιδί για εξέταση, τουλάχιστον ένα άτομο στον κύκλο εμπιστοσύνης πρέπει να είναι μαζί με το παιδί.
17. Είναι λάθος για τους φροντιστές να φιλούν το παιδί στα χείλη με άδεια: Κανείς δεν μπορεί να φιλήσει το παιδί στα χείλη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης.

18. Κάνοντας το παιδί να παρακολουθεί πρόγραμμα με σεξουαλικό περιεχόμενο είναι συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης: Είναι μια συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης να κάνουν τα παιδιά να παρακολουθούν πορνογραφία.
19. Είναι συμπεριφορά σεξουαλικής κακοποίησης για τους ενήλικες να δείχνουν τα προσωπικά τους μέρη στο παιδί και να το κάνουν να αγγίζει αυτά τα μέρη.
20. Ως δάσκαλος/ δασκάλα, όταν εντοπίζω παραμέληση και σεξουαλική κακοποίηση, αναφέρω την κατάσταση στην αστυνομία: Εάν εντοπιστεί κατάσταση παραμέλησης και σεξουαλικής κακοποίησης, οι φροντιστές υποχρεούνται να αναφέρουν την κατάσταση στις αρχές ασφαλείας χωρίς να πραγματοποιήσουν έρευνα και να χάσουν χρόνο.
21. Όταν κάποιος άλλος θέλει να αγγίξει το παιδί, λέει «Μην το κάνεις αυτό σε μένα.» Ωστόσο, εάν συνεχιστεί, το παιδί τον πιέζει ελαφρώς για να προστατευθεί.
22. Ο δάσκαλος / η δασκάλα μπορεί να φιλήσει το παιδί χωρίς άδεια, ανά πάσα στιγμή: Μερικές φορές οι μαθητές μπορεί να θέλουν να αγκαλιάσουν τους δασκάλους τους και μερικές φορές μπορεί να θέλουν να τους φιλήσουν. Σε αυτές τις περιπτώσεις, χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο τόνο φωνής, μπορείτε να πείτε ότι «Όταν θέλεις να με αγκαλιάσεις, χρειάζεσαι άδεια από εμένα.» Το γεγονός ότι όλο το προσωπικό του σχολείου έχει την ίδια στάση είναι πολύ σημαντικό όσον αφορά την κοινή γλώσσα.

Αντικειμενικός Στόχος 10.4: Εξήγησε τις πρακτικές που ακολουθούνται σε περιπτώσεις παραμέλησης και σεξουαλικής κακοποίησης.

Αντικειμενικός Στόχος 10.5 Εξήγησε τις κατάλληλες παρεμβατικές μεθόδους σε περίπτωση παραμέλησης και σεξουαλικής κακοποίησης

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Εργαλεία και Εξοπλισμός: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 (Το ερωτηματολόγιο αναπαράγεται σε όσα αντίτυπα όσος είναι ο αριθμός των συμμετεχόντων), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 (Το έντυπο απάντησης αναπαράγεται σε όσα αντίτυπα όσος είναι ο αριθμός των συμμετεχόντων), στυλό

Δραστηριότητα 1:

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια δηλώνει τα εξής: «Περιστασιακά, ενδέχεται να συμβούν περιπτώσεις παραμέλησης / κακοποίησης. Συχνά, σε αυτές τις καταστάσεις, ενδέχεται να μην γνωρίζετε τι να κάνετε ή πώς να προχωρήσετε. Μερικές φορές το παιδί μπορεί να έρθει και να εξηγήσει τις καταστάσεις παραμέλησης/ κακοποίησης και μερικές φορές ο δάσκαλος /η δασκάλα μπορεί να παρατηρήσει το παιδί και να προσδιορίσει την κατάσταση με βάση αυτά που λέει ή κάνει το παιδί. Τα παιδιά με ψυχική αναπηρία μπορεί να έχουν μεγαλύτερη δυσκολία στην έκφραση παραμέλησης / κακοποίησης σε σύγκριση με τα παιδιά με συνηθισμένη ανάπτυξη. Το γεγονός ότι ο δάσκαλος / η δασκάλα γνωρίζει καλά τα παιδιά, τα παρακολουθεί καλά, δημιουργεί καλές σχέσεις, τα δέχεται άνευ όρων, τον/ την διευκολύνει να παρατηρήσει τις αλλαγές στο παιδί και να κάνει το παιδί να εκφραστεί. Σήμερα, θα πραγματοποιήσουμε μια δραστηριότητα μαζί σας σχετικά με τους τρόπους προσδιορισμού της παραμέλησης και της κακοποίησης, ακόμα και σε περίπτωση αμφιβολίας. Τώρα θα σας μοιράσω ένα χαρτί Α4 με ερωτήσεις. Θέλω να γράψετε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις στο χώρο κάτω από τις ερωτήσεις.» Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια μοιράζει το ερωτηματολόγιο του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1. Αφού η ομάδα απαντήσει στη φόρμα, ο εκπαιδευτής / η εκπαιδεύτρια μοιράζει στην ομάδα το έντυπο με τις απαντήσεις του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 2. Στο τέλος της δραστηριότητας, παρέχεται μια σύντομη περίληψη και έτσι ολοκληρώνεται η δραστηριότητα.

161

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Τα παιδιά με ψυχική αναπηρία λένε ψέματα σχετικά με σεξουαλική κακοποίηση;
2. Τι σημαίνει η αρχή της εμπιστευτικότητας σε περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης;
3. Ποιος είναι υπεύθυνος να αναφέρει περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;
4. Ποιες συμπεριφορές παρατηρούνται σε παιδιά μετά από περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;
5. Τα παιδιά με διανοητική αναπηρία διηγούνται ιστορίες για σεξουαλική κακοποίηση για να προσελκύσουν την προσοχή;
6. Τι πρέπει να κάνετε ως δάσκαλος/ δασκάλα όταν υπάρχει υποψία σεξουαλικής κακοποίησης;
7. Σε ποια ιδρύματα ή τηλέφωνα πρέπει να αναφέρετε σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;
8. Τι θα συνέβαινε εάν ο δάσκαλος/ η δασκάλα ρωτήσει το παιδί λεπτομερείς ερωτήσεις σχετικά με τις εμπειρίες του που περιγράφουν τη σεξουαλική κακοποίηση;

9. Πότε ενημερώνεται η οικογένεια σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;
10. Ποιος είναι νομικά υπεύθυνος για την παρακολούθηση της υπόθεσης σεξουαλικής κακοποίησης;
11. Τι μπορεί να γίνει εάν ο δάσκαλος/ η δασκάλα ανησυχεί για την ασφάλειά του/της ενώ αναφέρει περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;
12. Ποιες είναι οι κυρώσεις για το έγκλημα σεξουαλικής κακοποίησης;
13. Ποιες είναι οι νομικές κυρώσεις για την μη έγκαιρη αναφορά της υπόθεσης σεξουαλικής κακοποίησης στις αρμόδιες υπηρεσίες;
14. Ποια είναι τα σημεία στα οποία ο δάσκαλος / η δασκάλα πρέπει να δώσει προσοχή κατά την επικοινωνία με τον μαθητή/ τη μαθήτριά μετά την υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης;
15. Εάν η ασφάλεια της ζωής του παιδιού κινδυνεύει σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης, τι μπορεί να κάνει ο δάσκαλος/ η δασκάλα;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΕΝΤΥΠΟ ΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Τα παιδιά με ψυχική αναπηρία λένε ψέματα σχετικά με σεξουαλική κακοποίηση;

Τα παιδιά μπορούν να εξηγήσουν το σεξουαλικό περιεχόμενο που παρακολουθούν ή το σεξουαλικό περιεχόμενο που ακούνε, αλλά μπορούν να μιλήσουν περισσότερο για ό,τι λέγεται για παραμέληση / κακοποίηση και μπορούν να μπουν σε λεπτομέρειες που δεν είναι γνωστές πριν συμβεί. Δεν πρέπει να σκεφτόμαστε ότι αυτό που λένε τα παιδιά είναι φανταστικό. Δεν αναμένεται ότι ένα παιδί που δεν έχει φτάσει στην περίοδο των αφηρημένων εννοιών να απεικονίσει ένα περιστατικό παραμέλησης/ κακοποίησης στο μυαλό του.

2. Τι σημαίνει η αρχή της εμπιστευτικότητας σε περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης;

Οι εμπειρίες του παιδιού που είναι θύμα δεν πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συζήτησης με το προσωπικό του σχολείου. Μετά την κοινοποίηση στις απαραίτητες αρχές, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της εμπιστευτικότητας του θέματος, δεν πρέπει να κοινοποιούνται πληροφορίες σε κανέναν άλλο πέρα από αυτούς που θα βοηθήσουν το παιδί. Αρκεί να γνωρίζουν μόνο οι αρμόδιοι εκπαιδευτικοί καθοδήγησης και διευθυντής του σχολείου.

3. Ποιος είναι υπεύθυνος να αναφέρει περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;

Όποιος είναι το πρώτο άτομο που μαθαίνει για τη σεξουαλική κακοποίηση. Η ευθύνη της αναφοράς συνεχίζεται ιεραρχικά από αυτό το άτομο.

4. Ποιες συμπεριφορές παρατηρούνται σε παιδιά μετά από περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;

Φόβος, κατάθλιψη, θυμός, εχθρότητα, ακατάλληλη σεξουαλική συμπεριφορά, σωματικά προβλήματα, λιποθυμία, μούδιασμα, διαταραχές συμπεριφοράς, διατροφικές διαταραχές, διαταραχές ύπνου, διαταραχή συγκέντρωσης, διαφοροποίηση δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης, αίσθηση ότι είναι βρώμικο, χρήση δηλώσεων αυτοκατηγορίας, εσωστρέφεια, διαφορετικές συναισθηματικές καταστάσεις (ξαφνικό κλάμα, γέλιο, κ.λπ.), μείωση των ακαδημαϊκών δεξιοτήτων, χρήση εκφράσεων που σχετίζονται με το γάμο κάτι που δεν συνέβαινε προηγουμένως, χρήση άσεμνων λέξεων, επιδειξιμανία, διαταραχή σωματικού πόνου στο σώμα (σωματικά παράπονα χωρίς φυσιολογικό λόγο) κ.λπ. .

5. Τα παιδιά με διανοητική αναπηρία διηγούνται ιστορίες για σεξουαλική κακοποίηση για να προσελκύσουν την προσοχή;

Δεν αναμένεται ένα παιδί που δεν έχει φτάσει στην περίοδο των αφηρημένων εννοιών να απεικονίσει ένα περιστατικό παραμέλησης/ κακοποίησης στο μυαλό του.

6. Τι πρέπει να κάνετε ως δάσκαλος/ δασκάλα όταν υπάρχει υποψία σεξουαλικής κακοποίησης;

Όταν ο δάσκαλος/ η δασκάλα έχει υποψία για σεξουαλική κακοποίηση, πρέπει να το αναφέρει στην υπηρεσία καθοδήγησης του σχολείου χωρίς να χάσει χρόνο. Εάν δεν υπάρχει δάσκαλος/ δασκάλα καθοδήγησης στο σχολείο, πρέπει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές μαζί με τον διευθυντή του σχολείου, δίνοντας προσοχή στην αρχή της εμπιστευτικότητας.

164

7. Σε ποια ιδρύματα ή τηλέφωνα πρέπει να αναφέρετε σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;

- Η Γραμμή 1056 διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση φαινομένων Βίας που αντιμετωπίζουν τα παιδιά (Σωματική, Σεξουαλική & Ψυχολογική Κακοποίηση, Παραμέληση, Bullying, Παράνομη διακίνηση & εμπορία).
- Τηλεφωνική Γραμμή 11525 «Μαζί για το Παιδί»: Δωρεάν Συμβουλευτική στήριξη για την ψυχική υγεία των Παιδιών, την άσκηση βίας μέσα στην οικογένεια, τα παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- Η Γραμμή SOS 15900 είναι μια υπηρεσία εθνικής εμβέλειας που δίνει τη δυνατότητα στις γυναίκες θύματα βίας ή σε τρίτα πρόσωπα να επικοινωνήσουν άμεσα με ένα φορέα αντιμετώπισης της έμφυλης βίας.

8. Τι θα συνέβαινε εάν ο δάσκαλος/ η δασκάλα ρωτήσει το παιδί λεπτομερείς ερωτήσεις σχετικά με τις εμπειρίες του που περιγράφουν τη σεξουαλική κακοποίηση;

Ο δάσκαλος/ η δασκάλα μπορεί να αναγκάσει το παιδί να ξαναζήσει το τραύμα που έχει βιώσει, να μην ξεχάσει τις λεπτομέρειες για το περιστατικό και να αισθανθεί περισσότερη ενοχή. Μετά την αναφορά του περιστατικού, μόνο οι υπεύθυνοι υπάλληλοι στα σχετικούς φορείς/ ιδρύματα θα πρέπει να υποβάλλουν ερωτήσεις στο παιδί. Δεν πρέπει να ρωτηθούν λεπτομερείς ερωτήσεις στο παιδί (τι φόραγες, πού ήσουν, με ποιον ήσουν, γιατί δεν το είπες πριν, έκανες κάτι για να το προκαλέσεις, γιατί δεν αντιστάθηκες, κ.λπ.).

9. Πότε ενημερώνεται η οικογένεια σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;

Σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης, η οικογένεια δεν είναι η πρώτη που ενημερώνεται. Πρώτα ενημερώνονται οι αρμόδιοι φορείς/ ιδρύματα. Το ίδρυμα στο οποίο αναφέρεται η υπόθεση είναι αυτό που θα ενημερώσει την οικογένεια και όχι ο δάσκαλος/ η δασκάλα.

10. Ποιος είναι νομικά υπεύθυνος για την παρακολούθηση της υπόθεσης σεξουαλικής κακοποίησης;

Ο αξιωματούχος που κάνει τη νόμιμη ειδοποίηση μπορεί να ρωτήσει προφορικά ή γραπτώς εάν έχει αναληφθεί ή όχι κάποια δράση σχετικά με το συμβάν.

11. Τι μπορεί να γίνει εάν ο δάσκαλος/ η δασκάλα ανησυχεί για την ασφάλειά του/της ενώ αναφέρει περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης;

Εάν ο μυστικός μάρτυρας, ο οποίος ακούγεται στην ποινική διαδικασία, είναι γνωστός από τον κατηγορούμενο και εάν υφίσταται «σοβαρός κίνδυνος» για τον μάρτυρα ή τους συγγενείς του, ο μάρτυρας μπορεί να θεωρηθεί «μυστικός μάρτυρας» κατά τη διάρκεια της στάδια έρευνας και δίωξης. Ο μυστικός μάρτυρας ακούγεται από τον ίδιο τον εισαγγελέα κατά τη φάση της έρευνας και από το δικαστήριο κατά τη φάση της δίωξης. Οι αρχές επιβολής του νόμου (αστυνομία, κ.λπ.) δεν έχουν καμία εξουσία να ακούσουν τους μυστικούς μάρτυρες. Το κατά πόσον ένας μάρτυρας θα θεωρηθεί ως μυστικός μάρτυρας είναι μια απόφαση που απαιτεί νομική αξιολόγηση.

12. Ποιες είναι οι κυρώσεις για το έγκλημα σεξουαλικής κακοποίησης;

1) Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου ζωής ή σωματικής ακεραιότητας εξαναγκάζει άλλον σε επιχείρηση ή ανοχή γενετήσιας πράξης τιμωρείται με κάθειρξη.

2) Γενετήσια πράξη είναι η συνουσία και οι ίσης βαρύτητας με αυτήν πράξεις.

3) Αν η γενετήσια πράξη έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

4) Αν κάποια από τις πράξεις των προηγούμενων παραγράφων είχε ως συνέπεια τον θάνατο του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών.

5) Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 1, επιχειρεί γενετήσια πράξη χωρίς τη συναίνεση του παθόντος, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη.

Άρθρο 336 «Βιασμός», Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019)

1) Όποιος με χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα, με προτάσεις που αφορούν γενετήσιες πράξεις, με γενετήσιες πράξεις που τελούνται ενώπιον άλλου ή με επίδειξη των γεννητικών του οργάνων, προσβάλλει βάνουσα την τιμή άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

2) Με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι νεότερος των δώδεκα ετών.

3) Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλων μέσων ή τεχνολογιών πληροφορικής αποκτά επαφή με πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε τα δέκα πέντε έτη και με χειρονομίες ή προτάσεις, προσβάλλει την τιμή του ανηλίκου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Αν επακολούθησε συνάντηση ο ενήλικος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.

4) Όποιος προβαίνει σε χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα ή διατυπώνει προτάσεις για τέλεση γενετήσιων πράξεων σε πρόσωπο που εξαρτάται εργασιακά από αυτόν ή εκμεταλλευόμενος την ανάγκη ενός προσώπου να εργαστεί, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση

Άρθρο 337 «Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας», Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019)

1) Όποιος με κατάχρηση της διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία ανικανότητάς του να αντισταθεί ενεργεί με αυτόν γενετήσια πράξη τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη.

2) Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη.

Άρθρο 338 «Κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη», Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019)

1) Όποιος ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο νεότερο από 15 ετών ή το παραπλανά με αποτέλεσμα να ενεργήσει ή να υποστεί τέτοια πράξη τιμωρείται, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί βαρύτερα για το έγκλημα του άρθρου 351 Α, ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών· β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα και μέχρι τα δεκαπέντε έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

2) Οι ασελγείς πράξεις μεταξύ ανηλίκων κάτω των δεκαπέντε ετών δεν τιμωρούνται, εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη των τριών ετών, οπότε επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

3) Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο να γίνει μάρτυρας συνουσίας ή άλλης γενετήσιας πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, ακόμα κι αν ο ανήλικος δεν συμμετέχει σε αυτές. Με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου όταν ο ανήλικος γίνεται μάρτυρας γενετήσιας κακοποίησης.

Άρθρο 339 «Αποπλάνηση παιδιών», Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019)

1) Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2) Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι τριών ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι ανήλικος.

3) Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 9 «Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας», -Νόμος 3500/2006

13. Ποιες είναι οι νομικές κυρώσεις για την μη έγκαιρη αναφορά της υπόθεσης σεξουαλικής κακοποίησης στις αρμόδιες υπηρεσίες;

Η παρασιώπηση κακουργήματος [π.χ. βαριά σωματική βλάβη ανηλίκου, μεθοδευμένη (σκόπιμη) σωματική βλάβη, βιασμός, αιμομιξία, κατάχρηση ανηλίκου σε ασέλγεια, αποπλάνηση παιδιού, μαστροπεία, ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής] το οποίο πληροφορήθηκε κάποιος με αξιόπιστο τρόπο ότι συμβαίνει ή μελετάται να συμβεί συνιστά ποινικό αδίκημα (ΠΚ 232 § 1). Η ευθύνη του επαγγελματία για αναφορά, όταν αντιλαμβάνεται ή υποψιάζεται ότι ένα παιδί κακοποιείται ή παραμελείται, δεν επιμερίζεται και βαρύνει τον καθένα ξεχωριστά. Η ευθύνη υφίσταται ακέραια για κάθε έναν επαγγελματία που έχει λάβει γνώση, ανεξάρτητα από τις ενέργειες που ακολούθησαν ή όχι οι συνάδελφοι, προϊστάμενοι ή υφιστάμενοί του. Τέλος, ο νόμος προβλέπει ρητά ότι δικαίωμα καταγγελίας αξιόποινων πράξεων που διώκονται αυτεπαγγέλτως έχουν όλοι και όχι μόνον όποιος αδικήθηκε (ΚΠΔ 42 § 1).

14. Ποια είναι τα σημεία στα οποία ο δάσκαλος / η δασκάλα πρέπει να δώσει προσοχή κατά την επικοινωνία με τον μαθητή/ τη μαθήτρια μετά την υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης;

Για να μην επηρεαστεί αρνητικά ο μαθητής/ η μαθήτρια, μετά την αναφορά της υπόθεσης, ο δάσκαλος/ η δασκάλα συνεχίζει τη σχέση του με τον μαθητή/ τη μαθήτρια, όπως κάνει με τους άλλους μαθητές, παρουσιάζει μια υποστηρικτική προσέγγιση στον μαθητή/ στη μαθήτρια, δεν πρέπει να μιλάει για την τραυματική περίπτωση συνεχώς και να εκφράζει αισθήματα οίκτου προς αυτόν/ αυτή.

15. Εάν η ασφάλεια της ζωής του παιδιού κινδυνεύει σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης, τι μπορεί να κάνει ο δάσκαλος/ η δασκάλα;

Εάν υπάρχει κίνδυνος για την ασφάλεια της ζωής του παιδιού, αυτή η κατάσταση καταγράφεται σε έκθεση και αποστέλλεται στην αρχή που έχει γίνει η αναφορά. Πρέπει να ληφθούν άμεσα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας και προφύλαξης για το παιδί.

EMPTY COVER

COVER – ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΟΝ ΓΑΜΟ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

169

11. ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΟΝ ΓΑΜΟ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Αντικειμενικός Στόχος 11.1 Εξήγησε τις βασικές νομικές διαδικασίες για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Αντικειμενικός Στόχος 11.2 Εξήγησε τις καταστάσεις που θα απαιτήσουν την έναρξη της νομικής διαδικασίας.

Αντικειμενικός Στόχος 11.3 Εξήγησε τις νομικές ρυθμίσεις που αφορούν το γάμο ατόμων με ειδικές ανάγκες

Αντικειμενικός Στόχος 11.4 Οδηγίες για τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν εάν το άτομο παντρευτεί.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Εργαλεία και Εξοπλισμός: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 (Βασικές νομικές διαδικασίες για άτομα που χρειάζονται ειδική εκπαίδευση), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 (Προϋποθέσεις που απαιτούν την έναρξη της νομικής διαδικασίας), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 (Νομικές ρυθμίσεις για το γάμο ατόμων που χρειάζονται ειδική εκπαίδευση), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 (Προβλήματα που μπορεί να προκύψουν εάν το άτομο παντρευτεί και καθοδήγηση σχετικά με αυτό το θέμα), ψαλίδι, κόλλα, αυτοκόλλητο χαρτί, χρώμα, πίνακας φόντου (4 κομμάτια).

Δραστηριότητα 1:

Νομική διαδικασία για το γάμο των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια δηλώνει τα εξής: «Υπάρχουν βασικές νομικές διαδικασίες για άτομα που χρειάζονται ειδική εκπαίδευση. Ας επαναλάβουμε αυτούς τους νόμους μέσω ομαδικής εργασίας. Η μεγάλη ομάδα θα χωριστεί σε 4 υποομάδες» και χωρίζει τους συμμετέχοντες σε 4 ομάδες. Το «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3» διανέμεται στην πρώτη ομάδα, το «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4» στη 2η ομάδα, το «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5» στην 3η ομάδα και το «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6» στην 4η ομάδα. Στις ομάδες δίνονται 30 λεπτά και τους ζητείται να προετοιμάσουν πανό / αφίσες / ταινίες μικρού μήκους σχετικά με τα θέματα τους. Μετά από αυτό, κάθε ομάδα παρουσιάζει αυτό που έχουν προετοιμάσει στη μεγάλη ομάδα και ο εκπρόσωπος της ομάδας διαβάζει το ενημερωτικό κείμενο που τους έχει δοθεί στη μεγάλη ομάδα. Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδεύτρια ολοκληρώνει τη δραστηριότητα κάνοντας μια γενική αξιολόγηση του θέματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Βασικές νομικές διαδικασίες για άτομα που χρειάζονται ειδική εκπαίδευση

Η Ικανότητα Διάκρισης: Η ικανότητα του ατόμου να ενεργεί λογικά και να κατανοεί τα αίτια και τις συνέπειες των ενεργειών του ονομάζεται ικανότητα διάκρισης (ικανότητα των ανθρώπων να ενεργούν σύμφωνα με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά και τους νόμους της κοινωνίας στην οποία ζουν και η ικανότητα διάκρισης των αιτίων και των συνεπειών αυτών που κάνουν ονομάζεται ικανότητα διάκρισης.).

Ψυχική αναπηρία: Προκειμένου μια ψυχική αναπηρία να επηρεάσει την ικανότητα δράσης, πρέπει να είναι ικανή να επηρεάζει την ικανότητα διάκρισης, δηλαδή την ικανότητα του ατόμου να ενεργεί λογικά. (Αναφέρεται στο γεγονός ότι μια ψυχική ασθένεια έχει ως συνέπεια το άτομο να μην αναγνωρίσει τις αιτίες και τις συνέπειες των πράξεών του.) Το σημείο στο οποίο πρέπει να δοθεί προσοχή είναι εάν η ασθένεια επηρεάζει σε κάποιο βαθμό την ικανότητα διάκρισης του ασθενούς, ενώ εκτελεί μια συγκεκριμένη λειτουργία.

170

Αυτό που είναι σημαντικό είναι το επίπεδο ικανότητας του ασθενούς να διακρίνει μεταξύ των αιτιών και των αποτελεσμάτων των ενεργειών που κάνει. Η εξαίρεση είναι ότι η ψυχική ασθένεια μπορεί να αφαιρέσει την ικανότητα διάκρισης στο γάμο. Ανεξάρτητα από το εάν εξαλείφεται η ικανότητα διάκρισης (ανεξάρτητα από το αν το άτομο διακρίνει τα αίτια και τις συνέπειες των πράξεών του), εκτός εάν τεκμηριωθεί ότι δεν υπάρχει ιατρικό πρόβλημα να παντρευτεί με την έκθεση του ιατρικού συμβουλίου, όλα τα είδη ψυχικών ασθενειών αποτελούν ένα συγκεκριμένο εμπόδιο στο γάμο.

Αδυναμία του μυαλού: Η αδυναμία του μυαλού ορίζεται ως εξής: Οι ψυχικές ικανότητες δεν αναπτύσσονται αρκετά ή εξασθενούν σε ύστερο στάδιο. Προκειμένου η ψυχική αδυναμία να επηρεάσει την ικανότητα δράσης, πρέπει να είναι ικανή να καταστρέψει την ικανότητα διάκρισης. Το άτομο υπό περιορισμό τίθεται υπό προστασία και ορίζεται ένας προστάτης. Για παράδειγμα, εάν ένα άτομο έχει ψυχική αναπηρία, αλλά είναι σε θέση να κάνει τη δική του δουλειά, δε χρειάζεται συνεχή προστασία και φροντίδα, ή δε θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των άλλων, δεν τίθεται σε περιορισμό λόγω ψυχικής (ή διανοητικής αδυναμίας).

Ικανότητα κατοχής δικαιωμάτων: Η ικανότητα να έχει κανείς δικαιώματα είναι το καθεστώς κατοχής (απόκτησης) των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει κάθε άτομο, το οποίο αποκτάται με τη γέννηση.

Ικανότητα δράσης: Είναι η προϋπόθεση του ατόμου να έχει δικαιώματα ή να μπορεί νομικά να συνάψει σύμβαση ως αποτέλεσμα της δικής του πράξης.

Περιορισμός (Προστασία): Είναι ο περιορισμός της πράξης ενός ατόμου (που έχει δικαιώματα και συνάπτει σύμβαση) που είναι ενήλικας και δεν υπόκειται σε κράτηση, με δικαστική απόφαση βάσει των αναγκών νομικής προστασίας του εαυτού του άμεσα και κυρίως και άλλων ατόμων έμμεσα.

Απόλυτη ακυρότητα: Είναι η κατάσταση της έλλειψης της ικανότητας να διακρίνουμε συνεχώς (είναι η κατάσταση της αδυναμίας να διακρίνουμε τις αιτίες και τις συνέπειες αυτών που κάνει κάποιος).

Προστάτης: Είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος του ατόμου με ειδικές ανάγκες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Προϋποθέσεις που απαιτούν την έναρξη της νομικής διαδικασίας

Όταν παραβιάζονται ο νόμος 4267/2014 «Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και άλλες διατάξεις», το άρθρο 336 «Βιασμός» (Ποινικός Κώδικας), το άρθρο 337 «Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας» (Ποινικός Κώδικας), το άρθρο 338 « Κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη » (Ποινικός Κώδικας), το άρθρο 339 «Αποπλάνηση παιδιών» (Ποινικός Κώδικας), το άρθρο 9 «Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας» του νόμου 3500/2006 και όλα αυτά τα εγκλήματα διαπράττονται σκόπιμα. Με άλλα λόγια, ο δράστης που διέπραξε σεξουαλικά εγκλήματα πρέπει να γνωρίζει το νόημα και τις συνέπειες της πράξης και να κατευθύνει τις ενέργειές του αναλόγως. Αναμφίβολα, η νομική αξία που προστατεύεται σε εγκλήματα κατά της σεξουαλικής ακεραιότητας είναι το σεξουαλικό απαραβίαστο του ατόμου.

171

Νόμος 4267/2014 «Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1 (Άρθρο 1 της Οδηγίας): Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/ 68/ ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Άρθρο 2 (Άρθρο 17 παρ. 3 της Οδηγίας): Μετά την παρ. 2 του άρθρου 5 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής: «3. Όταν η πράξη τελείται μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, τόπος τέλεσης θεωρείται και η ελληνική επικράτεια, εφόσον στο έδαφός της παρέχεται πρόσβαση στα συγκεκριμένα μέσα, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής τους.»

Άρθρο 3 (Άρθρο 17 παράγραφοι 1, 2 και 4 της Οδηγίας): Η περίπτωση η' του άρθρου 8 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής: «η) πράξη δουλεμπορίου, εμπορίας ανθρώπων, σωματεμπορίας, διενέργειας ταξιδιών με σκοπό την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελών πράξεων σε βάρος ανηλίκου, βιασμού ή κατάχρησης σε ασέλγεια, σε βάρος ανηλίκου, αποπλάνησης παιδιών, κατάχρησης ανηλίκων σε ασέλγεια σε βαθμό κακουργήματος, πορνογραφίας ανηλίκων, πορνογραφικών παραστάσεων ανηλίκων, μαστροπείας σε βάρος ανηλίκου ή ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής».

Άρθρο 4 (Άρθρο 10 παρ. 1 της Οδηγίας): Στην παρ. 1 του άρθρου 67 του Ποινικού Κώδικα προστίθενται εδάφια ως εξής: «Σε περίπτωση καταδίκης για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη των άρθρων 336, 338 παράγραφος 1, 339, 342 παράγραφοι 1 και 2, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351, 351Α που τελέσθηκε σε βάρος ανηλίκου, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον καταδικασμένο την απαγόρευση άσκησης της επαγγελματικής του δραστηριότητας, εφόσον αυτή περιλαμβάνει τακτικές επαφές με ανηλίκους, για χρονικό διάστημα ενός μέχρι πέντε ετών. Σε περίπτωση δεύτερης καταδίκης για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη του προηγούμενου εδαφίου, το δικαστήριο επιβάλλει υποχρεωτικά μόνιμη απαγόρευση επαγγελματικής δραστηριότητας που έχει τα αναφερόμενα στο εδάφιο αυτό χαρακτηριστικά.»

Άρθρο 5 (Άρθρο 15 παρ. 2 της Οδηγίας): Η παρ. 6 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής: «6. Η προθεσμία παραγραφής των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 323Α, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351, 351Α, όταν αυτά στρέφονται κατά ανηλίκων, αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος και για ένα έτος μετά, εφόσον πρόκειται για πλημμέλημα, και για τρία έτη μετά, εφόσον πρόκειται για κακούργημα.»

Άρθρο 7 (Άρθρο 3 παράγραφοι 2 και 3 της Οδηγίας): Η παρ. 4 του άρθρου 339 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής: «4. Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο να γίνει μάρτυρας συνουσίας ή άλλης γενετήσιας πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, ακόμα κι αν ο ανήλικος δεν συμμετέχει σε αυτές. Με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου όταν ο ανήλικος γίνεται μάρτυρας γενετήσιας κακοποίησης.»

Άρθρο 8 (άρθρα 2, 5 παράγραφος 3 και 9 της Οδηγίας): 1. Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 του άρθρου 348Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής: «2. Όποιος με πρόθεση παράγει, προσφέρει, πωλεί ή με οποιονδήποτε τρόπο διαθέτει, διανέμει, διαβιβάζει, αγοράζει, προμηθεύεται ή κατέχει υλικό παιδικής πορνογραφίας ή διαδίδει πληροφορίες σχετικά με την τέλεση των παραπάνω πράξεων, μέσω της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως τριακοσίων χιλιάδων ευρώ. 3. Υλικό παιδικής πορνογραφίας, κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων, συνιστά η αναπαράσταση ή η πραγματική ή εικονική αποτύπωση, σε ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό φορέα, των γεννητικών οργάνων ή του σώματος εν γένει του ανηλίκου, κατά τρόπο που προδήλως προκαλεί γενετήσια διέγερση, καθώς και της πραγματικής ή εικονικής ασελγούς πράξης που διενεργείται από ή με ανήλικο. 4. Οι πράξεις των παραγράφων 1 και 2 τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων έως πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ: α. αν τελέσθηκαν κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, β. αν η παραγωγή του υλικού της παιδικής πορνογραφίας συνδέεται με την εκμετάλλευση της ανάγκης, της ψυχικής ή της διανοητικής ασθένειας ή της σωματικής δυσλειτουργίας, λόγω οργανικής νόσου ανηλίκου ή με την άσκηση ή απειλή χρήσης βίας ανηλίκου ή με τη χρησιμοποίηση ανηλίκου που δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος ή αν η

παραγωγή του υλικού της παιδικής πορνογραφίας εξέθεσε τη ζωή του ανηλίκου σε σοβαρό κίνδυνο και γ. αν δράστης της παραγωγής του υλικού παιδικής πορνογραφίας είναι ένα από τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις α΄ έως και στ΄ της παρ. 2 του άρθρου 342 πρόσωπα. Αν η πράξη των περιπτώσεων β΄ ή γ΄ είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή τριακοσίων χιλιάδων έως πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ, αν δε αυτή είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.» 2. Μετά την παρ. 4 του άρθρου 348Α του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής: «5. Όποιος εν γνώσει αποκτά πρόσβαση σε υλικό παιδικής πορνογραφίας μέσω της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.»

Άρθρο 9 (Άρθρο 6 παρ. 1 της Οδηγίας): Το άρθρο 348B του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής: «Όποιος με πρόθεση, μέσω της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών, προτείνει σε ανήλικο που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη, να συναντήσει αυτόν ή τρίτον, με σκοπό τη διάπραξη σε βάρος του των αδικημάτων των άρθρων 339 παράγραφοι 1 και 2 ή 348Α, όταν η πρόταση αυτή ακολουθείται από περαιτέρω πράξεις που οδηγούν σε μια τέτοια συνάντηση, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως διακοσίων χιλιάδων ευρώ.»

Άρθρο 10 (Άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 της Οδηγίας): Μετά το άρθρο 348B του Ποινικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 348Γ ως εξής: «Άρθρο 348Γ Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων 1. Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο προκειμένου να συμμετάσχει σε πορνογραφικές παραστάσεις ή διοργανώνει αυτές, τιμωρείται ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, γ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα και μέχρι τα δεκαπέντε έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και δ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Όποιος εν γνώσει, έχοντας καταβάλλει σχετικό αντίτιμο, παρακολουθεί πορνογραφική παράσταση στην οποία συμμετέχουν ανήλικοι τιμωρείται στις περιπτώσεις α΄ και β΄ του προηγούμενου εδαφίου με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και στις περιπτώσεις γ΄ και δ΄ με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. 2. Εφόσον οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου τελέστηκαν με τη χρήση εξαναγκασμού ή βίας ή απειλής, προκειμένου να συμμετάσχει ανήλικος σε πορνογραφικές παραστάσεις ή με σκοπό την επιδίωξη οικονομικού οφέλους από αυτές, επιβάλλεται: α) στην περίπτωση α΄ της προηγούμενης παραγράφου κάθειρξη τουλάχιστον δεκαπέντε ετών, β) στην περίπτωση β΄ κάθειρξη μέχρι δεκαπέντε ετών, γ) στην περίπτωση γ΄ κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και δ) στην περίπτωση δ΄ κάθειρξη μέχρι οκτώ ετών. 3. Πορνογραφική παράσταση, κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων, συνιστά η οργανωμένη απευθείας έκθεση, που προορίζεται για θέαση ή ακρόαση, μεταξύ άλλων και με χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών: α) ανηλίκου που επιδίδεται σε πραγματική ή εικονική πράξη γενετήσιου χαρακτήρα ή β) των γεννητικών οργάνων ή του σώματος εν γένει του ανηλίκου κατά τρόπο που προδήλως προκαλεί γενετήσια διέγερση.»

172-173

Άρθρο 336 Βιασμός (Ποινικός Κώδικας, Νόμος 4619/2019)

1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου ζωής ή σωματικής ακεραιότητας εξαναγκάζει άλλον σε επιχείρηση ή ανοχή γενετήσιας πράξης τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Γενετήσια πράξη είναι η συνουσία και οι ίσης βαρύτητας με αυτήν πράξεις.
3. Αν η γενετήσια πράξη έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.
4. Αν κάποια από τις πράξεις των προηγούμενων παραγράφων είχε ως συνέπεια τον θάνατο του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών.
5. Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 1, επιχειρεί γενετήσια πράξη χωρίς τη συναίνεση του παθόντος, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη.

Άρθρο 337 «Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας» (Ποινικός Κώδικας, Νόμος 4619/2019)

1. Όποιος με χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα, με προτάσεις που αφορούν γενετήσιες πράξεις, με γενετήσιες πράξεις που τελούνται ενώπιον άλλου ή με επίδειξη των γεννητικών του οργάνων, προσβάλλει βάνουσα την τιμή άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.
2. Με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι νεότερος των δώδεκα ετών.
3. Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλων μέσων ή τεχνολογιών πληροφορικής αποκτά επαφή με πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε τα δέκα πέντε έτη και με χειρονομίες ή προτάσεις, προσβάλλει την τιμή του ανηλικού στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Αν επακολούθησε συνάντηση ο ενήλικος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.
4. Όποιος προβαίνει σε χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα ή διατυπώνει προτάσεις για τέλεση γενετήσιων πράξεων σε πρόσωπο που εξαρτάται εργασιακά από αυτόν ή εκμεταλλεόμενος την ανάγκη ενός προσώπου να εργαστεί, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

Άρθρο 338 «Κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη» (Ποινικός Κώδικας, Νόμος 4619/2019)

1. Όποιος με κατάχρηση της διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία ανικανότητάς του να αντισταθεί ενεργεί με αυτόν γενετήσια πράξη τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη.
2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη.

Άρθρο 339 «Αποπλάνηση παιδιών» (Ποινικός Κώδικας, Νόμος 4619/2019)

1. Όποιος ενεργεί ασελή πράξη με πρόσωπο νεότερο από 15 ετών ή το παραπλανά με αποτέλεσμα να ενεργήσει ή να υποστεί τέτοια πράξη τιμωρείται, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί βαρύτερα για το έγκλημα του άρθρου 351 Α, ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών· β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα και μέχρι τα δεκαπέντε έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.
2. Οι ασελείς πράξεις μεταξύ ανηλίκων κάτω των δεκαπέντε ετών δεν τιμωρούνται, εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη των τριών ετών, οπότε επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.
3. Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο να γίνει μάρτυρας συνουσίας ή άλλης γενετήσιας πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, ακόμα κι αν ο ανήλικος δεν συμμετέχει σε αυτές. Με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου όταν ο ανήλικος γίνεται μάρτυρας γενετήσιας κακοποίησης.

Άρθρο 9 «Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας» του Νόμου 3500/2006

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι τριών ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι ανήλικος.
3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

175

Η Ελλάδα με το Νόμο 4074/2012 «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες», ο οποίος προβλέπει τα εξής:

Άρθρο 23

Σεβασμός της κατοικίας και της οικογένειας

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν αποτελεσματικά και κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρίες, σε όλα θέματα που σχετίζονται με το γάμο, την οικογένεια, την πατρότητα και τις σχέσεις, σε ίση βάση με τους άλλους, ώστε να διασφαλίζεται ότι:

α. Αναγνωρίζεται το δικαίωμα όλων των ατόμων με αναπηρίες, τα οποία είναι σε ηλικία γάμου, να παντρεύονται και να δημιουργούν οικογένεια, βάσει της ελεύθερης και πλήρους συγκατάθεσης των μελλοντικών συζύγων,

β. Αναγνωρίζονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες να αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα σχετικά με τον αριθμό και τη χρονική απόσταση απόκτησης των παιδιών τους και έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες για την ηλικία τους πληροφορίες και εκπαίδευση αναπαραγωγικού και οικογενειακού προγραμματισμού και τους παρέχονται τα μέσα που είναι απαραίτητα, προκειμένου να τα καταστήσουν ικανά να ασκούν αυτά τα δικαιώματα,

γ. Τα άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών, διατηρούν τη γονιμότητα τους, σε ίση βάση με τους άλλους.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν τα δικαιώματα και τις ευθύνες των ατόμων με αναπηρίες, όσον αφορά την επιμέλεια, την κηδεμονία, την επιτροπεία, την υιοθεσία παιδιών ή παρόμοιους θεσμούς, όπου υφίστανται οι έννοιες αυτές στην εθνική νομοθεσία. Σε κάθε περίπτωση, προέχουν τα συμφέροντα του παιδιού. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσφέρουν κατάλληλη βοήθεια στα άτομα με αναπηρίες, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων ανατροφής των παιδιών τους.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι τα παιδιά με αναπηρίες έχουν ίσα δικαιώματα, όσον αφορά την οικογενειακή ζωή. Με σκοπό την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων και προκειμένου να αποτρέψουν την απόκρυψη, εγκατάλειψη, παραμέληση και διαχωρισμό των παιδιών με αναπηρίες, τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν έγκαιρες και εκτενείς πληροφορίες, υπηρεσίες και υποστήριξη στα παιδιά με αναπηρίες και τις οικογένειες τους.

176

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 - Προβλήματα που μπορεί να προκύψουν εάν το άτομο παντρευτεί και καθοδήγηση σχετικά με αυτό το θέμα

Ο Νιτσόπουλος (1992) αναφέρει ότι το 8% των γονέων συμφωνούν με τη σύναψη γάμου κι αυτοί κάτω από πολύ περιοριστικούς όρους. Όλοι πάντως συγκλίνουν στην αποτυχία του γάμου. Η φιλοδοξία για συζυγική ζωή είναι παρούσα και στα άτομα με μέτρια νοητική υστέρηση. Πρωτεύοντας λόγος είναι η εγκατάλειψη της προηγούμενης κοινωνικής τους απομόνωσης. Ο Edgerton (1967) αναφέρει ότι ο γάμος είναι μια ένδειξη κανονικότητας και δίνει μία θέση ελεύθερου ανθρώπου μέσα στην κοινότητα.

Για παντρευτούν τα άτομα με νοητική υστέρηση απαιτούνται κάποιες προϋποθέσεις που συνοψίζονται στους εξής:

- 1) άσκηση επαγγέλματος (απαραίτητη για τη συντήρηση της οικογένειας),
- 2) σεξουαλική διαπαιδαγώγηση,
- 3) εκπαίδευση γύρω από κοινωνικά-πολιτικά φαινόμενα, σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων,
- 4) εκπαίδευση για την αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων,
- 5) διαφώτιση της κοινής γνώμης για την εικόνα των ατόμων με νοητική υστέρηση και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Συνήθως στα άτομα με νοητική υστέρηση δεν επιτρέπεται να τεκνοποιήσουν, αν και θεωρείται αναφαίρετο δικαίωμά τους. Οι λόγοι της απαγόρευσης αυτής επικεντρώνονται στην πιθανότητα ύπαρξης κληρονομικότητας της νοητικής υστέρησης, στην αδυναμία φροντίδας του παιδιού από τα άτομα αυτά, καθώς και στην αδυναμία ανάληψης ευθυνών. Χρειάζεται, επομένως, συνεχή στήριξη από συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Η στειρώση θεωρείται η απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτραπεί από τους γονείς η σύναψη σεξουαλικών σχέσεων. Θεωρείται η πιο ενδεδειγμένη λύση αντισύλληψης και σε μεγάλο ποσοστό γίνεται κρυφά από τα ίδια τα άτομα.

Επίσης, οι γονείς τρομοκρατούνται στην ιδέα ότι τα παιδιά τους μπορεί να αιτήσουν αυτόνομη διαβίωση. Ο φόβος αυτός συνδέεται με τη δυνατότητα σύναψης σεξουαλικών σχέσεων ή και γάμου. Το ερώτημα που διατυπώνεται σ' αυτό το θέμα είναι η κατάληξη των ατόμων με νοητική υστέρηση όταν οι γονείς γεράσουν και πεθάνουν, ενώ τα άτομα αυτά δεν έχουν μάθει να αυτοεξυπηρετούνται ή να ζουν αυτόνομα.

Τι μπορεί, λοιπόν, να γίνει; Λύση αποτελεί η συμβουλευτική γονέων για τη φύση και τα προβλήματα της σεξουαλικής ζωής των παιδιών τους. Απαιτείται να τους παρασχεθεί στήριξη για την αντιμετώπιση των αλλαγών στη σεξουαλικότητα των παιδιών τους, αλλά και να εκπαιδευθούν ώστε να εκπαιδεύσουν οι ίδιοι τα παιδιά τους. Η συμβουλευτική αυτή στήριξη οφείλει να έχει ως σκοπό την άρση των προκαταλήψεων και την αλλαγή των στάσεων των γονέων απέναντι στα φλέγοντα αυτά ζητήματα.

<https://eclass.teiwm.gr/modules/document/file.php/MAIA157/%CE%9D%CE%9F%CE%97%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97%20%CE%A5%CE%A3%CE%A4%CE%95%CE%A1%CE%97%CE%A3%CE%97%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%A3%20%CE%A5%20%CE%9C%20%CE%92%20%CE%9F%20%CE%A5%20%CE%9B%20%CE%95%20%CE%A5%20%CE%A4%20%CE%99%20%CE%9A%20%CE%97.pdf>

COVER PAGE

COVER PAGE: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ
ΥΠΟΨΗ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

12. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αντικειμενικός Στόχος 12.1 Καθορισμός των αναγκών του ατόμου σε σχέση με τη σεξουαλική ανάπτυξη

Αντικειμενικός Στόχος 12.2 Συνεργασία για την εφαρμογή του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης.

Ομάδα Στόχος: Δάσκαλος/ δασκάλα

Τύπος Δραστηριότητας: Ενημερωτικός

Εργαλεία και Υλικά: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 (Έντυπο Προσδιορισμού Επιδόσεων Σεξουαλικής Εκπαίδευσης · συμπληρώνεται από την οικογένεια), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 (Έντυπο Δείγματος Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9 (Δείγμα Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης), ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 (Έντυπο Παρακολούθησης Σεξουαλικής Ανάπτυξης · συμπληρώνεται από την οικογένεια)

Δραστηριότητα 1:

Διαδικασία Προετοιμασίας Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης

Προκειμένου να είσαι σε θέση να εργαστείς για να υποστηρίξεις τη σεξουαλική ανάπτυξη του μαθητή/ της μαθήτριάς σου, θα πρέπει να αποδεχτείς ότι η σεξουαλική ανάπτυξη είναι ένας τομέας ανάπτυξης που θα πρέπει να υποστηρίζεται και θα πρέπει να εργάζεσαι σε συνεργασία με τους φροντιστές για τον προσδιορισμό των αναγκών. Πρέπει να διασφαλίσεις ότι οι φροντιστές συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία, προκειμένου να υποστηρίξουν τη σεξουαλική ανάπτυξη του παιδιού τους.

Δεδομένου ότι η προετοιμασία ενός εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης απαιτεί ομαδική εργασία, ξεκίνησε δημιουργώντας την ομάδα. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνεις μετά τη δημιουργία της ομάδας είναι να οργανώσεις μια συνάντηση. Θα πρέπει να μιλήσεις σε όλα τα μέλη της ομάδας και να τους πεις την ώρα, τον τόπο και τα θέματα συζήτησης της συνάντησης. Πριν από τη συνάντηση για το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης, ζήτη από την οικογένεια του μαθητή/ της μαθήτριάς σου να συμπληρώσει το «Έντυπο Προσδιορισμού Επιδόσεων Σεξουαλικής Εκπαίδευσης» στο Παράρτημα 14. Καθοδήγησε την οικογένεια του μαθητή/ της μαθήτριάς σου να απαντήσει σε κάθε άρθρο αυτού του εντύπου με ειλικρίνεια με «Ναι» ή «Όχι». Κατά τη διαδικασία συμπλήρωσης του εντύπου, κάλεσε την οικογένεια να ανταλλάξει πληροφορίες με τα άτομα που βρίσκονται στον κύκλο εμπιστοσύνης του μαθητή/ της μαθήτριάς σου. Μετά από αυτό, λαμβάνοντας υπόψη αυτό το έντυπο που συμπληρώνεται από την οικογένεια κατά τη διάρκεια της συνάντησης, συμπλήρωσε το ίδιο έντυπο με τα μέλη της ομάδας. Τα άρθρα που επισημαίνεις με «Ναι» στο έντυπο είναι η απόδοση του μαθητή/ της μαθήτριάς σου. Τα άρθρα που επισημαίνεις με «Όχι» εκφράζουν τις συμπεριφορές πάνω στις οποίες πρέπει να δουλέψει η ομάδα και οι οποίες θα καθοδηγήσουν στον καθορισμό των στόχων του προγράμματος. Αφού καθοριστούν οι στόχοι, προετοίμασε το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης του μαθητή / της μαθήτριάς σου, λαμβάνοντας υπόψη το έντυπο δείγματος στο Παράρτημα 15. Ένα έτοιμο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης δίδεται ως παράδειγμα στο Παράρτημα 16. Στο τέλος της συνάντησης, ενημέρωσε την οικογένεια του μαθητή/ της μαθήτριάς σου για το πώς να συμπληρώσουν το Έντυπο Παρακολούθησης Σεξουαλικής Ανάπτυξης στο Παράρτημα 17 και συμφωνείστε με την οικογένεια ότι θα πρέπει να συναντιέστε περιστασιακά για να συζητάτε για αυτό το έντυπο.

184

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 Έντυπο Προσδιορισμού Επιδόσεων Σεξουαλικής Εκπαίδευσης

Εκμάθηση	Ναι	Όχι	Εξήγηση
Γνωρίζει ότι υπάρχει η τουαλέτα, το μπάνιο και το δωμάτιο του / της.			
Αναγνωρίζει τα προσωπικά μέρη του σώματος του/ της.			
Ξέρει τους ιδιωτικούς χώρους του σπιτιού του/ της.			
Χρησιμοποιεί τους ιδιωτικούς χώρους στο σπίτι σύμφωνα με τις ανάγκες του/ της.			
Εισέρχεται στους ιδιωτικούς χώρους των άλλων ζητώντας άδεια.			
Κοιμάται μόνος/ μόνη στο κρεβάτι του/ της.			
Καθαρίζει τα προσωπικά του/ της μέρη μόνος του/ μόνη της.			
Γνωρίζει τους ανθρώπους του κύκλου εμπιστοσύνης του/ της.			
Ζητάει βοήθεια από άτομα του κύκλου εμπιστοσύνης, όταν είναι απαραίτητο.			
Διαχωρίζει το καλό από το κακό άγγιγμα.			
Ξέρει τι να κάνει σε περίπτωση ενός κακού αγγίγματος.			
Ξέρει τους ρόλους των φύλων.			
Συμπεριφέρεται σύμφωνα με τους ρόλους των φύλων.			
Ντύνεται σύμφωνα με τους ρόλους των φύλων.			
Καταλαβαίνει την έμμηνο ρύση.			
Γνωρίζει να χρησιμοποιεί σερβιέτες κατά τη διάρκεια της έμμηνου ρύσης.			
Φοράει τα εσώρουχα και τα ρούχα του/ της μόνος του/ μόνη της.			
Βγάζει τα εσώρουχα και τα ρούχα του/ της μόνος του/ μόνη της.			
Έχει συμπεριφορές χαλάρωσης.			
Ξέρει πού μπορεί να εφαρμόσει τη συμπεριφορά χαλάρωσης.			
Δεν επιτρέπει να φιλιέται από άλλους, με άδεια ή χωρίς άδεια.			
Παρατηρεί τις αλλαγές στο σώμα του/ της κατά την εφηβεία.			
Κάνει μπάνιο μόνος του/ της.			
Δεν αποκαλύπτει τις ιδιωτικές περιοχές του σώματός του/ της.			
Δεν αποκαλύπτει τις ιδιωτικές περιοχές του σώματος άλλων.			
Ζητάει άδεια για να αγγίξει.			
Δεν αγγίζει τις ιδιωτικές περιοχές του σώματός του/ της παρά μόνο σε ιδιωτικές περιοχές.			
Δεν αγγίζει τις ιδιωτικές περιοχές του σώματος άλλων.			
Εξυπηρετεί τις ανάγκες τουαλέτας μόνο στην τουαλέτα.			
Καθαρίζει μετά τη χαλάρωση.			
Δε χρησιμοποιεί σεξουαλικά θέματα σε καθημερινές συζητήσεις.			
Σε περίπτωση παραμέλησης και κακοποίησης, ενημερώνει κάποιο άτομο από τον κύκλο εμπιστοσύνης του/ της.			
Ενημερώνει κάποιο άτομο από τον κύκλο εμπιστοσύνης του/ της για την κατάσταση παραμέλησης και κακοποίησης που βίωσε.			
Γνωρίζει τα τηλεφωνικά νούμερα στα οποία μπορεί να ζητήσει βοήθεια, σε περίπτωση παραμέλησης και κακοποίησης.			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

Δείγμα Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/ Μαθήτριας:

Ημερομηνία: 16/10/2019

Ηλικία Μαθητή/ Μαθήτριας:

Επίδοση: Η Deniz γνωρίζει τους ρόλους των φύλων στο πεδίο της σεξουαλικής ανάπτυξης, αναγνωρίζει τις ευαίσθητες περιοχές του σώματός της και ζητάει άδεια για να αγγίξει.

Μήνας	Μακροπρόθεσμοι Στόχοι	Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι	Μέθοδοι – Τεχνικές	Εργαλεία και Εξοπλισμός	Αξιολόγηση	Υπεύθυνοι/ες
	Ξέρει τους ιδιωτικούς χώρους.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δείχνει την τουαλέτα ως έναν ιδιωτικό χώρο. 2. Δείχνει το υπνοδωμάτιο των γονέων ως έναν ιδιωτικό χώρο. 3. Δείχνει το δικό της δωμάτιο ως έναν ιδιωτικό χώρο. 4. Δείχνει το μπάνιο ως έναν ιδιωτικό χώρο. 5. Δείχνει την τουαλέτα του σχολείου ως έναν ιδιωτικό χώρο. 6. Λέει ότι, από τα μέρη του σπιτιού, η τουαλέτα είναι ένας ιδιωτικός χώρος. 7. Λέει ότι, από τα μέρη του σπιτιού, το υπνοδωμάτιο των γονέων είναι ένας ιδιωτικός χώρος. 8. Λέει ότι, από τα μέρη του σπιτιού, το δωμάτιο της είναι ένας ιδιωτικός χώρος. 9. Λέει ότι, από τα μέρη του σπιτιού, το μπάνιο είναι ένας ιδιωτικός χώρος. 10. Λέει ότι, από τα μέρη του σχολείου, η τουαλέτα του σχολείου είναι ένας ιδιωτικός χώρος. <p><i>Σημείωση: Εάν υπάρχουν «ιδιωτικοί χώροι» σε σημεία του σχολείου ή σε άλλα κοινωνικά περιβάλλοντα που χρησιμοποιεί το παιδί, μπορείτε να προσθέσετε αυτές τις περιοχές στους βραχυπρόθεσμους στόχους.</i></p>	<p>Διδασκαλία με Παράλληλα Ερεθίσματα</p> <p>Ευθεία Διδασκαλία</p>	Εικόνες των ιδιωτικών χώρων	<p>Η αξιολόγηση θα γίνει ως εξής: Στο βήμα «Δείξε», θα ζητηθεί να δείξει σωστά την κάρτα εικόνας που να σχετίζεται με τον ιδιωτικό χώρο. Στο βήμα «Πες μου» θα ζητηθεί να πει σωστά το όνομα του ιδιωτικού χώρου που απεικονίζεται στην κάρτα εικόνας.</p>	<p>Δάσκαλος/ δασκάλα τάξης, δάσκαλος/ δασκάλα κλάδου, δάσκαλος/ δασκάλα καθοδήγησης, γονέας, το ίδιο το παιδί</p>

Desem

developing sexual education model
for mentally disabled people

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AdM
Archiviò della Memoria

FUNDACION
intras

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.